

Ombuigingenbundel

Gezonde Financiële Positie

Ombuigingenbundel

Gezonde Financiële Positie

Versie

Juni 2025

Inhoudsopgave

Domein Bedrijfsvoering

1. Btw-compensatiefonds stap 1	6
2. Btw-compensatiefonds stap 2	9
3. College van Burgemeester en Wethouders	12
4. Gemeentelijke organisatie	15
5. Investeringsbegroting ICT	18
6. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 1	20
7. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 2	25
8. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 3	30
9. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 1	35
10. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 2	40
11. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 3	45
12. Stelpost indexatie stap 1	50
13. Stelpost indexatie stap 2	52

Domein Leefomgeving

14. Accountmanagement en ondernemersdienstverlening	54
15. Beheer bermen, maaien en bomen	57
16. Beleidsadvisering Ruimtelijke ontwikkeling	61
17. Betaald parkeren achter de K.R. Poststraat	64
18. Betaald parkeren Sportstad	67
19. Biodiversiteit	71
20. Duurzaamheid circulaire economie	75
21. Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling stap 1	78
22. Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling stap 2	82
23. Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 1	85
24. Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 2	88
25. Economische ontwikkeling grondexploitaties	91
26. Energielasten	93
27. Forensenbelasting	95
28. Hondenbelasting	99
29. Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 1	102
30. Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 2	104
31. Inkomsten parkeergarage	106
32. IPF en F4 samenwerking	108
33. Leges bijzondere wetten stap 1	111
34. Leges bijzondere wetten stap 2	114
35. Leges heffen bij de intaketafel	117
36. Onderhoudsniveau elementenverharding buitengebied	119
37. Onderhoudsniveau fietspaden	121

38. Onderhoudsniveau groen bedrijventerreinen	123
39. Onderhoudsniveau groen groengebieden/parken en centrum	126
40. Verhogen parkeerbelasting straat parkeren	129
41. Parkeervergunningen stap 1	132
42. Parkeervergunningen stap 2	134
43. Planschade	137
44. 'Schoon belonen Heerenveen'	139
45. Specifieke uitkering CDOKE stap 1	141
46. Specifieke uitkering CDOKE stap 2	144
47. Stedenbouwkundige advisering	147
48. Stelpost veenweideprogramma	150
49. Straatmeubilair	152
50. Subsidie Fairtrade	154
51. Subsidie klimaatadaptatie stap 1	156
52. Subsidie klimaatadaptatie stap 2	159
53. Subsidie regiomarketing: Het Andere Friesland	162
54. Subsidie Regiomarketing 'n Gouden Plak	165
55. Subsidies Economische Zaken	168
56. Subsidies evenementen	171
57. Technische ombuigingen Leefomgeving	174
58. Toerekening kosten riolering aan grondexploitatie	177
59. Toeristenbelasting	180
60. Uitvoeringsbudget Verkeersveiligheid en Verkeersmaatregelen	184
61. Voorziening groot onderhoud kapitaalgoederen	186
62. Wijk- en dorpenbudgetten stap 1	190
63. Wijk- en dorpenbudgetten stap 2	193
64. Wijk- en dorpsmanagement stap 1	196
65. Wijk- en dorpsmanagement stap 2	199
 Domein Mens & Maatschappij	
66. (Internationale) evenementen	202
67. Armoede en bestaansrecht	205
68. Frysk Taalbelied	209
69. Huurtarieven sportaccommodaties	212
70. Individuele inkomenstoeslag (IIT)	214
71. Inkomensgrens Jeugdfonds Sport & Cultuur	218
72. Inkomensgrens Stichting Leergeld	222
73. Maatschappelijke accommodaties	226
74. Meedoen en Gezondheid	229
75. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving	233
76. Opvoeden en opgroeien	235
77. Peuteropvangbudget en OAB-SPUK middelen	238

78. Preventief aanbod jeugd	241
79. Regulier onderhoud sportaccommodaties	244
80. Sociaal Medische Indicatie (SMI)	246
81. Sportstimulering	249
82. Sportstimulering en cultuur	254
83. Subsidie stichting Chris en Voorkom	258
84. Subsidie Oranjewoudfestival (OWF)	261
85. Subsidie sportproject jongeren	264
86. Subsidie Topsport Noord	268
87. Subsidie Utingeradeelhal	271
88. Subsidiebudget Leefbaarheid en Meedoen stap 1	274
89. Subsidiebudget Leefbaarheid en Meedoen stap 2	277
90. Subsidiebudget LHBTIQ en emancipatiebeleid	280
91. Subsidiebudget Maak het! stap 1	283
92. Subsidiebudget Maak het! stap 2	286
93. Technische ombuigingen Mens & Maatschappij	289
94. Uitstroompremie	292
95. Dotatie voorziening sportvelden	294
96. Waarderingssubsidies	296

1. Btw-compensatiefonds stap 1

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
Grootboeknummer	600029
Kostensoort	8411000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het Btw-compensatiefonds (BCF) is een regeling van de rijksoverheid waarmee gemeenten en andere decentrale overheden de btw die zij betalen over uitgaven voor niet-belastbare activiteiten, zoals onderwijs, sport, en cultuur, kunnen terugvragen. Het fonds voorkomt dat de btw een kostenpost is voor activiteiten van algemeen belang. Voor dit fonds is jaarlijks een plafond vastgesteld; als de werkelijke uitgaven onder dit plafond blijven, ontstaat er ruimte. Deze ruimte wordt later vrijgegeven en toegevoegd aan het gemeentefonds, waar gemeenten vrij over kunnen beschikken. Bij overschrijding van dit plafond wordt het bedrag onttrokken aan het gemeentefonds. Dat is tot op heden nog niet gebeurd.

Historisch gezien werd de vrijval van het BCF als incidenteel beschouwd, mede omdat het een onzeker bedrag was. De VNG en de provincie hebben voor de begroting 2025 aangegeven dat gemeenten deze vrijval structureel mogen opnemen in de meerjarenbegroting, mits dit beperkt blijft tot de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond. Dit biedt gemeenten meer ruimte om deze middelen als extra dekkingsmiddel in te zetten. Voor de Themabegroting 2026 geldt dan dat de realisatie 2024 gehanteerd dient te worden, aangezien het bedrag voor 2025 later bekend wordt.

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
September 2022: voorschot 2022	942			
Mei 2023: afrekening 2022	-9			
September 2023: voorschot 2023		1.105		
Mei 2024: afrekening 2023		647		
September 2024: voorschot 2024			1.361	
Mei 2025: afrekening 2024			-351	
Totaal	933	1.752	1.010	NB

Ontwikkeling Btw-compensatiefonds 2022-2025

Voor de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond wordt 2024 gehanteerd. Dit betekent voor de gemeente Heerenveen een bedrag van € 1.010.000.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om gebruik te maken van de mogelijkheid om de jaarlijkse verrekening van het Btw-compensatiefonds (BCF) structureel op te nemen in de begroting. We stellen voor om 90% van de toegestane ruimte op te nemen, wat neerkomt op ongeveer € 909.000. Dit bedrag kan in de loop van de jaren fluctueren doordat de aanvragen uit dit fonds fluctueren en het overschot daardoor hoger of lager kan zijn. Jaarlijks zal een aanpassing worden gedaan op basis van de meest recente cijfers.

Waarom kiezen we voor 90%?

- Beheersing van risico's: Door 90% van de gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond te benutten, houden we rekening met mogelijke veranderingen in de ontwikkeling van het fonds. Dit voorkomt een te optimistische begrotingsraming.
- Fluctuaties: We zien dat de inkomsten uit het Btw-compensatiefonds de afgelopen jaren erg fluctueren. Door nu een lager bedrag op te nemen wordt het risico van een te hoge raming verminderd.
- Aansluiting bij richtlijnen: Dit percentage ligt binnen de kaders van de afspraken met de toezichthouders en volgt het advies van de provincie om de meest recent gerealiseerde ruimte als uitgangspunt te nemen.
- Verantwoorde financiële sturing: De buffer van 10% biedt flexibiliteit om tegenvallers op te vangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de begroting.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting met betrekking tot het BCF, maar dient zich wel te houden aan de richtlijnen van het Rijk, de provincie en de toezichthouders. Dit betekent dat bij het opnemen van de vrijval van het BCF in de begroting en meerjarenraming uitsluitend de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond mag worden geraamd.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: er is een risico dat de werkelijke vrijval uit het BCF in een bepaald jaar lager uitvalt dan geraamd. Als dit het geval is, kan het verschil leiden tot een begrotingstekort, doordat de geraamde middelen dan niet volledig beschikbaar zijn. Om dit risico te beheersen, wordt voorgesteld om 90% van de toegestane ruimte (= bedrag voorgaand jaar) op te nemen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	0	0	0	0
Verhoging baten	€ 909.000	€ 909.000	€ 909.000	€ 909.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	0	0	0	0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	0	0	0	0
Verhoging baten	€ 909.000	€ 909.000	€ 909.000	€ 909.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

2. Btw-compensatiefonds stap 2

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
Grootboeknummer	600029
Kostensoort	8411000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdpijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het Btw-compensatiefonds (BCF) is een regeling van de rijksoverheid waarmee gemeenten en andere decentrale overheden de btw die zij betalen over uitgaven voor niet-belastbare activiteiten, zoals onderwijs, sport, en cultuur, kunnen terugvragen. Het fonds voorkomt dat de btw een kostenpost is voor activiteiten van algemeen belang. Voor dit fonds is jaarlijks een plafond vastgesteld; als de werkelijke uitgaven onder dit plafond blijven, ontstaat er ruimte. Deze ruimte wordt later vrijgegeven en toegevoegd aan het gemeentefonds, waar gemeenten vrij over kunnen beschikken. Bij overschrijding van dit plafond wordt het bedrag onttrokken aan het gemeentefonds. Dat is tot op heden nog niet gebeurd.

Historisch gezien werd de vrijval van het BCF als incidenteel beschouwd, mede omdat het een onzeker bedrag was. De VNG en de provincie hebben voor de begroting 2025 aangegeven dat gemeenten deze vrijval structureel mogen opnemen in de meerjarenbegroting, mits dit beperkt blijft tot de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond. Dit biedt gemeenten meer ruimte om deze middelen als extra dekkingsmiddel in te zetten. Voor de Themabegroting 2026 geldt dan dat de realisatie 2024 gehanteerd dient te worden, aangezien het bedrag voor 2025 later bekend wordt.

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
September 2022: voorschot 2022	942			
Mei 2023: afrekening 2022	-9			
September 2023: voorschot 2023		1.105		
Mei 2024: afrekening 2023		647		
September 2024: voorschot 2024			1.361	
Mei 2025: afrekening 2024			-351	
Totaal	933	1.752	1.010	NB

Ontwikkeling Btw-compensatiefonds 2022-2025

Voor de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond wordt 2024 gehanteerd. Dit betekent voor de gemeente Heerenveen een bedrag van € 1.010.000.

Er is een ombuigingsvoorstel genaamd, Btw-compensatiefonds stap 1, waarmee wordt voorgesteld om 90% van de toegestane ruimte op te nemen, wat neerkomt op ongeveer € 909.000. Met dit voorstel, Btw-compensatiefonds stap 2, wordt voorgesteld om ook de resterende 10% structureel in de begroting op te nemen. Dit komt neer op een extra verhoging van de baten van € 101.000.

Dit bedrag kan in de loop van de jaren fluctueren doordat de aanvragen uit dit fonds fluctueren en het overschot daardoor hoger of lager kan zijn. Jaarlijks zal een aanpassing worden gedaan op basis van de meest recente cijfers.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting met betrekking tot het BCF, maar dient zich wel te houden aan de richtlijnen van het Rijk, de provincie en de toezichthouders. Dit betekent dat bij het opnemen van de vrijval van het BCF in de begroting en meerjarenraming uitsluitend de meest recent gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond mag worden geraamd.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Organisatorische gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: er is een risico dat de werkelijke vrijval uit het BCF in een bepaald jaar lager uitvalt dan geraamd. Als dit het geval is, kan het verschil leiden tot een begrotingstekort, doordat de geraamde middelen dan niet volledig beschikbaar zijn. Indien ervoor wordt gekozen om 100% van de gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond te benutten, brengt dit een groter financieel risico met zich mee. Fluctuaties in de ontwikkeling van het fonds kunnen ertoe leiden dat de uiteindelijke afrekening lager uitvalt dan de oorspronkelijke inschatting, waardoor er mogelijk een tekort ontstaat. Hoewel de provincie deze benadering toelaat en binnen de kaders van het toezicht geen formele belemmering oplegt, vereist het een zorgvuldige afweging. Het ontbreken van een buffer betekent dat eventuele tegenvallers direct impact hebben op de begroting.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	0	0	0	0
Verhoging baten	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	0	0	0	0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	0	0	0	0
Verhoging baten	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

3. College van Burgemeester en Wethouders

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Mensen, middelen en bestuur
Taakveld	0.10 Bestuur
Grootboeknummer	600065
Kostensoort	4110000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen heeft op dit moment vijf FTE wethouders. Gemeenteraden hebben de vrijheid om te bepalen hoeveel wethouders er binnen de gemeente nodig zijn. Bij de vorige verkiezingen in 2022 is het aantal wethouders uitgebreid van drie naar vijf. Dit werd ingegeven door de toenemende complexiteit van bestuurlijke opgaven en de wens om wethouders vaker en actiever in contact te brengen met inwoners en ondernemers. Daarnaast had de burgemeester de wens geuit om zijn portefeuille te depolitiseren, waardoor deze taken zijn verdeeld over de wethouders.

Het terugbrengen van het aantal FTE wethouders is een mogelijke optie. Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 het aantal wethouders te verlagen naar vier FTE. Dit zou een structurele kostenbesparing opleveren op het gebied van salariskosten en ambtelijke ondersteuning. Aangezien het college na de verkiezingen opnieuw geformeerd wordt, is dit een logisch moment om deze reductie door te voeren. De vermindering van een wethouder zal dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn bij de onderhandelingen over de bestuurlijke inrichting van de gemeente.

Wettelijke taak van de gemeente

Op grond van [artikel 36](#) van de Gemeentewet bepaalt de gemeenteraad het aantal wethouders. Het aantal voltijd wethouders bedraagt ten hoogste twintig procent van het aantal raadsleden, met dien verstande dat er niet minder dan twee wethouders zullen zijn. Voor de gemeente Heerenveen met 31 raadsleden bedraagt het maximum aantal wethouders daarmee 6. De benoeming en samenstelling van het college van burgemeester en wethouders moeten voldoen aan de wettelijke vereisten, waarbij de raad afweegt hoeveel wethouders nodig zijn voor een effectieve bestuurlijke uitvoering. Dit voorstel beoogt een vermindering van het aantal wethouders wat binnen de wettelijke eisen past.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Het terugbrengen van het aantal wethouders van vijf naar vier bespaart kosten, maar betekent ook minder bestuurlijke capaciteit en mogelijk vertraging in de uitvoering van beleid. Hoewel dit nog steeds meer is dan de oorspronkelijke drie, waardoor enige

verbetering in zichtbaarheid en bereikbaarheid behouden blijft, kan de afname leiden tot minder directe betrokkenheid bij inwoners en organisaties.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: een vermindering van het aantal wethouders heeft niet alleen gevolgen voor de bestuurlijke inrichting, maar ook voor de financiële en personele aspecten. Wethouders die om welke reden dan ook moeten stoppen, kunnen aanspraak maken op wachtgeld conform de regels van de Algemene pensioen en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Voor deze wachtgeldverplichtingen is binnen de begroting een voorziening getroffen, zodat de financiële gevolgen beheersbaar blijven. Dit betekent dat er mogelijk tijdelijk extra kosten zijn, afhankelijk van de duur en voorwaarden van de wachtgeldregeling.

Een kleiner college betekent niet automatisch minder bestuursondersteuning. De formatie bestuursadviseurs (4 fte) is als onvoldoende ervaren en daarom tijdelijk uitgebreid tot voorjaar 2026. Het bestuurssecretariaat (4,6 fte) ondersteunt niet alleen het college, maar ook op onderdelen de directie, en kampt met structurele werkdruk. Minimaal 5 tot 6 fte is nodig. Minder wethouders zorgt hoogstens voor een betere balans, maar rechtvaardigt geen formatieverlaging.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Aantal FTE	1	1	1	1

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

4. Gemeentelijke organisatie

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Mensen, middelen en bestuur
Taakveld	0.4 Ondersteuning organisatie
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Als onderdeel van het project Gezonde Financiële Positie heeft een analyse plaatsgevonden van alle bedrijfsvoeringsbudgetten in het domein Bedrijfsvoering. Binnen dit domein bevinden zich met name de overheadactiviteiten van de organisatie. Overhead betreft alle ondersteunende activiteiten binnen een organisatie die niet direct bijdragen aan de primaire processen, maar wel noodzakelijk zijn voor het goed functioneren van de organisatie. Voor de gemeente omvat dit taken zoals facilitaire diensten, financiën, HR, bestuursondersteuning, belastingen en ICT. Deze functies zorgen ervoor dat de organisatie efficiënt kan opereren en haar doelen kan behalen. De totale begrote overheadlasten van de gemeente in 2026 bedragen € 26.349.000, wat neerkomt op 11,9% van de totale gemeentelijke lasten.

Om mogelijke ombuigingen te identificeren, is binnen de werkgroep 'ondersteuning organisatie' een analyse uitgevoerd van de budgetten van de ondersteunende afdelingen. Hierbij is ook specifiek gekeken naar de mate van keuzevrijheid binnen deze budgetten. Deze analyse biedt een realistisch inzicht in de mogelijkheden en beperkingen om tot besparingen te komen. Binnen de andere werkgroepen zijn ook de bedrijfsvoeringsbudgetten van de domeinen Mens & Maatschappij en Leefomgeving geanalyseerd. Organisatiebreed zijn er mogelijkheden om werkzaamheden anders in te richten, te versimpelen of in sommige gevallen te beëindigen. Dit vraagt om een fundamentele en integrale blik op wat de gemeente wel en niet (meer) doet / faciliteert binnen haar gemeentelijke organisatie en hoe dit op een zo efficiënt mogelijke manier kan worden georganiseerd.

Taakstelling als ombuigingsvoorstel

Gezien de organisatiewijziging die recent is doorgevoerd, wordt voorgesteld om een taakstelling vanaf 2026 op te nemen, en deze door de concerndirectie te laten invullen. Dit biedt de organisatie in 2025 de mogelijkheid om ervaring op te doen met de nieuwe structuur. Dit stelt de organisatie in staat om de taakstelling op een weloverwogen manier in te vullen, zonder dat er vooraf ondoordachte bezuinigingen worden doorgevoerd.

Een voorbeeld hiervan is het beleidskader voor facilitaire diensten, dat in 2025 wordt opgesteld, waarbij ook rekening wordt gehouden met de noodzaak om de lasten te verlagen. Daarnaast worden mogelijke efficiency voordelen en innovaties verkend, zoals het

slimmer inzetten van digitale hulpmiddelen, waaronder AI-toepassingen, en het kritisch heroverwegen van bestaande abonnementen en licenties.

Taakstelling van € 1.500.000 vanaf 2026

De voorgestelde taakstelling is gebaseerd op het aandeel van de overhead in de totale gemeentelijke lasten. Bij een begrotingstekort van circa € 7,5 miljoen zou een taakstelling van 11,9% normaal gesproken neerkomen op circa € 900.000. Gezien echter het bredere bereik van het voorstel, dat niet alleen het domein Bedrijfsvoering betreft maar ook de domeinen Mens & Maatschappij en Leefomgeving, en het oplopende tekort richting 2029, wordt voorgesteld om met ingang van 2026 een taakstelling van € 1.500.000 te hanteren. Op basis van de uitgevoerde budgetanalyses wordt deze taakstelling als haalbaar en realistisch beschouwd.

Invulling taakstelling door de concerndirectie

De verantwoordelijkheid voor de realisatie van deze taakstelling ligt bij de concerndirectie. Door de invulling zorgvuldig en passend af te stemmen op de nieuwe structuur én met aandacht voor efficiency, wordt de stabiliteit en effectiviteit van de organisatie gewaarborgd.

De concerndirectie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de taakstelling binnen de gemeentelijke organisatie, waarbij zij handelt binnen de kaders die door de raad zijn gesteld. Om tot een zorgvuldige en realistische invulling van de taakstelling te komen, wordt in 2025 een plan van aanpak opgesteld. Hierin wordt ingegaan op de concrete uitwerking van de taakstelling, de monitoring van voortgang, en de wijze waarop medewerkers en de OR bij dit proces worden betrokken. Dit waarborgt dat de taakstelling niet alleen financieel, maar ook organisatorisch verantwoord wordt ingevuld. De raad en het college worden geïnformeerd over de voortgang en de uitkomsten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft wel een wettelijke verplichting om bepaalde werkzaamheden uit te voeren. Hier wordt bij de realisatie van de taakstelling rekening mee gehouden.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: dit ombuigingsvoorstel richt zich voornamelijk op de interne organisatie, waardoor de maatschappelijke gevolgen naar verwachting laag blijven. De mate van maatschappelijke gevolgen wordt bepaald door de wijze waarop de taakstelling wordt ingevuld. Dit kan variëren afhankelijk van de keuzes en de mate waarin veranderingen worden doorgevoerd. Het uitgangspunt is om zoveel mogelijk te voorkomen dat ombuigingen worden doorgevoerd die een maatschappelijke impact hebben.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: de mate van organisatorische gevolgen wordt bepaald door de wijze waarop de taakstelling wordt ingevuld. Dit kan variëren afhankelijk van de keuzes en de mate waarin veranderingen worden doorgevoerd. Het uitgangspunt is om zoveel mogelijk te voorkomen dat ombuigingen worden doorgevoerd die een grote impact hebben op de organisatie en haar processen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

5. Investeringsbegroting ICT

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Middelen, mensen en bestuur
Taakveld	0.4 Overhead
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Raakvlak Raadsagenda	Nee
Raakvlak Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Naar aanleiding van de Perspectiefnota 2024, die in de zomer van 2024 is vastgesteld, is afgesproken om de investeringsbegroting voor ICT in de komende jaren met 10% te reduceren. Door slim te plannen en investeringen waar mogelijk te faseren of anders te positioneren binnen exploitatie of investeringen, is dit gelukt. Met dit ombuigingsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan deze doelstelling. De beoogde besparing wordt in diverse jaren gerealiseerd. Binnen de doelstelling worden een aantal belangrijke zaken nog steeds gerealiseerd, zoals:

- de introductie en ondersteuning van de digitale werkomgeving van de toekomst;
- het onderbrengen van audiovisuele middelen voor de raadzaal en reserveringssystemen voor vergaderzalen en werkplekken bij I&I, zodat ad hoc financiering niet meer nodig is;
- de vervanging van de audiovisuele middelen in de raadzaal en het voorzien van een aantal vergaderruimten van de juiste faciliteiten;
- de implementatie van een nieuw systeem voor werkplekreservering ter vervanging van Table Air;
- en de invoering van een nieuw reserveringssysteem voor vergaderzalen.

De wijzigingen in de kredieten die voortvloeien uit de schuivingen in planning en de verdeling tussen exploitatie en investeringen, worden bij de meerjarenbegroting aan de raad voorgelegd (conform de financiële verordening).

Wettelijke taak van de gemeente

Dit betreffen geen wettelijke taken.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 99.075	€ 81.591	€ 22.487	- € 1.039
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 99.075	€ 81.591	€ 22.487	- € 1.039
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Door schuivingen in de planning en door een wisselende verdeling tussen exploitatie-uitgaven en investeringen, verschilt het bedrag per jaar. De bedragen van 2026 tot en met 2029 staan in de tabel. In 2030 bedraagt het effect - € 10.936, in 2031 € 4.863 en in 2032 € 1.919. De grootste verlaging in lasten vindt daarmee plaats in de eerste jaren.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

6. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 1

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.61 OZB woningen & 0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600017 en 600018
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers in Heerenveen via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Het voorstel is om de OZB-opbrengsten vanaf 2026 te verhogen met 10% voor eigenaren (zowel woningen als niet-woningen). Dit betekent een totale verhoging van € 1.360.444.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. access en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,1328%	-2%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,1248%	2%	Reguliere indexatie
2022	0,1175%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,1025%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,1087%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,1091%	2%	Reguliere indexatie

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025; eigenaren woningen

Jaar	Tarief eigenaren niet-woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. access en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,3382%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,3443%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0,3653%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,3735%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,3587%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,3617%	2%	Reguliere indexatie

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025; eigenaren niet-woningen

Bovenstaande tabellen laten de ontwikkeling van het OZB-tarief voor eigenaren van (niet-)woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% bij de niet-woningen om de tariefsverlaging van het jaar daar voor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt

OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

Tarieven gehanteerd door gemeenten in Fryslân

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,10190% voor eigenaren van woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,10049%. Voor eigenaren van niet-woningen ligt het tarief in Heerenveen met 0,36170% aan de hogere kant, vergeleken met het gemiddelde van 0,27876%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor eigenaren van woningen van 0,10721% en Dantumadiel een tarief van 0,13985%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk

leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Een verhoging van de OZB met 10% heeft een impact op de eigenaren van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de gemeente. Bij een WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB van een woning € 354,58. Met een stijging van 10% komt hier € 35,50 bij. Voor een niet-woning betekent een stijging van 10% met een WOZ-waarde van € 325.000 een stijging van € 117,55 (was € 1.175,53). Hoewel deze verhoging een impact kan hebben, denken we dat de belastingdruk voor de meeste eigenaren beheersbaar zal blijven.

Naast deze verhoging van 10% vanaf 2026 (optie 1) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 5% vanaf 2026 en 3% vanaf 2027 (optie 2 en 3). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 1.360.444	€ 1.360.444	€ 1.360.444	€ 1.360.444

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Verhoging baten	€ 1.360.444	€ 1.360.444	€ 1.360.444	€ 1.360.444
-----------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

7. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 2

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.61 OZB woningen & 0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600017 en 600018
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Huidige begroting en tarieven 2025

Het voorstel is om de OZB-opbrengsten vanaf 2026 te verhogen met 5% voor eigenaren (zowel woningen als niet-woningen). Dit betekent een totale verhoging van € 680.222.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,1328%	-2%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,1248%	2%	Reguliere indexatie
2022	0,1175%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,1025%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,1087%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,1091%	2%	Reguliere indexatie

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025; eigenaren woningen

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,3382%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,3443%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0,3653%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,3735%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,3587%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,3617%	2%	Reguliere indexatie

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025; eigenaren niet-woningen

Bovenstaande tabellen laten de ontwikkeling van het OZB-tarief voor eigenaren van (niet-)woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% bij de niet-woningen om de tariefsverlaging van het jaar daarvoor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen

of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

De WOZ-waarde van een onroerend goed is een objectieve, op marktwaarde gebaseerde schatting die door de gemeente jaarlijks wordt vastgesteld. De gemeente moet daarbij de wetgeving volgen en mag de waarde niet naar eigen inzicht aanpassen.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

Tarieven gehanteerd door gemeenten in Fryslân

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,10190% voor eigenaren van woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,10049%. Voor eigenaren van niet-woningen ligt het tarief in Heerenveen met 0,36170% aan de hogere kant, vergeleken met het gemiddelde van 0,27876%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor eigenaren van woningen van 0,10721% en Dantumadiel een tarief van 0,13985%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Een verhoging van de OZB met 5% heeft een impact op de eigenaren van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de gemeente. Bij een WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB € 354,58. Met een stijging van 5% komt hier € 17,75 bij. Voor een niet-woning betekent een stijging van 3% met een WOZ-waarde van € 325.000 een stijging van € 58,78 (was € 1.175,53). Hoewel deze verhoging een impact kan hebben, denken we dat de belastingdruk voor de meeste eigenaren beheersbaar zal blijven.

Naast deze verhoging van 5% vanaf 2026 (optie 2) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 10% vanaf 2026 en 3% vanaf 2027 (optie 1 en 3). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 680.222	€ 680.222	€ 680.222	€ 680.222

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Aantal Fte	0	0	0	0
------------	---	---	---	---

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 680.222	€ 680.222	€ 680.222	€ 680.222

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

8. Onroerendezaakbelasting eigenaren optie 3

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.61 OZB woningen & 0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600017 en 600018
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de OZB-opbrengsten vanaf 2027 te verhogen met 3% voor eigenaren (zowel woningen als niet-woningen). Dit betekent een verhoging van € 408.133.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,1328%	-2%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,1248%	2%	Reguliere indexatie
2022	0,1175%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,1025%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,1087%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,1091%	2%	Reguliere indexatie

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,3382%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,3443%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0,3653%	1%	Reguliere indexatie
2023	0,3735%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,3587%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,3617%	2%	Reguliere indexatie

Bovenstaande tabellen laten de ontwikkeling van het OZB-tarief voor eigenaren van (niet-)woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% bij de niet-woningen om de tariefsverlaging van het jaar daarvoor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallingerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,10190% voor eigenaren van woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,10049%. Voor eigenaren van niet-woningen ligt het tarief in Heerenveen met 0,36170% aan de hogere kant, vergeleken met het gemiddelde van 0,27876%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor eigenaren van woningen van 0,10721% en Dantumadiel een tarief van 0,13985%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

De WOZ-waarde van een onroerend goed is een objectieve, op marktwaaarde gebaseerde schatting die door de gemeente jaarlijks wordt vastgesteld. De gemeente moet daarbij de wetgeving volgen en mag de waarde niet naar eigen inzicht aanpassen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Een verhoging van de OZB met 3% heeft een impact op de eigenaren van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de gemeente. Bij een WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB € 354,58. Met een stijging van 3% komt hier € 10,64 bij. Voor een niet-woning betekent een stijging van 3% met een WOZ-waarde van € 325.000 een stijging van € 35,57 (was € 1.175,53). Hoewel deze verhoging een impact kan hebben, denken we dat de belastingdruk voor de meeste eigenaren beheersbaar zal blijven.

Naast deze verhoging van 3% vanaf 2027 (optie 3) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 10% en 5% vanaf 2026 (optie 1 en 2). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 408.133	€ 408.133	€ 408.133

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Aantal Fte	0	0	0	0
------------	---	---	---	---

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 408.1332	€ 408.133	€ 408.133

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

9. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 1

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600019
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Het voorstel is om de OZB-opbrengsten vanaf 2026 te verhogen met 7,5% voor gebruikers niet-woningen. Dit betekent een verhoging van € 276.628.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,2752%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,2791%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0.2982%	1%	Reguliere indexatie
2023	0.2984%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,2862%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,2868%	2%	Reguliere indexatie

Bovenstaande tabel laat de ontwikkeling van het OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% om de tariefsverlaging van het jaar daarvoor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

De WOZ-waarde van een onroerend goed is een objectieve, op marktwaaarde gebaseerde schatting die door de gemeente jaarlijks wordt vastgesteld. De gemeente moet daarbij de wetgeving volgen en mag de waarde niet naar eigen inzicht aanpassen.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,28680% voor gebruikers van niet-woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,23052%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen van 0,38806% en Achtkarspelen een tarief van 0,31210%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Een verhoging van de OZB met 7,5% heeft een impact op de gebruikers van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de

gemeente. Bij een WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB gebruikers € 932,1. Met een stijging van 7,5% komt hier € 69,91 bij. We denken dat deze verhoging relatief bescheiden is en dat de impact voor de meeste gebruikers zal meevallen, hoewel het voor bedrijven alsnog een extra last kan zijn.

Naast deze verhoging van 7,5% vanaf 2026 (optie 1) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 2,5% vanaf 2026 en 3% vanaf 2027 (optie 2 en 3). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Wanneer men zowel de eigenaar als ook de gebruiker is van een niet-woning betaalt diegene 2 keer OZB: de OZB voor eigenaren en die voor gebruikers.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 276.628	€ 276.628	€ 276.628	€ 276.628

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 276.628	€ 276.628	€ 276.628	€ 276.628

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

10. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 2

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600019
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Het voorstel is om de OZB-opbrengsten vanaf 2026 te verhogen met 5% voor gebruikers niet-woningen. Dit betekent een verhoging van € 184.419.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,2752%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,2791%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0.2982%	1%	Reguliere indexatie
2023	0.2984%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,2862%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,2868%	2%	Reguliere indexatie

Bovenstaande tabel laat de ontwikkeling van het OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% om de tariefsverlaging van het jaar daar voor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

De WOZ-waarde van een onroerend goed is een objectieve, op marktwaaarde gebaseerde schatting die door de gemeente jaarlijks wordt vastgesteld. De gemeente moet daarbij de wetgeving volgen en mag de waarde niet naar eigen inzicht aanpassen.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,28680% voor gebruikers van niet-woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,23052%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen van 0,38806% en Achtkarspelen een tarief van 0,31210%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Een verhoging van de OZB met 5% heeft een impact op de gebruikers van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de gemeente. Bij een

WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB gebruikers € 932,1. Met een stijging van 5% komt hier € 46,61 bij. Hoewel deze verhoging een impact kan hebben, denken we dat de belastingdruk voor de meeste eigenaren beheersbaar zal blijven.

Naast deze verhoging van 5% vanaf 2026 (optie 2) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 7,5% vanaf 2026 en 3% vanaf 2027 (optie 1 en 3). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Wanneer men zowel de eigenaar als ook de gebruiker is van een niet-woning betaalt diegene 2 keer OZB: de OZB voor eigenaren en die voor gebruikers.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 184.419	€ 184.419	€ 184.419	€ 184.419

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 184.419	€ 184.419	€ 184.419	€ 184.419

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

11. Onroerendezaakbelasting gebruikers optie 3

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	0.62 OZB niet-woningen
Grootboeknummer	600019
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting gebaseerd op de waarde van onroerend goed, zoals woningen en bedrijfspanden. Deze waarde, de WOZ-waarde, wordt jaarlijks vastgesteld door gemeentelijke taxateurs volgens de Wet waardering onroerende zaken. De gemeenteraad bepaalt de tarieven van de OZB.

Wie betaalt OZB?

Eigenaren van woningen en bedrijfspanden betalen OZB over hun eigendom, terwijl gebruikers van niet-woningen, zoals huurders van bedrijfsruimten, ook een deel van de belasting betalen. Huurders van woningen betalen geen OZB. De belasting wordt geheven op basis van de situatie op 1 januari van het betreffende jaar, waardoor veranderingen later in het jaar niet worden meegenomen.

Waar wordt de OZB voor gebruikt?

De OZB-opbrengsten worden gebruikt voor gemeentelijke voorzieningen zoals wegen, scholen, sportfaciliteiten, riolering en het onderhoud van schone wijken. Hoewel het grootste deel van de gemeentelijke inkomsten afkomstig is van het Rijk, dragen inwoners en ondernemers via de OZB ongeveer 7,8% bij aan de totale baten van de gemeentelijke begroting.

Huidige begroting en tarieven 2025 en voorstel voor verhoging

Soort	Huidige tarief 2025	Begrote inkomsten 2025
OZB woningen eigenaren	0,1091% van de WOZ-waarde	€ 8.432.581
OZB woningen gebruikers	Geen OZB	€ 0
OZB niet-woningen eigenaren	0,3617% van de WOZ-waarde	€ 5.171.860
OZB niet-woningen gebruikers	0,2868% van de WOZ-waarde	€ 3.688.378
Totaal		€ 17.292.819

Het voorstel is om de OZB-opbrengsten vanaf 2027 te verhogen met 3% voor gebruikers niet-woningen. Dit betekent een verhoging van € 110.651.

Historie van eerdere verhogingen 2020-2025

Jaar	Tarief eigenaren woningen	Aanpassing t.o.v. voorgaand jaar (excl. accres en waarde ontwikkeling)	Toelichting
2020	0,2752%	-4%	Verlaging conform hoofdlijnenakkoord 2018-2022
2021	0,2791%	4%	2% indexatie + correctie +2% n.a.v. Perspectiefnota 2020
2022	0.2982%	1%	Reguliere indexatie
2023	0.2984%	3,3%	Reguliere indexatie
2024	0,2862%	3,1%	Reguliere indexatie
2025	0,2868%	2%	Reguliere indexatie

Bovenstaande tabel laat de ontwikkeling van het OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen zien, inclusief de jaarlijkse aanpassingen. De aanpassingen zijn grotendeels gebaseerd op reguliere indexatie. In 2020 werd het tarief verlaagd volgens het hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Vanaf 2021 is de OZB jaarlijks geïndexeerd, met variërende percentages. Ook heeft in 2021 een correctie plaatsgevonden van 2% om de tariefsverlaging van het jaar daarvoor gedeeltelijk terug te draaien.

Het is belangrijk te benadrukken dat de ontwikkeling van het tarief niet los kan worden gezien van andere factoren, zoals de WOZ-waarde van woningen en het gemeentefonds (accres). Een stijging of daling van de WOZ-waarden heeft invloed op de totale OZB-opbrengst en kan de tariefsontwikkeling beïnvloeden. Daardoor zijn de tarieven niet één-op-één vergelijkbaar tussen de jaren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid, maar niet de plicht, om OZB te heffen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Gemeentewet. Het is aan de gemeenteraad om te beslissen of en in welke mate OZB wordt geheven. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, wordt OZB door vrijwel alle gemeenten in Nederland geheven omdat het een belangrijke bron van eigen inkomsten vormt.

De WOZ-waarde van een onroerend goed is een objectieve, op marktwaaarde gebaseerde schatting die door de gemeente jaarlijks wordt vastgesteld. De gemeente moet daarbij de wetgeving volgen en mag de waarde niet naar eigen inzicht aanpassen.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende tarieven voor OZB. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten. In het kader van het ravijnjaar kan het zijn dat ook andere gemeenten de OZB-tarieven zullen verhogen bij de begroting 2026.

Gemeente	Tarief 2025 eigenaar woning	Tarief 2025 eigenaar niet-woning	Tarief 2025 Gebruiker niet-woning	Tarief 2025 Gebruik woning	Gemiddelde WOZ waarde in 2024
Achtkarspelen	0,12250%	0,24710%	0,31210%	Geen OZB	€ 271.000
Ameland	0,06600%	0,15110%	0,12090%	Geen OZB	€ 348.000
Dantumadiel	0,13950%	0,30760%	0,23930%	Geen OZB	€ 308.000
De Fryske Marren	0,08500%	0,29050%	0,21840%	Geen OZB	€ 341.000
Harlingen	0,09530%	0,31010%	0,23450%	Geen OZB	€ 247.000
Heerenveen	0,10190%	0,36170%	0,28680%	Geen OZB	€ 325.000
Leeuwarden	0,10721%	0,48401%	0,38806%	Geen OZB	€ 249.000
Noardeast-Fryslân	0,12480%	0,29540%	0,22490%	Geen OZB	€ 283.000
Ooststellingwerf	0,07480%	0,09880%	0,08430%	Geen OZB	€ 310.000
Opsterland	0,07980%	0,18690%	0,15160%	Geen OZB	€ 338.000
Schiermonnikoog	0,09980%	0,22600%	0,18190%	Geen OZB	€ 403.000
Smallerland	0,10700%	0,35040%	0,28060%	Geen OZB	€ 287.000
Súdwest-Fryslân	0,10680%	0,32820%	0,26260%	Geen OZB	€ 300.000
Terschelling	0,08500%	0,41700%	0,32800%	Geen OZB	€ 437.000
Tytsjerksteradiel	0,14240%	0,28040%	0,24110%	Geen OZB	€ 294.000
Vlieland	0,06452%	0,21075%	0,20575%	Geen OZB	€ 399.000
Weststellingwerf	0,08970%	0,22580%	0,22010%	Geen OZB	€ 309.000
Waadhoeke	0,11680%	0,24600%	0,16840%	Geen OZB	€ 257.000
Gemiddeld	0,10049%	0,27876%	0,23052%		€ 317.000

In vergelijking met andere gemeenten in Fryslân hanteert Heerenveen voor 2025 een OZB-tarief van 0,28680% voor gebruikers van niet-woningen, wat iets hoger ligt dan het gemiddelde van 0,23052%.

Er zijn echter enkele gemeenten die hogere tarieven hanteren. Leeuwarden heeft bijvoorbeeld een OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen van 0,38806% en Achtkarspelen een tarief van 0,31210%, beide hoger dan die van Heerenveen.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de WOZ-waarde van invloed is op de hoogte van de belastinglasten. Een hoger OZB-tarief bij een lagere WOZ-waarde kan namelijk leiden tot lagere lokale lasten dan een lager tarief met een hogere WOZ-waarde. In Heerenveen bedraagt de gemiddelde WOZ-waarde € 325.000, wat redelijk in lijn ligt met het provinciale gemiddelde van € 317.000. Dit betekent dat de daadwerkelijke belastingdruk, zowel voor woningen als niet-woningen, sterk afhankelijk is van de WOZ-waarde en dus niet alleen van het tarief.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Een verhoging van de OZB met 3% heeft een impact op de gebruikers van onroerend goed in onze gemeente. De tarieven worden vastgesteld op basis van de begrote opbrengsten die

de gemeente nodig heeft en de WOZ-waarden van de panden in de gemeente. Bij een WOZ-waarde van € 325.000 bedroeg de OZB gebruikers € 932,1. Met een stijging van 3% komt hier € 27,96 bij. We denken dat deze verhoging relatief bescheiden is en dat de impact voor de meeste gebruikers zal meevallen, hoewel het voor bedrijven alsnog een extra last kan zijn.

Naast deze verhoging van 3% vanaf 2027 (optie 3) zijn er ook voorstellen voor de onroerendezaakbelasting met een stijging van 7,5% en 5% vanaf 2026 (optie 1 en 2). Als ervoor wordt gekozen om meerdere varianten door te voeren, zullen de gevolgen voor inwoners en ondernemers navenant toenemen.

Wanneer men zowel de eigenaar als ook de gebruiker is van een niet-woning betaalt diegene 2 keer OZB: de OZB voor eigenaren en die voor gebruikers.

Mensen kunnen geen bezwaar maken tegen het OZB-tarief, alleen tegen de WOZ-waarde, die de basis vormt voor de berekening. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van wettelijke normen en objectieve criteria, zoals verkoopcijfers van vergelijkbare woningen. Een verlaging van de WOZ-waarde verlaagt alleen het te betalen bedrag, niet het tarief zelf. Bij de tariefsverhoging kunnen inwoners inspreken bij de gemeenteraad, maar geen formeel bezwaar maken. Alleen bij een extreem hoge verhoging kan bestuurlijk of juridisch worden ingegrepen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 110.651	€ 110.651	€ 110.651

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 110.651	€ 110.651	€ 110.651

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

12. Stelpost indexatie stap 1

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Mensen, middelen en bestuur
Taakveld	0.4 Overhead
Grootboeknummer	608099
Kostensoort	4380999
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Sinds 2025 hanteren we een nieuwe werkwijze voor indexatie, waarbij niet langer alle budgetten automatisch worden verhoogd. Alleen essentiële budgetten, zoals voor subsidies, vastgoed, software, het sociaal domein (niet preventie), en personeelskosten, worden geïndexeerd. Om te voorkomen dat budgetten die niet automatisch worden geïndexeerd onder druk komen te staan, is een stelpost geïntroduceerd. Deze stelpost fungeerde als buffer voor eventuele aanvragen tot indexatie wanneer blijkt dat aanvullende indexatie toch noodzakelijk is. De bedragen die in de stelpost zitten worden in onderstaande tabel weergegeven.

	2026	2027	2028	2029
Stelpost indexatie	€ 1.155.000	€ 1.425.000	€ 1.233.000	€ 943.611

Het voorstel is om de stelpost voor indexatie in de komende jaren te halveren. Dit betekent dat de beschikbare buffer voor extra indexatieaanvragen wordt verminderd, wat een besparing oplevert, maar er blijft nog steeds geld over om prijsstijgingen bij budgetten die niet standaard geïndexeerd worden te dekken.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om een stelpost indexatie te hebben.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Dit ombuigingsvoorstel heeft geen maatschappelijke gevolgen. Er bestaat een risico dat budgetten die niet geïndexeerd worden gedurende het jaar onder druk komen te staan, maar dan is er nog een stelpost beschikbaar.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 577.500	€ 715.500	€ 616.500	€ 471.805
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 577.500	€ 715.500	€ 616.500	€ 471.805
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

13. Stelpost indexatie stap 2

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Mensen, middelen en bestuur
Taakveld	0.4 Overhead
Grootboeknummer	608099
Kostensoort	4380999
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdpijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Sinds 2025 hanteren we een nieuwe werkwijze voor indexatie, waarbij niet langer alle budgetten automatisch worden verhoogd. Alleen essentiële budgetten, zoals voor subsidies, vastgoed, software, het sociaal domein (niet preventie), en personeelskosten, worden geïndexeerd. Om te voorkomen dat budgetten die niet automatisch worden geïndexeerd onder druk komen te staan, is een stelpost geïntroduceerd. Deze stelpost fungeerde als buffer voor eventuele aanvragen tot indexatie wanneer blijkt dat aanvullende indexatie toch noodzakelijk is. De bedragen die in de stelpost zitten worden in onderstaande tabel weergegeven.

	2026	2027	2028	2029
Stelpost indexatie	€ 1.155.000	€ 1.425.000	€ 1.233.000	€ 943.611

Bij het ombuigingsvoorstel 'Stelpost indexatie stap 1' wordt voorgesteld om de stelpost indexatie te halveren. Met dit ombuigingsvoorstel wordt een tweede stap voorgesteld om de tweede helft van de stelpost ook vrij te laten vallen, zodat de gehele stelpost vrij komt te vallen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om een stelpost indexatie te hebben.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Dit ombuigingsvoorstel heeft geen maatschappelijke gevolgen. Er bestaat een risico dat budgetten die niet geïndexeerd worden gedurende het jaar onder druk komen te staan en dat er dan geen stelpost is om dit op te vangen. Dit risico wordt klein geacht, aangezien de essentiële budgetten, binnen de werkwijze voor indexatie die per 2025 wordt gehanteerd, alsnog zorgvuldig en gericht geïndexeerd worden. Mocht dit zich voordoen dan kan bij het opstellen van een nieuwe begroting voor het volgende begrotingsjaar alsnog overwogen worden om het budget te verhogen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 577.500	€ 715.500	€ 616.500	€ 471.805
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 577.500	€ 715.500	€ 616.500	€ 471.805
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

14. Accountmanagement en ondernemersdienstverlening

Basisgegevens

Domein	Fysieke leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	
Kostensoort	
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdpijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd rondom accountmanagement en ondernemersdienstverlening. Actief accountmanagement en kwalitatief goede ondernemersdienstverlening is een gemeentelijke ambitie en sluit aan bij het werken vanuit de bedoeling. Een actief accountmanagement draagt bij aan een sterk vestigings- en ondernemersklimaat. We laten zien waar we voor staan en aan welke opgaven we willen samenwerken met ondernemers. Hierbij is ook met name aandacht voor de transities waar we als samenleving voor staan, zoals de energietransitie en circulair ondernemen.

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transities, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

Accountmanagement en ondernemersdienstverlening

Ondernemers worden geholpen in het doorlopen van diverse procedures en processen, worden gekoppeld aan partijen die hen verder kunnen helpen. Daarnaast worden projecten en beleid gevoed door het belang van ondernemers daarin nadrukkelijk mee te nemen. Door actieve samenwerking met de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning worden werkgevers en potentiële werknemers aan elkaar gekoppeld. Door een intermediaire rol te spelen verlopen processen rondom de aanvraag van vergunningen soepeler en wordt de druk op de afdelingen vergunningen verminderd.

In een goed relatiebeheer ligt de basis voor acquisitie. Deze acquisitie kan leiden tot vlotte kavelverkoop waarbij we ondernemers aantrekken die meerwaarde hebben voor de bestuurlijke doelen. De accountmanagers zijn de schakels tussen ondernemers en gemeentelijke organisatie. Daarnaast hebben zij een ondersteunende rol bij bestuurlijke afspraken en de communicatie en profilering naar buiten.

In het kader van de ombuigingen stellen wij voor om minder personele inzet te plegen op proactieve dienstverlening aan ondernemers.

- Geen eerstelijns bedrijvenloket meer
- Minder bedrijfsbezoeken (tenzij er een specifieke opgave ligt vanuit de eigen organisatie)
- Geen ondersteuning aan bestuurders (voorbereiding, afstemming en communicatie) op bedrijfsbezoeken en bijeenkomsten
- Meer organiserend vermogen bij ondernemers beleggen en geen actieve ondersteuning van ondernemersverenigingen.
- Met name focussen op vraagstukken die de belangen van de gemeente behartigen (zoals kavelverkoop en ruimtelijke vraagstukken)

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom ondernemersdienstverlening. Echter heeft accountmanagement wel een dienstverlenende en bemiddelende rol in zaken die wel een wettelijk karakter hebben zoals vergunningverlening, omgevingsplannen en grondexploitatie.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Betreft deels taken die relatie hebben met opbrengst grondexploitatie. Deels betreft het taken in de samenwerking met 'buiten' en dus een afbreukrisico vormen in de relatie met ondernemers. Daarbij gaan de accountmanagers op bedrijfsbezoek en verkleinen daarmee de afstand tussen het gemeentehuis en ondernemers.

Door hier minder op in te zetten zal het vertrouwen in de overheid en de samenwerking aan opgaven voor de toekomst komen onder druk te staan omdat de bereidheid vanuit ondernemers ook zal afnemen. Daarnaast verliezen ondernemers hun directe lijn met de organisatie en moeten gaan 'shoppen' om hun vragen in de organisatie kwijt te kunnen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Betreft vaste formatieplaatsen met een structureel karakter. Met het verdwijnen van deze formatie zal druk ontstaan bij andere teams zoals KCC (Klant Contact Centrum) en afdeling vergunningen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
-------------------	------	------	------	------

Effect op formatie in €	€ 228.000	€ 228.000	€ 228.000	€ 228.000
Aantal Fte	2,0	2,0	2,0	2,0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 228.000	€ 228.000	€ 228.000	€ 228.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

Het gaat om het verdwijnen van 2 fulltime formatieplaatsen in schaal 11. Hierbij is gekozen voor het volledig niet meer inzetten op de genoemde werkzaamheden. We zouden ook nog kunnen kiezen voor een halvering van de formatie.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

15. Beheer bermen, maaien en bomen

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600047
Kostensoort	4343245
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

In lijn met het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau (Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027) zijn de maatregelen voor het onderhoud van groen in onze buitenruimte bepaald. Deze onderhoudsmaatregelen worden zo efficiënt mogelijk uitgevoerd. Efficiënt houdt echter ook in, dat er aandacht en zorg is voor de biodiversiteit, wat meeweegt in de manier waarop het onderhoud en beheer wordt gedaan. Het uiteindelijke doel is een prettige woon- en leefomgeving. In onderstaand overzicht is het vastgestelde kwaliteitsniveau weergegeven.

Kunstwerken, oevers, wegen en groen (+ verzorging)						
	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centra	Groengebied	Hoofdwegen	Woongebied
Civieltechnische kunstwerken						
Kunstwerken	B	B	B	B	B	B
Oevers	B	B	B	B	B	B
Wegen						
Rijbanen	B	B	B	B	B	B
Fietspaden	B	B	B	B	B	B
Parkeervakken	B	B	B	B	B	B
Voetpaden	B	B	B	B	B	B
Overige	B	B	B	B	B	B
Klein onderhoud	B	B	B	B	B	B
Groen						
Bomen	B	B	B	B	B	B
Bos	B	L	B	B	B	B
Bosplantsoen	B	L	B	B	B	B
Gras (gazon)	B	B	B	B	B	B
Gras (kruidenrijk & bermen)	L	L	B	L	L	L
Hagen	B	B	B	B	B	B
Heesters	B	B	B	B	B	B
Singels/hakhout/houtwal	B	B	B	B	B	B
Plantenbak	B	B	B	B	B	B
Vaste planten	B	B	B	B	B	B
Speeltoestellen	B	B	B	B	B	B
Meubilair	B	B	B	B	B	B
Half- en onverhard	B	B	B	B	B	B
Verzorging						
Verzorging verharding	B	-	H	B	B	B
Verzorging groen	B*	B**	H*	B*	B*	B*
Drijfvuil in water	B	B	B	B	B	B

H* = alles op hoog, maar meubilair op basis
B* = alles op basis, maar gras (kruidenrijk/berm) op laag
B** = alles op basis, maar gras (kruidenrijk/berm), bos en bosplantsoen op laag

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om bepaalde onderhoudsmaatregelen op een andere wijze uit te voeren.

Verlaging van de maaifrequentie van bermen waar dat mogelijk is, zonder het gehele onderhoudsniveau aan te tasten.

Momenteel worden bermen tussen de één en vier keer per jaar gemaaid. In de nieuwe situatie gaan we, daar waar mogelijk, bermen minimaal één keer per jaar maaien. Deze verlaging geldt voor alle bermen waar gemaaid en afgevoerd wordt, voornamelijk op (schrallere) zandgronden. Ook in de bebouwde omgeving wordt de maaifrequentie teruggebracht naar één keer per jaar. Dit betekent dat niet het onderhoudsniveau verlaagd wordt, maar het verzorgende onderhoud.

Uitzondering: De frequentie van het klepelen (Klepelen is een vorm van maaien waarbij de vegetatie fijn gemaakt wordt met behulp van roterende klepels. Bij klepelen wordt de bermvegetatie in tegenstelling tot maaien niet afgesneden maar afgeslagen en gekneusd. Het geklepelde materiaal blijft liggen en wordt niet afgevoerd) van bermen, met name in het voormalige Boarnsterhim, blijft ongewijzigd. Omdat deze bermen voedselrijker zijn en er al snel te veel verruiging optreedt met onveilige situaties tot gevolg.

Stoppen met uitmaaien van bomen en obstakels

Een tweede maatregel is het stoppen met het uitmaaien van bomen, bankjes en bebording (obstakels), zowel in het buitengebied (bermen) als in gazons en bermen (kerngebieden). Dit houdt in dat er sprake zal zijn van hogere begroeiing rondom alle bomen en obstakels.

Hoewel dit kan zorgen voor een minder net straatbeeld, heeft het meerwaarde voor de biodiversiteit. De hogere begroeiing biedt voedsel, voortplantings-, schuil- en overwinteringsgelegenheid voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Dit draagt bij aan de 5 V's van biodiversiteit: voedsel, veiligheid, voortplanting, verbinding en variatie. Dit geldt in principe ook voor het minder maaien van bermen; zolang er geen overmatige verruiging door riet, invasieve exoten en houtige begroeiing optreedt. In dat geval kan de biodiversiteit achteruitgaan of negatief worden beïnvloed.

Onderzocht wordt of samenwerking met groene MBO-opleidingen (training met machines) mogelijk is. Studenten kunnen praktijkervaring opdoen met het (gefaseerd) maaien van bermen en het uitmaaien van kruisingen en uitwijkruimte ten behoeve van verkeersveiligheid.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om bermen te maaien of bomen uit te maaien maar wel een zorgplicht voor het deugdelijk onderhoud van bermen. Bermen zijn onderdeel van het weglichaam, en weggebruikers mogen verwachten dat zij veilig kunnen uitwijken. Bij aanpassing van het beheer, zal dit aspect meegewogen worden. Minder maaien kan door verruiging negatieve gevolgen hebben voor beschermde flora en fauna die afhankelijk is van frequenter maaien, wat in strijd is met de wet Natuurbescherming (soortbescherming).

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: De directe leefomgeving zal op diverse plekken een ander, mogelijk rommeliger beeld krijgen door hogere begroeiing, rietgroei en beplanting. Dit kan leiden tot overlast van exoten en andere ongewenste planten. Inwoners, omwonenden kunnen hierdoor meer klachten hebben over veiligheid, onkruid, allergie en teken. Goede communicatie vooraf is belangrijk en kan bijdragen aan meer begrip voor deze keuze.

Het verlagen van de lasten van het onderhoud brengt ook risico's met zich mee. Indien er achterstallig en niet uit te stellen onderhoud optreedt, zijn er veelal duurdere herstelacties nodig om het onderhoud weer op orde te krijgen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Minder onderhoud betekent niet altijd minder werk op organisatorisch of personeelsniveau. Minder maaien kan bijvoorbeeld betekenen dat er meer werk komt kijken bij het maaien en afvoeren (meer gewas, lastiger maaien en meer afvoer), meer inzet nodig is bij bijvoorbeeld kruisingen voor het borgen van de verkeersveiligheid of de behandeling van de eventuele klachten. Op dit moment verwachten we dat dit geen besparing op de formatie oplevert.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten bermen	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Verlaging lasten uitmaaien bomen	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 111.000	€ 111.000	€ 111.000	€ 111.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

16. Beleidsadvisering Ruimtelijke ontwikkeling

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	8.1 - 8.2 - 8.3; Ruimte en leefomgeving – Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) - Wonen en Bouwen
Grootboeknummer	diverse
Kostensoort	diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

De Omgevingswet vraagt om een Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties. (ETFAL). Dit is een gevolg van alle regels in een omgevingsplan. Het zorgen voor een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' is een abstract geformuleerde en beleidsvrije taak. Het vormt een voortzetting van het criterium van een 'goede ruimte ordening' uit de wet ruimtelijke ordening, maar dan in bredere strekking van de fysieke leefomgeving.

Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) beleid houdt zich bezig met het maken (strategische) visies, beleid en kaders voor het inrichten van de omgeving. Deze worden gebruikt om te adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningaanvragen. Ook is RO-beleid actief betrokken bij de integrale implementatie van de Omgevingswet in de gemeentelijke organisatie (Huis van de Omgevingswet). Daarnaast adviseert RO-beleid in verschillende lopende ruimtelijke vraagstukken, zoals veenweideproblematiek, gasdossier/mijnbouwtafel, gebiedsvisies, en onderwerpen als lelieteelt en waterwinning. RO-beleid ondersteunt bestuurders bij deze dossiers, ook in het contact met externe stakeholders en andere overheden. Verder draagt RO-beleid bij aan strategische opgaven en programma's, zoals Lelylijn, Heerenveen-West, Landschap in Balans, en Een Thuis voor iedereen. Tot slot werkt RO-beleid I samen met andere overheden zoals de Provinciale Omgevingsvisie (POVI), F4 en Maatregelpakketten (voorheen FPLG) aan visies en ontwikkelingen.

Wat gaan we anders doen?

Als alleen de wettelijke taken worden uitgevoerd dan blijft de inzet beperkt tot het opstellen en actueel houden van de gemeentelijke omgevingsvisie, -programma's en het -plan. Dit is echter niet realistisch, omdat ook strategische beleidsopgaven, zoals de Lelylijn inzet en aandacht vereisen.

Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om alleen de wettelijke taken en strategische beleidsopgaven uit te voeren. Dit betekent dat algemene RO-beleidsvragen en visies, ondersteuning van het bestuur en samenwerking met andere overheden,

veenweidegebiedsontwikkeling, ontwikkelingen in het landelijk gebied, niet langer worden opgepakt.

Wettelijke taak van de gemeente

Omgevingsvergunningverlening, opstellen juridisch ruimtelijke beleidskaders zoals het Omgevingsplan en ruimtelijke beleidskaders zoals Omgevingsprogramma's, de Omgevingsvisie, Woonvisie (binnenkort Omgevingsprogramma Volkshuisvesting), ruimtelijke beleidsprogramma's zijn wettelijke taken van de gemeente. (o.a. Omgevingswet). Team Ruimtelijk Beleid geeft advies over verschillende wettelijke taken en is trekker van de beleidsmatige wettelijke taken.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: de gemeente Heerenveen zal niet meer goed aangehaakt zijn bij beleidsprocessen van buurgemeenten, provincie, waterschap en Rijk. De eigen beleidsinstrumenten sluiten daarmee ook niet meer goed aan op grote opgaven zoals stikstof, water en bodem, landelijk gebied en de energietransitie. Het strategische beleidsadvies, zoals het virtueel strategisch team, blijft wel behouden.

Deze ombuiging kan leiden tot een vermindering van de effectiviteit en samenhang van het ruimtelijk beleid, wat vervolgens weer invloed kan hebben op sociale ontwikkelingen. Door beperkte regionale samenwerking komen thema's als energietransitie en bijvoorbeeld werkgelegenheid/economische groei onder druk. Deze thema's dragen bij aan het welbevinden van onze inwoners.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: er zal een inkrimping op de structurele formatie zijn met bijbehorende frictie (tijd en kosten). Daarnaast wordt het bestuur onvoldoende ondersteund, bijvoorbeeld doordat bestuurlijke overleggen niet meer worden voorbereid met agenda's en annotaties.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000
Aantal FTE	1 fte (schaal 11)	1 fte (schaal 11)	1 fte (schaal 11)	1 fte (schaal 11)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

17. Betaald parkeren achter de K.R. Poststraat

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Parkeren
Grootboeknummer	600146/600147
Kostensoort	8340005
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In 2025 zal het nieuwe parkeerbeleid in relatie tot de Mobiliteitsvisie worden opgesteld. Eén van de mogelijkheden die hierin wordt meegenomen is het instellen van betaald parkeren op de lang-parkerenlocatie aan de K.R. Poststraat. Op dit moment is deze parkeerlocatie nog gratis. Het gaat hier om circa 130 parkeerplaatsen. Betaald parkeren is een mogelijkheid om extra inkomsten te genereren, maar ook een wijze om de mobiliteit te reguleren. Op dit moment past dit niet in de parkeervisie 2017, die door raad is vastgesteld. Daarom wordt dit ook in het nieuwe parkeerbeleid meegenomen. Betaald parkeren is geen doel op zich, het is bedoeld om voorzieningen bereikbaar te houden. Dit parkeerterrein wordt vooral gebruikt door werkenden rondom en in het centrum van Heerenveen.

Bij het instellen van betaald parkeren op deze locatie zal overleg plaats moeten vinden met de MC Donalds, die staat naast dit parkeerterrein, om ervoor te zorgen dat zij geen overlast hiervan ondervinden. Daarnaast zal de locatie P6 in het Stadiongebied op termijn worden verhard en blijft gratis parkeren daar wel mogelijk. We stellen voor om een maximaal dagtarief van € 2,50 te heffen op deze locatie. Dit ligt lager dan de tarieven in het centrum, zodat er nog wel een motivatie is om op deze locatie te parkeren in plaats van in het centrum. Voorgesteld wordt om deze extra inkomsten pas te ramen vanaf 2027, zodat er voldoende tijd is om alle randvoorwaarden te regelen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom parkeren, maar bepaalt zelf waar wel en waar niet sprake is van betaald parkeren.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Er zal geen/weinig draagvlak zijn bij de huidige gebruikers, wanneer betaald parkeren wordt ingesteld. Het is nu een terrein waar gratis door met name werknemers uit het centrum en ziekenhuispersoneel wordt geparkeerd. In de parkeervisie is dit terrein juist aangewezen voor langparkeerders. Op die manier wordt het ook gebruikt.

Er is bovendien een risico dat mensen uitwijken naar andere plekken in de omgeving voor gratis parkeren, wat mogelijk kan leiden tot overlast op andere locaties. Dit kan extra druk leggen op gebieden die nu minder gebruikt worden, met als gevolg meer verkeersdruk en een verstoring van de leefbaarheid in die wijken.

Daarentegen is P6 nog wel gratis beschikbaar, maar die afstand is groter.

De komende tijd wordt gewerkt aan het centrum en de bereikbaarheid daarvan, mede door het bouwen van een tweede parkeergarage. Dit betekent dat er tijdens de bouwperiode minder parkeerplekken beschikbaar zijn. Bij het instellen van betaald parkeren op de locatie achter de K.R. Poststraat en eventueel ook betaald parkeren op de terreinen rondom Sportstad (zie ander voorstel) is er geen gratis oplossing beschikbaar om naar uit te wijken. De voorgestelde tarieven voor deze locaties liggen wel lager dan in het centrum van Heerenveen.

Er zal tijdig, voor de omvorming van gratis naar betaald parkeren, een bord worden geplaatst bij het parkeerterrein waarop staat dat dit terrein vanaf een bepaalde datum betaald zal zijn. Tevens zal worden aangegeven waar nog wel gratis geparkeerd kan worden. Hiermee worden de gebruikers van dit terrein bereikt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Ook onze eigen medewerkers maken gebruik van dit parkeerterrein. Wanneer dit betaald parkeren wordt, dan is de kans dat er uitwijkgedrag plaatsvindt naar Heerenveen-Noord net buiten het gereguleerde gebied. Er bestaat een kans dat dan de verwachte inkomsten gedeeltelijk niet worden behaald. Hiermee is er grote kans dat er parkeerhinder/overlast gaat optreden op andere plekken rondom het centrum, waar de organisatie vragen/ klachten over krijgt en op moet inzetten.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten implementatie	€ 0	€ 0	- € 2.400	- € 2.400
Verhoging lasten controle	€ 0	- € 2.500	- € 2.500	- € 2.500
Verhoging baten	€ 0	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten	€ 0	- € 2.500	- € 4.900	- € 4.900
Verhoging baten	€ 0	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000

Toelichting financieel effect

Het betreft een investering van € 20.000 (geraamd) voor de nieuw aan te schaffen parkeerautomaten. Dit schrijven we in 10 jaar af. De kapitaallasten zijn hierboven verwerkt. Verwachte extra inkomsten bij een dagtarief van € 2,50 ($2,50 \times 130 \times 55\% \times 250$ betaaldagen $\times$ turnover 1,2). Er zal een eenmalige investering gedaan moeten worden voor het aanschaffen van apparatuur, daarnaast zal er jaarlijks meer geld nodig zijn voor het

uitvoeren van handhaving. Wanneer alle parkeerautomaten worden vervangen in de gemeente Heerenveen en wordt overgegaan op kentekenregistratie, kan er met een scanauto worden gecontroleerd. Dit zou kunnen leiden tot lagere kosten voor handhaving. Dit heeft geen impact op de Fte, mede doordat de dienstverlening rondom parkeren volledig is uitbesteed.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

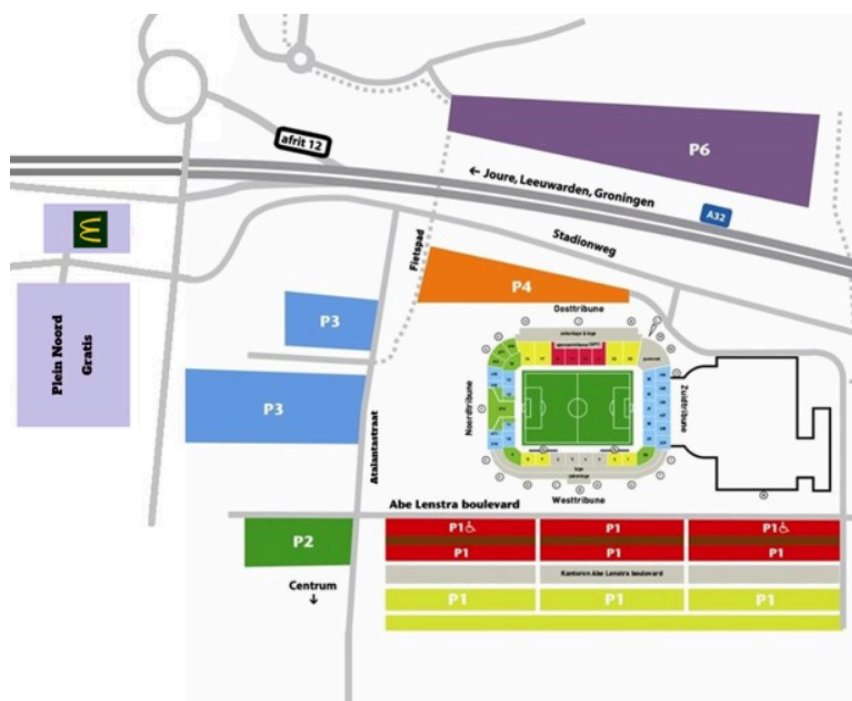
Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

18. Betaald parkeren Sportstad

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Parkeren
Grootboeknummer	600146/600147
Kostensoort	8340005
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Instellen van betaald parkeren op de terreinen in het Sportstadgebied (P1, P2, en P4). Het gaat hier om circa 1.200 parkeerplaatsen. Betaald parkeren is een mogelijkheid om extra inkomsten te genereren, maar ook een mogelijkheid om de mobiliteit te reguleren. In de parkeervisie 2017, die door raad is vastgesteld, is dit terrein al aangewezen als een plek waar betaald parkeren plaats zal vinden. Daarnaast is in de gebiedsvisie van de A32 zône ook opgenomen dat deze parkeerplaatsen betaald zullen gaan worden. Betaald parkeren is geen doel op zich, het is bedoeld om voorzieningen bereikbaar te houden. Dit parkeerterrein

wordt met name gebruikt door werkenden rondom het centrum, bezoekers van Sportstad, bewoners van de Veldschans en de bezoekers van de wedstrijden van SC Heerenveen. Het huidige niveau - daar waar betaald parkeren of vergunningparkeren is ingesteld - is passend bij de benodigde parkeerregulatie vanuit het hiervoor omschreven doel/visie. Meer betaald parkeren maakt het centrum en de omliggende schil van woningen en bedrijven minder aantrekkelijk voor bezoekers en werkenden. Daarentegen zal de locatie P6 in het Stadiongebied op termijn worden verhard en blijft gratis parkeren daar wel mogelijk. We stellen voor om een maximaal dagtarief van € 2,50 te heffen op deze locatie. Dit ligt lager dan de tarieven in het centrum, zodat er nog wel een motivatie is om deze locatie te parkeren in plaats van in het centrum. Voorgesteld wordt om deze extra inkomsten pas te ramen vanaf 2027, zodat er voldoende tijd is om alle randvoorwaarden te regelen.

Wettelijke taak van de gemeente

Betaald parkeren is geen wettelijke taak, maar reguleert de parkeermogelijkheden en daarmee bereikbaarheid van voorzieningen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Er zal geen draagvlak zijn bij de huidige gebruikers wanneer betaald parkeren wordt ingesteld. Het is nu een terrein waar gratis door met name werkenden in het centrum, kantoren Sportstad en bewoners Veldschans wordt geparkeerd. In de parkeervisie is dit terrein juist aangewezen voor langparkeerders. Dit 'botst' voor het parkeren tijdens voetbalevenementen.

Er is bovendien een risico dat mensen uitwijken naar andere plekken in de omgeving voor gratis parkeren, wat mogelijk kan leiden tot overlast op andere locaties. Dit kan extra druk leggen op gebieden die nu minder gebruikt worden, met als gevolg meer verkeersdruk en een verstoring van de leefbaarheid in die wijken.

Daarentegen is P6 nog wel gratis beschikbaar, maar die afstand is groter.

De komende tijd wordt gewerkt aan het centrum en de bereikbaarheid daarvan, mede door het bouwen van een tweede parkeergarage. Dit betekent dat er tijdens de bouwperiode minder parkeerplekken beschikbaar zijn. Bij het instellen van betaald parkeren op de terreinen rondom Sportstad en eventueel ook betaald parkeren op de parkeerplaats achter de K.R. Poststraat (zie ander voorstel) is er geen gratis oplossing beschikbaar om naar uit te wijken. De voorgestelde tarieven voor deze locaties liggen wel lager dan in het centrum van Heerenveen.

Geruime tijd voordat op deze parkeerplaatsen betaald wordt, zullen borden geplaatst worden. Via deze borden worden de huidige gebruikers geïnformeerd dat het betaalde parkeren wordt ingevoerd. Daarnaast zullen de omliggende bedrijven worden geïnformeerd en zal met Sportstad worden gesproken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Er is kans dat er uitwijkgedrag plaatsvindt naar P3, P6 of omliggende woonwijken die niet gereguleerd zijn. Ook bestaat de kans dat de verwachte inkomsten niet/ gedeeltelijk worden behaald en overlast in andere gebieden ontstaat. Er moeten dan maatregelen worden getroffen in die gebieden om hinder/overlast tegen te gaan, waar kosten mee gemoeid zijn.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten parkeerautomaten			- € 12.000	- € 12.000
Verhoging lasten controle		- € 40.000	- € 40.000	- € 40.000
Verhoging baten		€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten		- € 40.000	- € 52.000	- € 52.000
Verhoging baten		€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000

Toelichting financieel effect

Verwachte extra inkomsten bij een dagtarief van € 2,50 ($2,5 \times 1.200 \times 55\% \times 250$ betaaldagen $\times$ turnover 1,2). Er zal een eenmalige investering gedaan moeten worden voor het aanschaffen van apparatuur van € 80.000 (geraamd), daarnaast zal er jaarlijks meer geld nodig zijn voor het uitvoeren van handhaving. Wanneer alle parkeerautomaten worden vervangen in de gemeente Heerenveen en wordt overgegaan op kentekenregistratie, kan er met een scanauto worden gecontroleerd. Dit zou kunnen leiden tot lagere kosten voor handhaving.

Dit heeft geen impact op de Fte, mede doordat de dienstverlening rondom parkeren volledig is uitbesteed.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): Ondernemerskring Heerenveen (OKH) en Heerenveense Centrum Ondernemersvereniging (HCOV)	

19. Biodiversiteit

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600063
Kostensoort	4343022
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Als gevolg van het feit dat de biodiversiteit onder druk staat, wordt er ingezet op het behoud en versterken van de biodiversiteit. Biodiversiteit, ook wel soortenrijkdom genoemd, omvat alle verschillende soorten planten, dieren, schimmels en micro-organismen die samen een ecosysteem vormen. Deze diversiteit is essentieel voor het evenwicht in de natuur, omdat de verschillende soorten elkaar nodig hebben om te overleven. Hoe diverser een gebied is, hoe beter het bestand is tegen veranderingen zoals klimaatverandering, ziektes en plagen.

Om de biodiversiteit te behouden en te versterken, zetten we actief in op de omvorming van grijs naar groen. Dit betekent dat we verharding, zoals asfalt en beton, vervangen door groenvoorzieningen zoals gras, struiken en bomen. Door deze omvorming wordt de leefomgeving niet alleen aantrekkelijker, maar ook beter voor het milieu. Groenvoorzieningen helpen bij het verbeteren van de luchtkwaliteit, het reguleren van de temperatuur en het bevorderen van de biodiversiteit en gezondheid.

Daarnaast maken we andere keuzes in het sortiment van beplanting en/of passen we ander (extensief) beheer toe. Dit betekent dat we bijvoorbeeld kiezen voor plantensoorten die bijdragen aan een rijkere biodiversiteit en het beheer van groenvoorzieningen aanpassen om de natuurlijke processen te ondersteunen.

Een en ander komt voort uit het hoofdlijnenakkoord en is onderdeel van het programma "Landschap in balans". Momenteel hebben we voor het versterken van de biodiversiteit een structureel budget van € 100.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Het structurele budget wordt ingezet voor bewustwording, educatie, pilots en als plus op (her-)inrichtingsprojecten om te vergroening en biodiverser in te richten. Naar verwachting, nog in afwachting van de uitwerking en uitkomsten van het groenstructuurprogramma, wordt ten behoeve van de doelstellingen van het programma "Landschap in balans" extra middeleninzet verlangd. De structurele middelen zijn niet voldoende om de openbare ruimte te vergroenen en biodiverser in te richten en een lokaal natuurnetwerk te creëren.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Stoppen met het versterken van de biodiversiteit, wat een directe besparing oplevert van € 100.000. Het stoppen met biodiversiteit staat haaks op het hoofdlijnenakkoord 2022-2026. Het gaat hierbij om het stoppen van het (actief) versterken van de biodiversiteit. Gaat dus met name om het niet meer inzetten op “versterken biodiversiteit” bij bv. omvormingen (grijs naar groen). Waar mogelijk wordt bij de keuze van sortiment binnen reguliere middelen voor onderhoud en bij vervanging wel rekening gehouden met biodivers sortiment, wanneer dit financieel mogelijk is binnen de hiervoor beschikbare middelen vanuit het beheer/onderhoud groen of kredieten voor vervanging of herinrichting. Die mogelijkheden zijn echter beperkt omdat ander, inheems sortiment en/of duurzaam/biologisch gekweekt aanzienlijk duurder is dan regulier gekweekt plantmateriaal.

Wettelijke taak van de gemeente

Er is (nog) geen concrete wettelijke verplichting. Wel ligt er een relatie met het akkoord van Parijs en daarmee de klimaatopgaven, de Natuurbeschermingswet, Natuurherstelwet en het programma “Landschap in balans” uit het hoofdlijnenakkoord.

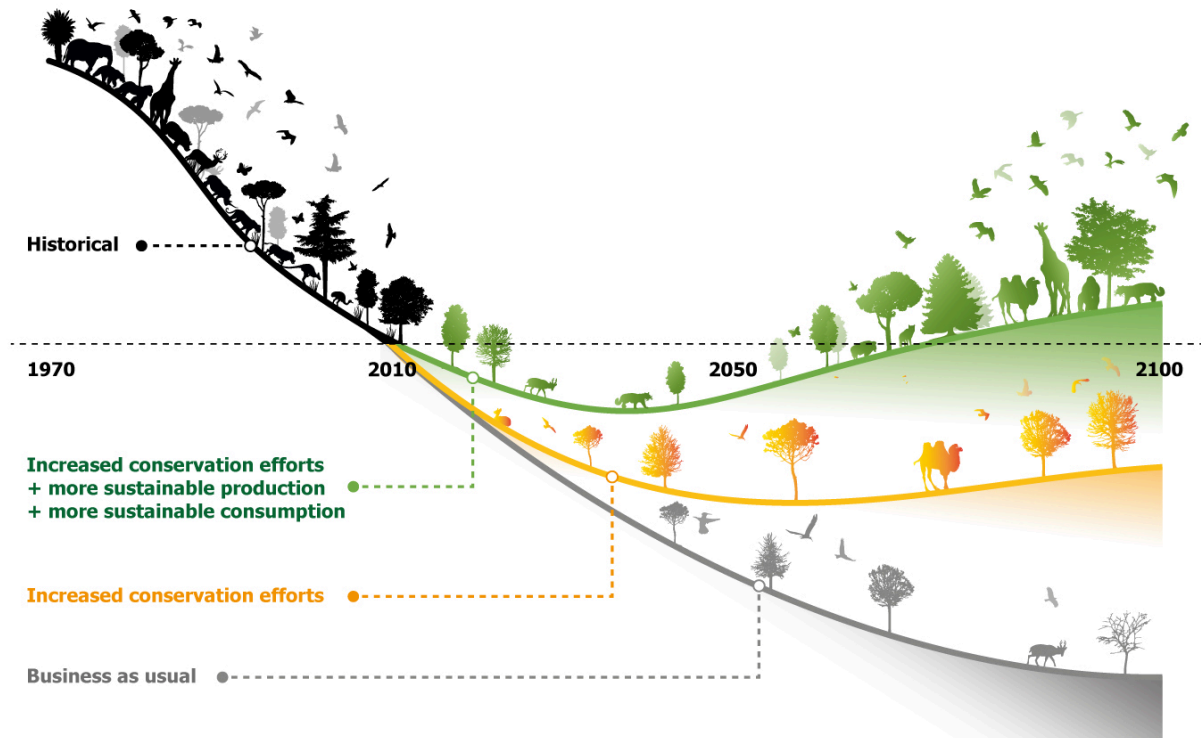
De Natuurherstelwet geeft aan dat in 2030 tenminste 20% van de Europese natuur hersteld moet zijn, in 2050 alle aangetaste ecosystemen op land en water hersteld. Enkele maatregelen voor 2030 zijn het tegengaan van de afname van bestuivende insecten, tegengaan afname stedelijk groen, 3 miljard extra bomen planten, vernatten veenweidegebied. Alle lidstaten dienen een Nationaal herstelplan op te stellen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: Als we geen actie ondernemen gaat de biodiversiteit verder achteruit. Nu handelen is van groot belang. Achteruitgang heeft invloed op klimaat, grondstoffen en materialen, voedsel(-kwaliteit), plant en dierziekten en -plagen en de gezondheid en welbevinden van de mens. Daarmee heeft het ook invloed op de economie. Hoe meer variatie, hoe meer evenwicht. Monoculturen, uitheemse soorten en ontbreken van groene verbindingen verstoren dit evenwicht. We investeren tot op heden in vergroening zodat het bijdraagt aan biodiversiteitsherstel en klimaatadaptatie (m.n. beheersing hitte, wateroverlast en droogte). Stoppen leidt tot beperken van de begrotingslast maar kent negatieve invloed op de baten kant (gezondheid, ecosystemen, leefbaarheid, etc.).

Zie ook onderstaand figuur van de Wageningen University & Research (WUR):

This artwork illustrates the main findings of the article, but does not intend to accurately represent its results (<https://doi.org/10.1038/s41586-020-2705-y>)

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Beperkt van invloed op huidige taken. Biodiversiteit wordt als onderwerp meegenomen/meegewogen in beheer, onderhoud en (her)inrichting. Bovendien is geen afzonderlijke formatie beschikbaar voor biodiversiteit.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen,

zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

20. Duurzaamheid circulaire economie

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Leefomgeving
Taakveld	3.1 Economische leefomgeving
Grootboeknummer	600264
Kostensoort	4343100
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente werkt aan het programma 'Toonaangevend in een circulaire samenleving'. Het grootste deel van dit programma wordt gefinancierd vanuit de CDOKE-middelen (SPUK). Vanuit de algemene gemeentelijke middelen is daarnaast een bedrag beschikbaar van € 20.000 per jaar. Hiervan worden op dit moment diverse zaken bekostigd, zoals lidmaatschap VCF (Vereniging Circulair Friesland) en Chemport Europe/Greenwise. Binnen deze samenwerkingsverbanden werken we met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen aan het versnellen van de circulaire economie, door bijvoorbeeld projecten als circulair bouwen, circulair inkopen, versterken circulair ecosysteem en vestigingsklimaat in het noorden. Met dit ombuigingsvoorstel worden deze lasten vanaf 2026 gedekt uit de CDOKE-middelen.

Het Rijk heeft de CDOKE-middelen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 reeds beschikt en deze mogen tot en met 2027 uitgegeven worden. Tevens heeft het Rijk sinds zomer 2023 een nieuwe tranche voor 2026 tot en met 2030 gereserveerd, maar in welke vorm en hoeveel daadwerkelijk wordt uitgekeerd is nog steeds niet duidelijk. De provincie geeft aan dat zij er vanuit gaat dat de nieuwe tranches binnenkort beschikbaar worden gesteld en dat gemeenten hier op mogen rekenen. De provincie Fryslân heeft in zijn begrotingscirculaire (mei 2025) hierover het volgende gezegd: "Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de klimaat- en energieplannen. Het kabinet ondersteunt gemeenten hierbij met geld uit de CDOKE-regeling voor de jaren 2023 tot en met 2025. Met dit geld kunnen gemeenten extra personeel aantrekken. Gemeenten kunnen meer kennis opdoen en experts inhuren. Gemeenten moeten ervan uit kunnen gaan dat ze dit geld elk jaar krijgen. Anders kunnen ze geen langdurige verplichtingen aangaan. De Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in maart 2024 een advies gegeven over het vervolg van deze middelen. Hierin benadrukt de ROB dat het van belang is dat gemeenten voor langere tijd zeker zijn van middelen. Er wordt gewerkt aan een nieuwe regeling voor na 2025. Het Rijk heeft hier al budget voor gereserveerd. In de brief ministerie van Economische Zaken en Klimaat leest u hier meer over. Omdat de verwachting is dat de middelen ook na 2025 beschikbaar worden gesteld, is het toegestaan om de middelen alvast op te nemen in de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029."

Indien ombuigingsvoorstel 'Specifieke uitkering CDOKE stap 2' wordt gekozen, kan dit ombuigingsvoorstel niet gekozen worden. De CDOKE-middelen zijn in dat geval al volledig ingezet.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom circulaire economie.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: De zaken die nu uit dit budget worden betaald kunnen op een andere manier worden bekostigd.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)

	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

21. Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1.000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1.000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transitie, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

De beleidsmedewerkers werken aan diverse onderdelen, te weten:

Beleidsontwikkeling ruimtelijk economisch

Ontwikkeling van beleid op het gebied van detailhandel, vestigingsklimaat, regionale samenwerking, vestigingslocaties, circulaire economie, werkgelegenheid, innovatie-ontwikkeling, samenwerking onderwijs en kennisinstellingen, ondernemersverenigingen, recreatie & toerisme en regiomarketing. Adviseurs verzorgen de bestuurlijke advisering daar waar onderwerpen de portefeuille economie breed, recreatie en toerisme raken.

Advisering ruimtelijke ontwikkelingen

De personele formatie economische ontwikkeling levert een brede bijdrage aan ruimtelijke beleidsontwikkeling. Deze beleidsontwikkeling richt zich op een goede ruimtelijke ordening met aandacht voor brede welvaart. Ruimtelijke ordening houdt in dat we de beschikbare ruimte in een gebied zo goed mogelijk indelen en gebruiken. Dit beleid verbindt economische, maatschappelijke en woonaspecten, en houdt ook rekening met recreatieve mogelijkheden voor bewoners en bezoekers. Denk bijvoorbeeld aan de verstedelijkingsstrategie met F4 en provincie en de omgevingsvisies (gemeentelijk en

provinciaal). Maar ook concrete ondernemersinitiatieven waarop in het kader van ruimtelijke procedures geadviseerd moet worden.

Projectbijdragen en programma's

Ook werken de beleidsadviseurs mee aan ruimtelijke projecten zoals ontwikkeling van bedrijventerreinen, centrumontwikkeling, toeristische verblijfsaccommodaties en overige initiatieven van derden. Met name de ontwikkelingen gerelateerd aan de transities (circulair, energie, wonen) uit het hoofdlijnenakkoord vragen beleidsafwegingen die ook een economische impact en invalshoek hebben.

Regionale samenwerkingen

De (strategische) beleidsadviseurs maken regionale ontwikkelingen mogelijk door samenwerkingen in de provincie met medeoverheden en in samenwerkingsverbanden. Denk daarbij aan de gemeentelijke samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme, regio Zuidoost Friesland, Heerenveen 'n Gouden Plak, samenwerking met F4 en IPF, Circulair Fryslân, Chemport Europe, GR Marrekrite, GR Haskerveen, etc.

Mogelijke wijziging in de aanpak

Dit voorstel gaat over het alleen uitvoeren van de hoogstnoodzakelijke werkzaamheden die in de interne organisatie worden gevraagd voor economische visie of beleid aansluitend op ruimtelijke projecten en ontwikkelingen. Het betreft 1,5 fte strategische beleidsadviseur en daarmee is dit stap 1. Hierdoor komt ook een deel van de ambtelijke advisering en ondersteuning aan de portefeuillehouders te vervallen. Dit is een bezuiniging van 1,5 fte in schaal 11. Het volledig stoppen van deze werkzaamheden is opgenomen in het ombuigingsvoorstel 'Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling stap 2'.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van economisch beleid. De transities uit het hoofdlijnenakkoord vragen echter een stevige inzet vanuit het bedrijfsleven. Ondernemers zullen hierop blijvend moeten worden bevraagd en gestimuleerd. Ook is er inzet nodig om eerder vastgesteld beleid te actualiseren. Beleid zal verouderen en moet op een gegeven moment opnieuw worden vastgesteld om werkbaar te blijven in de uitvoering.

Vermindering van de inzet betekent

- Behouden van wat er is maar niet meer ontwikkelen en veranderen
- Minder focus op regionale en provinciale afstemming en samenwerking. Samenwerking vraagt inzet op afstemming, relatiebeheer en bestuurlijke afwegingen. Zonder regionale samenwerking kunnen we sneller handelen maar zullen we ook minder goede oplossingen voor de toekomst realiseren. Waarbij we politiek gezien ook minder stevig staan richting provincie of rijk.
- Projecten die inzet vragen vanuit het economisch, recreatief oogpunt zullen advies moeten inhuren/ budget vrijmaken binnen het projectbudget voor bekostiging van de advisering. Dit betekent dat er minder integraal geadviseerd zal worden waarbij de inzet op Brede Welvaart onder druk komt te staan.
- Ambities in het beleid en op transities bijstellen. Beleidsadvisering economie onderbrengen bij 'algemeen ruimtelijk beleid' en daar met minder formatie scherpere keuzes moeten maken in inzet op thema's.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: De integrale benadering bij gebiedsontwikkeling met aandacht ook voor het economische klimaat en de recreatieve aspecten zal onder druk komen door het beperken van kennis en ervaring op dit gebied.

De afgelopen jaren zijn er veel samenwerkingen opgestart/ontstaan. Bij derden zijn wel verwachtingen gecreëerd over ambities en doelen. Een aantal samenwerkingen zal met minder inzet vanuit de ambtelijke organisatie ophouden te bestaan of geen bijdrage meer leveren aan gemeente Heerenveen en haar doelen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Betreft vaste formatieplaatsen met een structureel karakter. Met het deels verdwijnen van deze formatie zal druk ontstaan bij andere teams zoals beleidsadviseurs RO. Specifieke kennis en bijbehorend netwerk verdwijnt in de organisatie. Ook de voorbereidende werkzaamheden voor bestuurlijke overleggen met verschillende partijen worden door deze medewerkers gedaan.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 164.000	€ 164.000	€ 164.000	€ 164.000
Aantal Fte	1,5	1,5	1,5	1,5

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 164.000	€ 164.000	€ 164.000	€ 164.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

Het gaat hier om beleidsmedewerkers die in schaal 10-12 zitten. Hierbij is ervan uitgegaan dat de formatie volledig komt te vervallen.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

22. Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transitie, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

De beleidsmedewerkers werken aan diverse onderdelen, te weten:

Beleidsontwikkeling ruimtelijk economisch

Ontwikkeling van beleid op het gebied van detailhandel, vestigingsklimaat, vestigingslocaties, circulaire economie, werkgelegenheid, innovatie-ontwikkeling, recreatie & toerisme en regiomarketing. Adviseurs verzorgen de bestuurlijke advisering daar waar onderwerpen de portefeuille economie, recreatie en toerisme raken.

Advisering ruimtelijke ontwikkelingen

De personele formatie economische ontwikkeling levert een brede bijdrage aan ruimtelijke beleidsontwikkeling. Deze beleidsontwikkeling richt zich op een goede ruimtelijke ordening met aandacht voor brede welvaart. Ruimtelijke ordening houdt in dat we de beschikbare ruimte in een gebied zo goed mogelijk indelen en gebruiken. Dit beleid verbindt economische, maatschappelijke en woonaspecten, en houdt ook rekening met recreatieve mogelijkheden voor bewoners en bezoekers. Denk bijvoorbeeld aan de verstedelijkingsstrategie met F4 en provincie en de omgevingsvisies (gemeentelijk en provinciaal).

Projectbijdragen en programma's

Ook werken de beleidsadviseurs mee aan ruimtelijke projecten zoals ontwikkeling van bedrijventerreinen, centrumontwikkeling, toeristische verblijfsaccommodaties en overige initiatieven van derden. Met name de ontwikkelingen gerelateerd aan de transities (circulair, energie, wonen) uit het hoofdlijnenakkoord vragen beleidsafwegingen die ook een economische impact hebben.

Regionale samenwerkingen

De (strategische) beleidsadviseurs maken regionale ontwikkelingen mogelijk door samenwerkingen in de provincie met medeoverheden en in samenwerkingsverbanden. Denk daarbij aan de gemeentelijke samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme, regio Zuidoost Friesland, Heerenveen 'n Gouden Plak, samenwerking met F4 en IPF, Circulair Fryslân, Chemport Europe, GR Marrekrite, GR Haskerveen, etc.

Mogelijke wijziging in de aanpak

Dit voorstel gaat over het volledig stoppen van de genoemde werkzaamheden. In het voorstel stap 1 is al een bezuiniging opgenomen van alleen uitvoeren van 1,5 fte in schaal 11. Het restant van de 3,17 fte die werkzaam is aan deze onderdelen wordt in deze stap 2 opgenomen. Hierdoor komt ook de ambtelijke advisering en ondersteuning aan de portefeuillehouders te vervallen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van economisch beleid. De transities uit het hoofdlijnenakkoord vragen echter een stevige inzet vanuit het bedrijfsleven. Ondernemers zullen hierop blijvend moeten worden bevraagd en gestimuleerd.

Ook is er inzet nodig om eerder vastgesteld beleid te actualiseren. Beleid zal verouderen en moet op een gegeven moment opnieuw worden vastgesteld om werkbaar te blijven in de uitvoering. Vervallen van de inzet betekent:

- Behouden van wat er is maar niet meer ontwikkelen en veranderen
- Geen focus op regionale en provinciale afstemming en samenwerking. Samenwerking vraagt inzet op afstemming, relatiebeheer en bestuurlijke afwegingen. Zonder regionale samenwerking kunnen we sneller handelen maar zullen we ook minder goede oplossingen voor de toekomst realiseren. Waarbij we politiek gezien ook minder stevig staan richting provincie of rijk.
- Projecten die inzet vragen vanuit het economisch, recreatief oogpunt zullen advies moeten inhuren/ budget vrijmaken binnen het projectbudget voor bekostiging van de advisering. Dit betekent dat er minder integraal geadviseerd zal worden waarbij de inzet op Brede Welvaart onder druk komt te staan.
- Ambities in het beleid en op transities bijstellen. Beleidsadvisering economie onderbrengen bij 'algemeen ruimtelijk beleid' en daar met minder formatie scherpere keuzes moeten maken in inzet op thema's.
- Geen bestuurlijke ondersteuning op de samenwerkingen in voorbereiding op bestuurlijke overleggen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: De integrale benadering bij gebiedsontwikkeling met aandacht ook voor het economische klimaat en de recreatieve aspecten zal onder druk komen door het ontbreken van kennis en ervaring op dit gebied. De afgelopen jaren zijn er veel samenwerkingen opgestart/ontstaan. Bij derden zijn wel verwachtingen gecreëerd over ambities en doelen. Een aantal samenwerkingen zal zonder inzet vanuit de ambtelijke organisatie ophouden te bestaan of geen bijdrage meer leveren aan gemeente Heerenveen en haar doelen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Betreft vaste formatieplaatsen met een structureel karakter. Met het verdwijnen van deze formatie zal druk ontstaan bij andere teams zoals beleidsadviseurs RO.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000
Aantal Fte	1,34	1,34	1,34	1,34

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

Het gaat hier om beleidsmedewerkers die in schaal 10-12 zitten. Hierbij is ervan uitgegaan dat de formatie volledig komt te vervallen.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

23. Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1.000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1.000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transities, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

Op dit moment voeren de medewerkers beleidsuitvoering voor economische ontwikkeling onder andere de volgende werkzaamheden uit op basis van de Uitvoeringsagenda ruimtelijk economisch ontwikkelingen:

- Bedrijfsloket eerstelijnsvragen voor ondernemers
- Uitvoering van het economisch beleid door samenwerkingen zoals Het andere Friesland, regiodeal opgaves Recreatie & Toerisme, afstemming met collega gemeenten, Heerenveens Ondernemers Fonds, Heerenveen 'n Gouden Plak, enzovoort
- Opzet en uitvoering van projecten ter bevordering van het economisch vestigingsklimaat en recreatieklimaat in de gemeente. Met name in relatie tot de gemeentelijke transities/hoofdlijnenakkoord wordt ingezet op het activeren en informeren van ondernemers over energietransitie en circulariteit.
- Het stimuleren van samenwerking met onderwijsinstellingen ter bevordering van en ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid en aansluiting onderwijs arbeidsmarkt.
- Toekenning van subsidies om initiatieven te ondersteunen subsidies en advisering op toeristenbelasting
- Eenvoudige evaluaties van beleid en monitoring

- Projecten in buitenruimte ter verbetering van de (be)leefbaarheid, zoals bewegwijzering en informatie voor bezoekers op land en op water.
- Stimuleren van ontwikkelingen door en met ondernemers door het organiseren van bijeenkomsten, communicatie (social media) en profilering.

Mogelijkheden in het kader van de ombuigingen om dit anders te gaan doen zijn:

Het Bedrijvenloket eerstelijns stoppen en alle vragen van ondernemers via reguliere KCC laten lopen rechtstreeks aan vakafdelingen (0,5 fte schaal 8). Dit is het voorstel dat wordt gedaan bij deze stap 1. Een andere optie is om alle bovengenoemde werkzaamheden te stoppen. Dat voorstel wordt verder toegelicht bij het ombuigingsvoorstel 'Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 2'.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van economisch beleid. De formatie voor beleidsuitvoering maakt het mogelijk dat er in de praktijk verbeteringen worden aangebracht in de fysieke ruimte of in de samenwerking/marketing om de gemeente (be)leefbaarder te maken voor inwoners en bezoekers. Wel is het zo dat er samenwerkingsverbanden zijn aangegaan in regio en/of provincie die om ambtelijke inbreng vragen. Deze samenwerkingen kunnen niet plaatsvinden zonder de beleidsmedewerkers en kunnen ook niet zonder overleg worden stopgezet (hier ligt een relatie met de diverse bijdragen aan de IPF, F4, Gouden Plak, etc.).

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: De integrale benadering bij gebiedsontwikkeling met aandacht ook voor het economische klimaat en de recreatieve aspecten zal onder druk komen door het ontbreken van kennis en ervaring op dit gebied. De afgelopen jaren zijn er veel samenwerkingen opgestart/ontstaan. Bij derden zijn wel verwachtingen gecreëerd over ambities en doelen. Een aantal samenwerkingen zal met beperkte inzet vanuit de ambtelijke organisatie ophouden te bestaan of geen bijdrage meer leveren aan gemeente Heerenveen en haar doelen. Met name op het gebied van recreatie en toerisme zijn doelen en projecten gemeentegrens overstijgend, immers waterrecreatie en landrecreatie houden niet op bij de gemeentegrens.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Het betreft vaste formatieplaatsen met een structureel karakter. Geen advisering en ondersteuning door de beleidsmedewerkers van de bestuurders in afspraken met derden (gemeentelijke en regionale samenwerkingen)

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Aantal Fte	0,5	0,5	0,5	0,5

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

De afgelopen jaren is er door de samenwerkingen in de regio/provincie ook co-financiering binnengehaald voor uitvoering van projecten in de buitenruimte. Minder inzet op de regionale samenwerkingen betekent ook dat je geen aanspraak kunt maken op deze extra financiële middelen van co-financiering. Het gaat hier om 0,5 fte in schaal 8.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie.	

24. Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdpijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1.000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1.000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transities, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

Op dit moment voeren de beleidsmedewerkers beleidsuitvoering voor economische ontwikkeling onder andere de volgende werkzaamheden uit op basis van de Uitvoeringsagenda ruimtelijk economisch ontwikkelingen

- Bedrijfsloket eerstelijnsvragen voor ondernemers
- Uitvoering van het economisch beleid door samenwerkingen zoals Het andere Friesland, regiodeal opgaves Recreatie & Toerisme, afstemming met collega gemeenten, Heerenveens Ondernemers Fonds, Heerenveen 'n Gouden Plak, enzovoort
- Opzet en uitvoering van projecten ter bevordering van het economisch vestigingsklimaat en recreatief klimaat in de gemeente. Met name in relatie tot de gemeentelijke transities/hoofdpijnenakkoord wordt ingezet op het activeren en informeren van ondernemers over energietransitie en circulariteit.
- Het stimuleren van samenwerking met onderwijsinstellingen ter bevordering van en ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid en aansluiting onderwijs arbeidsmarkt.
- Toekenning van subsidies om initiatieven te ondersteunen subsidies en advisering op toeristenbelasting
- Eenvoudige evaluaties van beleid en monitoring

- Projecten in buitenruimte ter verbetering van de (be)leefbaarheid, zoals bewegwijzering en informatie voor bezoekers op land en op water.
- Stimuleren van ontwikkelingen door en met ondernemers door het organiseren van bijeenkomsten, communicatie (social media) en profilering.

Mogelijkheden in het kader van de ombuigingen om dit anders te gaan doen zijn:

Bij het ombuigingsvoorstel 'Beleidsuitvoering economische ontwikkeling stap 1' is aangegeven dat het mogelijk is om het bedrijvenloket eerstelijns te stoppen en alle vragen van ondernemers via reguliere KCC laten lopen rechtstreeks aan vakafdelingen. Bij deze stap 2 stoppen we geheel met bovengenoemde werkzaamheden. Dan is er dus geen proactieve activering van ondernemers op verschillende ontwikkelingen, investeringen en/of samenwerkingen voor R&T, Centrumontwikkeling en regiomarketing/merk. Dit levert nog een extra bezuiniging op van 1,79 fte op in schaal 8/9.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van economisch beleid. De formatie voor beleidsuitvoering maakt het mogelijk dat er in de praktijk verbeteringen worden aangebracht in de fysieke ruimte of in de samenwerking/marketing om de gemeente (be)leefbaarder te maken voor inwoners en bezoekers.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: De integrale benadering bij gebiedsontwikkeling met aandacht ook voor het economische klimaat en de recreatieve aspecten zal onder druk komen door het ontbreken van kennis en ervaring op dit gebied. De afgelopen jaren zijn er veel samenwerkingen opgestart/ontstaan. Bij derden zijn wel verwachtingen gecreëerd over ambities en doelen. Een aantal samenwerkingen zal zonder inzet vanuit de ambtelijke organisatie ophouden te bestaan of geen bijdrage meer leveren aan gemeente Heerenveen en haar doelen. Met name op het gebied van recreatie en toerisme zijn doelen en projecten gemeentegrens overstijgend, immers waterrecreatie en landrecreatie houden niet op bij de gemeentegrens.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Beide stappen leveren een totale besparing op van structurele fte van 2,29. Deze mensen zijn vast in dienst. Daarnaast komt er bij het KCC en de andere medewerkers wellicht meer druk te liggen, doordat de vragen nog wel gesteld worden.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000
Aantal Fte	1,79	1,79	1,79	1,79

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De afgelopen jaren is er door de samenwerkingen in de regio/provincie ook cofinanciering binnen gehaald voor uitvoering van projecten in de buitenruimte. Minder inzet op de regionale samenwerkingen betekent ook dat je geen aanspraak kunt maken op deze financiële middelen. Bij het ombuigingsvoorstel voor stap 1 is al 0,5 fte aan formatie in schaal 8 opgenomen. Deze tweede stap betreft de resterende formatie van 1,79 fte in schaal 8-11.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

25. Economische ontwikkeling grondexploitaties

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen vervult een belangrijke regionale functie, wat blijkt uit de relatief grote economische positie binnen en voor de regio. Met 900 banen per 1.000 inwoners ligt het aantal banen aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van referentiegemeenten, dat op 660 banen per 1.000 inwoners ligt. Dit resulteert in extra werk voor het 'going concern', aangezien de ondernemersdynamiek vraagt om continue inzet, accountmanagement, advisering, beleidsontwikkeling en afstemming.

Daarnaast werken medewerkers van Economische Zaken (EZ) vaak interdisciplinair. Zij dragen in belangrijke mate bij aan diverse projecten, beleidsprocessen en maatschappelijke transities, zoals de energietransitie en circulair ondernemen. Door deze samenwerking en kennisdeling kunnen we effectief inspelen op de complexe vraagstukken van ondernemers en een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het ondernemers- en vestigingsklimaat.

Op dit moment voeren we diverse werkzaamheden uit ten behoeve van het verkopen van de kavels. Dit zijn onder andere juridische en administratieve werkzaamheden, het bewaken van het proces en de afstemming met de kopers en de notaris. Daarnaast worden de juridische procedures voorbereid en uitgevoerd. Het gaat hier overigens om zowel de afhandeling van bedrijfskavels als de woningbouwkavels.

Deze kosten worden deels gedekt uit de opbrengsten voor de grondexploitaties, terwijl ze wel volledig kunnen worden toegerekend. Voorstel is daarom om deze kosten nu volledig te laten drukken op de grondexploitaties. Risico hierbij is dat bij minder grondexploitaties of een jaar van minder verkopen deze werkzaamheden niet ten laste van de grondexploitaties worden gebracht. Daarnaast verhoogt dit de kosten van de grondexploitaties en zullen de winsten lager of de verliezen groter worden.

Wettelijke taak van de gemeente

Verkopen van kavels vraagt om handelingen om de verkoop te realiseren. Zonder overeenkomsten en overdracht vindt er geen verkoop plaats. Volgens het Didam-arrest dient een gemeente open en transparant haar selectieprocedure openbaar te maken. Deze procedure dient te bestaan uit een aantal vooraf duidelijke stappen voor geïnteresseerden

en moet leiden tot een goed onderbouwde toewijzing van kavels aan kopers. Deze procedure en toetsing wordt gedaan door de collega's van grondexploitatie.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Er vindt geen overdracht van kavels plaats als deze functie niet meer wordt vervuld. Het gaat hier om de juridisch procedurele behandeling van kavelverkoop. Zonder deze uitvoering zullen kavels niet aangeboden, gereserveerd, verkocht en overgedragen worden. Werkzaamheden moeten worden vervuld, indien niet in deze functie dan zal een andere afdeling dit moeten oppakken of zal hier specifiek expertise op ingehuurd worden.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Betreft vaste formatieplaatsen met een structureel karakter. Het betreft een unieke functie waarvan er geen vergelijkbare in de eigen organisatie aanwezig zijn.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000
Aantal Fte	0,89	0,89	0,89	0,89

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

26. Energielasten

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In onze begroting zijn voor de diverse onderdelen de energiekosten geraamd. Ten tijde van de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen voor energie behoorlijk gestegen. Daar zijn de budgetten toen op aangepast. Inmiddels zijn de prijzen wat genormaliseerd, maar daar zijn de budgetten nog niet op aangepast. Daarnaast kopen wij nu energie in bij de OVEF en daar kunnen we tegen een gunstige prijs inkopen. Het totaal geraamde budget voor de energielasten is in 2025 en verder structureel € 2 miljoen per jaar. Op basis van de werkelijke uitgaven van afgelopen jaar en de inschatting van de tarieven blijkt dat hiervan ruim € 1,3 miljoen nodig is voor het reguliere verbruik. We kunnen daarom de budgetten voor energie in zijn totaal verlagen met een bedrag van € 500.000. Wel bestaat de kans dat de prijzen gaan stijgen, bijvoorbeeld door geopolitieke ontwikkelingen. Daarmee zal rekening worden gehouden bij het bepalen van de hoogte van het weerstandsvermogen via de systematiek voor het inventariseren van (financiële) risico's die we daarvoor hanteren.

Wettelijke taak van de gemeente

Niet van toepassing

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: We monitoren het verbruik en prijzen en houden in de gaten welk effect dit heeft. Dat hoort bij de reguliere werkzaamheden en heeft daarmee geen effect op de organisatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

27. Forensenbelasting

Basisgegevens

Domein	Bedrijfsvoering
Thema	Algemene dekkingsmiddelen
Taakveld	3.4 Economische promotie
Grootboeknummer	600013
Kostensoort	8402000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente is belast met onder meer de aanleg en instandhouding van de wegen, brandweer, openbare verlichting en fiets- en wandelroutes. Geen van deze taken is kostendekkend. Vanuit het rijk ontvangt de gemeente voor elke inwoner een vergoeding om deze taken toch uit te kunnen voeren. Voor de bezitters van tweede woningen ontvangt de gemeente geen uitkering, omdat zij niet ingeschreven staan in de BRP bij onze gemeente. Zij maken wel gebruik van voorzieningen, daarom wordt van hen in de vorm van een forensenbelasting een bijdrage gevraagd. Naast de forensenbelasting betalen de tweede huizenbezitters ook onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Welke werkwijze hanteren we op dit moment?

Op dit moment hanteert de gemeente een forensenbelasting die gebaseerd is op een indeling in vaste waardenklassen. In de begroting 2025 is hiervoor € 55.868 aan inkomsten geraamd. De hoogte van de belasting wordt bepaald aan de hand van de WOZ-waarde van het pand (of de economische waarde indien er geen WOZ-waarde beschikbaar is). De huidige tarieven zijn als volgt:

- Bij een waarde van € 85.000 of minder: € 459,00
- Bij een waarde van € 85.000 tot € 170.000: € 561,00
- Bij een waarde van € 170.000 tot € 255.000: € 683,00
- Bij een waarde van € 255.000 tot € 340.000: € 785,00
- Bij een waarde van € 340.000 of meer: € 907,00

Hoewel dit systeem eenvoudig is, leidt het tot een belastingstructuur die niet volledig rekening houdt met draagkrachtverschillen. De belastingdruk is procentueel lager voor bezitters van duurdere panden, wat als oneerlijk kan worden ervaren.

Wat gaan we anders doen?

Om ook tegemoet te komen aan het verzoek van de gemeenteraad voor een progressievere benadering en extra inkomsten te realiseren, stellen we voor om de klassen los te laten en over te stappen naar een systeem waarbij de forensenbelasting wordt berekend als een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Dit betekent dat de belasting direct evenredig stijgt met de waarde van het pand, wat resulteert in een meer draagkracht gerichte belastingheffing.

We stellen de volgende uitgangspunten voor:

- Percentage: We stellen voor om een belastingpercentage van **0,4%** te hanteren.
- Minimumtarief: We stellen voor om een minimumtarief van **€ 500** te hanteren.
- Maximumtarief: Om te voorkomen dat belastingplichtigen met zeer hoge

pandwaarden een onevenredig hoge stijging ervaren, wordt een **maximumtarief van € 1.300** geïntroduceerd.

- Ingroeimodel: Om een soepele overgang te faciliteren voor de hoogste stijgers, stellen we een ingroeimodel voor waarbij we:
 - in **2026** een maximumtarief van € 1.100 hanteren;
 - In **2027** een maximumtarief van € 1.200 hanteren;
 - Vanaf **2028** het volledige bedrag heffen en een maximumtarief € 1.300 hanteren.
- De reguliere jaarlijkse indexatie blijft gehandhaafd.

Voorbeeldberekening

- Pand met een WOZ-waarde van € 85.000: € 500 (minimumtarief, was in 2025 € 459).
- Pand met een WOZ-waarde van € 200.000: € 800 (was in 2025 € 683).
- Pand met een WOZ-waarde van € 400.000: € 1.300 (maximumtarief, was in 2025 € 907).

Wat doen andere gemeenten?

Gemeente	Werkwijze 2025	Minimum- en maximumtarief
Achtkarspelen	Vast tarief van € 524 per woning	Niet van toepassing
Ameland	Vast tarief per waardeklasse (14 klassen)	€ 236,38 – € 2.778,33
Dantumadiel	Percentage van 0,5390% van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde van de woning)	Maximaal € 1.193
De Fryske Marren	Percentage van 0,1936% van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde van de woning)	€ 184,5 – € 1.300
Noardeast-Fryslân	Percentage van 0,5567% van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde van de woning)	Maximaal € 1.193
Ooststellingwerf	Vast tarief per waardeklasse (4 klassen)	€ 322,75 – € 658,3
Schiermonnikoog	Percentage van 0,2906% van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde van de woning)	Niet van toepassing
Smallingerland	Vast tarief van € 871 per woning	Niet van toepassing
Súdwest-Fryslân	Percentage van 0,1819% van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde van de woning)	Niet van toepassing
Terschelling	€ 300,24 per slaapplek van 1 tot 4 slaapplekken en voor 5 en meer slaapplekken geldt € 1.501,20.	€ 300,24 – € 1.501,20
Vlieland	Vast tarief van € 1.666,71 per woning	Niet van toepassing
Weststellingwerf	Vast tarief per waardeklasse (5 klassen)	€ 77,55 – € 737,85

De gemeenten Harlingen, Leeuwarden, Opsterland, Tytsjerksteradiel en Waadhoeke heffen geen forensenbelasting.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om forensenbelasting te heffen of specifieke werkzaamheden uit te voeren rondom deze belasting. Gemeenten hebben de vrijheid om zelf te bepalen of zij forensenbelasting invoeren en hoe hoog deze belasting is. Wel is het verplicht om hiervoor een verordening vast te stellen. De huidige verordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: de wijziging van het heffingssysteem voor de forensenbelasting kan leiden tot hogere belastingbedragen, vooral voor eigenaren van onroerend goed met een hogere

WOZ-waarde. Dit heeft financiële gevolgen voor forensen. Er bestaat een risico dat sommige forensen bezwaar maken tegen de verhoging of zich gaan inschrijven in de gemeente om de belasting te ontlopen. Hoewel dit risico aanwezig is, verwachten we dat de maatschappelijke impact redelijk blijft, vooral door de gefaseerde invoering van de wijziging. Eerdere jurisprudentie, zoals de zaak Gulpen-Wittem (2020), toont het belang van een goede onderbouwing bij tariefsverhogingen. In dit voorstel zijn de financiële gevolgen zorgvuldig afgewogen, is rekening gehouden met een overgangsregeling en andere Friese gemeenten, en is de verhoging gemotiveerd op basis van een meer progressieve verdeling van de lasten. Dit biedt een goede basis om juridische risico's en bezwaren te beperken. Goede communicatie en controle blijven essentieel om ongewenste gevolgen te voorkomen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: de organisatorische gevolgen van deze wijziging zijn relatief beperkt, omdat het gaat om een eenmalige aanpassing van de werkwijzen binnen de gemeentelijke systemen voor de berekening en inning van de forensenbelasting. Na implementatie van de nieuwe methode wordt de belasting jaarlijks op basis van het vastgestelde percentage en de WOZ-waarde berekend, net als de onroerendezaakbelasting. Hierdoor blijven de structurele uitvoeringskosten en de werklast voor de organisatie gelijkwaardig aan de huidige werkwijze. Wel zijn er enkele aandachtspunten:

- Communicatie: Het is belangrijk om forensen tijdig en helder te informeren over de nieuwe berekeningswijze, het ingroeimodel, en de gevolgen voor hun belastingaanslag. Dit kan bijvoorbeeld via brieven en de gemeentelijke website.
- Bezwaarschriften: De wijziging kan in het eerste jaar leiden tot een toename van bezwaren van belastingplichtigen die vragen hebben of het niet eens zijn met de nieuwe berekeningswijze. Dit vraagt om een goede voorbereiding van de afdeling belastingen om deze bezwaren efficiënt te behandelen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 14.500	€ 18.500	€ 22.000	€ 22.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 14.500	€ 18.500	€ 22.000	€ 22.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

28. Hondenbelasting

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	0.64 - Belastingen overig
Grootboeknummer	Ntb
Kostensoort	Ntb
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het ombuigingsvoorstel behelst de herinvoering van hondenbelasting in de gemeente, die sinds 2020 is afgeschaft. De belasting zal worden geheven op het bezit van een hond binnen de gemeentegrenzen. De opbrengsten van de hondenbelasting zullen worden ingezet voor de algemene middelen van de gemeente, zoals het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Welk beleid hanteerden we eerst?

In 2016 was er € 248.500 begroot en in 2017 was er een bijstelling naar € 271.000 op basis van de inkomsten van dat jaar. Dit was nog tegen een hoog tarief (2017: € 59,88 per hond en € 239,31 voor een kennel). In de perspectiefnota 2017 zijn in het kader van lastenverlichting de tarieven hondenbelasting verlaagd. Dit betrof in het laatste jaar 2019: € 30,24 voor 1 hond en € 120,86 voor een kennel.

Wat doen andere gemeenten?

Volgens cijfers van het CBS heffen in 2025 nog 113 van de 342 Nederlandse gemeenten hondenbelasting, wat neerkomt op ongeveer een derde van alle gemeenten. Dit is een daling van 7% ten opzichte van vorig jaar, toen nog 122 gemeenten deze belasting inden. De tarieven voor hondenbelasting variëren sterk per gemeente.

In Fryslân zijn nog drie gemeenten die hondenbelasting heffen, namelijk Leeuwarden, Smallingerland en Vlieland.

Gemeente	Eerste hond	Tweede hond	Derde hond (of iedere volgende hond)	Kenneltarief
Leeuwarden	€ 83,76	€ 125,64	€ 167,52	€ 251,40
Smallingerland	€ 79	€ 113	€ 113	€ 192
Vlieland	€ 91,31	€ 141,71	€ 141,71	n.v.t.
Fries gemiddelde	€ 84,69	€ 126,78	€ 140,74	€ 221,7

Tabel 1. Overzicht gemeenten die hondenbelasting heffen

Tarief en werkwijze

We stellen voor om een tarief voor eerste hond, tweede hond (en iedere volgende hond) en een tarief voor kennel te hanteren. Hierbij sluiten we aan bij het Friese gemiddelde, afgerond naar hele euro's. Dit betekent dat we de volgende tarieven hanteren per 2026:

- eerste hond: € 85
- tweede hond (en iedere volgende hond): € 127
- Kennel: € 222.

Geen kwijtschelding

Ten aanzien van de hondenbelasting wordt voorgesteld om geen mogelijkheid tot kwijtschelding te hanteren.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben geen wettelijke verplichting om hondenbelasting te heffen. Indien een gemeente wel deze belasting wil heffen, dan is hiervoor een verordening nodig. De oude verordening van de gemeente Heerenveen staat [hier](#).

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: De herinvoering van de hondenbelasting zal waarschijnlijk niet direct op een groot draagvlak kunnen rekenen, aangezien de belasting sinds 2020 is afgeschaft. Veel inwoners zijn gewend geraakt aan de afwezigheid van de belasting en kunnen het als een extra last ervaren. De herinvoering van de belasting kan als een extra financiële drempel worden ervaren. Daarnaast is het juist de trend dat deze belasting bij andere gemeenten afgeschaft wordt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Het herinvoeren van de hondenbelasting vereist het herinvoeren van een verordening hondenbelasting. De administratieve processen moeten worden aangepast, zodat de hondenbelasting efficiënt kan worden geïnd, waarvoor het team Financiën en Belastingen verantwoordelijk zal zijn. Daarnaast is het belangrijk om inwoners goed te informeren over de herinvoering van de belasting, bijvoorbeeld via de gemeentelijke website en brieven. Bovendien vergt de handhaving van de belasting periodieke controle op de aanwezigheid van honden bij inwoners, wat extern uitbesteed wordt. Voor de uitvoering is naar verwachting jaarlijks 0,5 FTE (schaal 8) nodig om de interne werkzaamheden uit te voeren. Tot slot verwachten wij geen inrichtingskosten en licentiekosten voor de software. We kunnen namelijk de bestaande functionaliteiten namelijk gebruiken.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	-€ 30.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
Verhoging baten	0	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	-€ 40.500	-€ 40.500	-€ 40.500	-€ 40.500
Aantal FTE	+0,5 (schaal 8)	+0,5 (schaal 8)	+0,5 (schaal 8)	+0,5 (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	-€ 70.500	-€ 55.500	-€ 55.500	-€ 55.500
Verhoging baten	€ 0	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000

Toelichting:

- Het totale effect is € 319.000 per jaar vanaf 2027.
- Voor de jaarlijkse controle wordt een bedrag van € 15.000 gereserveerd. In 2026 wordt incidenteel een hoger bedrag van € 30.000 begroot voor een controle van de gehele gemeente.
- De verwachte inkomsten uit de hondenbelasting bedragen circa € 415.000. Dit bedrag is berekend op basis van een tarief van € 85 per hond en een geregistreerd aantal van 4.949 honden in 2017. Daarnaast geldt een verhoogd tarief van € 127 voor een tweede en volgende hond, evenals een tarief voor kennels van € 222.
- De schatting van € 415.000 is een conservatieve raming, omdat de berekening alleen uitgaat van het basistarief en het aantal geregistreerde honden uit 2017. In werkelijkheid dragen huishoudens met meerdere honden en kennels bij met hogere tarieven, wat de inkomsten mogelijk hoger zou kunnen maken. Aangezien er geen actuele tellingen beschikbaar zijn, is deze raming aan de voorzichtige kant gehouden.
- Om de werkzaamheden uit te voeren, is 0,5 fte nodig, zoals reeds beschreven bij de organisatorische gevolgen.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

29. Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600038
Kostensoort	4343100
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment is er een budget van € 50.000 waarmee we diverse initiatieven stimuleren die het ondernemers- en vestigingsklimaat in Heerenveen en Fryslân versterken.

Het betreft:

- Flexibel in te zetten middelen voor het snel kunnen opstarten van beleidsontwikkeling (bijvoorbeeld in 2023 aanpak logistiek en energie, in 2024 proces merkpositionering, in 2025 evaluatie HOF),
- Het organiseren van bijeenkomsten voor ondernemers, gericht op de beleidsspeerpunten van de gemeente en de behoefte van de ondernemers,
- Het inkopen van data voor beleidsontwikkeling (bijvoorbeeld Locatus gegevens, Provinciaal deelname Koopstromenonderzoek),
- Kleine incidentele bijdragen aan diverse initiatieven (bijvoorbeeld Internationale school) en lidmaatschappen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

We hebben hierbij twee opties, te weten:

- Verminderen budget vrij besteedbaar economische ontwikkeling, taakstellend € 15.000 (30%), door bijvoorbeeld het stoppen met een aantal lidmaatschappen en bijdragen.
- Het schrappen van het totale budget. Wanneer dit budget in zijn geheel wordt geschrapt vervallen bovenvermelde bestedingsdoelen. Daarmee wordt de slagkracht van Economische Zaken sterk beperkt en komt zowel ons relatiebeheer als beleidsontwikkeling onder druk te staan. Voor incidentele onderzoeken zal dan een apart budget aangevraagd moeten worden, waarbij het belang per aanvraag afgewogen kan worden.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld het budget te verminderen met 30%. Dat is dit ombuigingsvoorstel met stap 1. Een voorstel om het resterende budget ook te schrappen staat in het ombuigingsvoorstel 'Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 2'.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: bij het deels schrappen van dit budget zijn we minder in staat flexibel in te spelen op de behoefte van ondernemers of de kansen die zich in regionaal of provinciaal verband voordoen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: bij het deels schrappen van dit budget is er minder geld meer beschikbaar voor incidentele zaken, zoals koopkrachtonderzoeken of deelname in provinciale activiteiten. Het heeft geen impact op de formatie, aangezien dit geld wordt ingezet voor externe onderzoeken.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

30. Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600038
Kostensoort	4343100
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment is er een budget van € 50.000 waarmee we diverse initiatieven stimuleren die het ondernemers- en vestigingsklimaat in Heerenveen en Fryslân versterken.

Het betreft:

- Flexibel in te zetten middelen voor het snel kunnen opstarten van beleidsontwikkeling (bijvoorbeeld in 2023 aanpak logistiek en energie, in 2024 proces merkpositionering, in 2025 evaluatie HOF),
- Het organiseren van bijeenkomsten voor ondernemers, gericht op de beleidsspeerpunten van de gemeente en de behoefte van de ondernemers,
- Het inkopen van data voor beleidsontwikkeling (bijvoorbeeld Locatus gegevens, Provinciaal deelname Koopstromenonderzoek),
- Kleine incidentele bijdragen aan diverse initiatieven (bijvoorbeeld Internationale school) en lidmaatschappen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

We hebben hierbij twee opties, te weten:

- Verminderen budget vrij besteedbaar economische ontwikkeling, taakstellend € 15.000 (30%), door bijvoorbeeld het stoppen met een aantal lidmaatschappen en bijdragen. Deze is uitgewerkt in stap 1
- Het schrappen van het totale budget. Wanneer dit budget in zijn geheel wordt geschrapt vervallen bovenvermelde bestedingsdoelen. Daarmee wordt de slagkracht van Economische Zaken sterk beperkt en komt zowel ons relatiebeheer als beleidsontwikkeling onder druk te staan. Voor incidentele onderzoeken zal dan een apart budget aangevraagd moeten worden, waarbij het belang per aanvraag afgewogen kan worden. Dit is uitgewerkt in stap 2, dit format.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld het gehele budget te laten vervallen en te stoppen met bovenvermelde bestedingsdoelen. Bij het ombuigingsvoorstel 'Initiatieven ondernemers- en vestigingsklimaat stap 1' is al € 15.000 opgenomen. Bij dit ombuigingsvoorstel volgt een tweede stap voor het resterende deel van € 35.000.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: bij het volledig schrappen van dit budget zijn we niet meer in staat flexibel in te spelen op de behoefte van ondernemers of de kansen die zich in regionaal of provinciaal verband voordoen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: bij het volledig schrappen van dit budget is er geen geld meer beschikbaar voor incidentele zaken, zoals koopkrachtonderzoeken of deelname in provinciale activiteiten.

Indien dit zich voordoet zal afgewogen moeten worden of Heerenveen mee doet en indien deze wens er is, zal incidenteel geld aangevraagd moeten worden. Dit brengt extra werk met zich mee en vermindert de slagkracht van de organisatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

31. Inkomsten parkeergarage

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	0.63 Parkeerbelasting
Grootboeknummer	653000
Kostensoort	8340005
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wij hebben in onze gemeente nu 1 parkeergarage, te weten de Geert Willigengarage. In 2025 worden de volgende tarieven gehanteerd. In de meerjarenbegroting 2025-2028 is geen rekening gehouden met een stijging in de komende jaren.

Parkeerduur	Tarief
Per uur	€ 1,80
Dagtarief	€ 7,00

Welk tarief hanteren andere gemeenten?

Gemeente	Uurtarief	Dagtarief
Smallerland (parkeergarages raadhuisplein en Knobelsdorffplein in Drachten)	€ 2,10	€ 4,20
Leeuwarden (parkeergarages centrum Zaailand en Oldehove)	€ 2,00	€ 10,00
Súdwest-Fryslân (Parkeergarages in Sneek m.u.v. P-Oost Normandialein en P-Zuid Waterpoort)	- Parkeren is het 1e half uur overal gratis. - Vanaf een half uur tot twee uur € 1 per half uur. - Daarna € 1,5 per half uur.	Geen dagtarief

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om een parkeergarage te hebben en hiervoor een bijdrage te vragen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Het kan ertoe leiden dat een deel van de gebruikers het winkelgebied Heerenveen gaat mijden, uitwijkt naar andere centra, korter parkeert of meer gebruikmaakt van webshops. Landelijk zien wij dat dit effect meestal tijdelijk is. Daarnaast blijft het dagtarief van € 7,00 in stand met dit ombuigingsvoorstel.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het verhogen van de tarieven heeft geen gevolgen voor de organisatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000

De opbrengst kort parkeren in de parkeergarage is nu € 234.000. Een stijging van het uurtarief met € 0,20 per uur, betekent rekening houdende met een BTW-afdracht van 21%, een stijging van 15%. Zonder vraaguitval zijn de extra inkomsten dan ongeveer € 35.000 per jaar.

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

32. IPF en F4 samenwerking

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600040 regionale economische samenwerking (F4)
Kostensoort	4421007 IPF 2.0 subsidie (€ 33.725) 4343037 economische Samenwerking (€ 20.000)
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Samen met de provincie en de andere F4-gemeenten (gemeenten Leeuwarden, Smallingerland, Súdwest-Fryslân en Heerenveen) dragen wij bij aan de basisorganisatie van het InnovatiePact Fryslân (IPF). Het IPF is belangrijk voor de economische structuurversterking van Fryslân. We dragen hiervoor € 33.725 bij via een subsidie. Daarnaast stellen we (subsidie)budget beschikbaar voor diverse initiatieven vanuit deze samenwerking F4 en IPF (bijvoorbeeld Merkidentiteit Zelf Samen Doen). Dit bedraagt € 20.000.

Deze initiatieven dragen bij aan diverse onderwerpen in het hoofdlijnenakkoord zoals:

- Aanjager en banenmotor
- Circular Valley
- Gezond ecosysteem
- Toerisme
- Gezonde arbeidsmarkt
- Aantrekken en omscholen
- Doorlopende leerlijn
- Betere bereikbaarheid en schone alternatieven

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om met beide te stoppen, wat een verlaging van lasten betekent van € 53.725. Los daarvan de dringende oproep aan het IPF om breder dan de F4-gemeenten te kijken voor financiële bijdragen (ook bijvoorbeeld in andere gemeenten).

Een aandachtspunt is dat er vanuit het IPF in 2025 juist vragen ontstaan voor aanvullende financiering vanaf 2026, voor bijvoorbeeld Ynbusiness (eerstelijns ondernemersdienstverlening), speerpunt circulaire plastics, WRK.frl etc. Hiervoor zijn in onze begroting geen middelen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies

van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: deze bijdragen maken deel uit van een samenwerking met de andere F4-gemeenten en de provincie. Reputatieschade, betrouwbare overheid, eventueel stopzetten opgebouwde projecten. Het budget wordt besteed aan het versterken van de innovatiekracht van het Friese bedrijfsleven, het vestigingsklimaat en het ondernemersklimaat.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Het kan gevolgen hebben voor onze positie en invloed in diverse provinciale samenwerkingsverbanden. Daarnaast zal door het vervallen van deze subsidie en een klein deel formatie vrijvallen. De gevolgen op de formatie zijn meegenomen in een separaat voorstel 'Beleidsontwikkeling economische ontwikkeling'

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 53.725	€ 53.725	€ 53.725	€ 53.725
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 53.725	€ 53.725	€ 53.725	€ 53.725
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen,

zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): IPF, Provincie Fryslân, gemeenten Smallingerland, Súdwest Fryslân en Leeuwarden.	

33. Leges bijzondere wetten stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Bijzondere wetten vergunningen
Grootboeknummer	600012/600006
Kostensoort	8340000/8340024
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Voor initiatieven vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) moeten vergunningen aangevraagd worden. Hiervoor brengen wij leges in rekening. De hoogte van deze leges zijn maximaal de kosten die wij maken voor het verwerken van deze aanvragen. De leges voor deze zogenaamde bijzondere wetten vergunningen zijn niet kostendekkend. Het gaat hier met name om de evenementen, kinderdagverblijven en alcoholvergunningen. De huidige kostendekkendheid van het totale pakket aan vergunningen bij bijzondere wetten is op dit moment circa 13% (titel 3). We begroten in totaal hier nu € 13.000 voor, waarbij de realisatie jaarlijks rond de € 10.000 ligt.

Op een aantal producten zijn we als gemeente faciliterend en brengen we niet alle uren en kosten die we er voor maken in rekening. Dit betreft met name de kosten voor de vergunningverlening en organisatie van evenementen. De kosten die gemaakt worden zijn circa € 100.000 voor lichte en gemiddeld grote evenementen (bijvoorbeeld de Knypstermerke, Survival run en autocrossen) en € 50.000 voor tien grote evenementen. Dit zijn evenementen zoals de Night of the Koemarkt, Reuzedei, Flaijelfeesten, Oranjewoud festival en de Skoattermerke.

Het voorstel is om de kostendekkendheid voor deze vergunningen te verhogen naar 50% van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Dit levert een extra opbrengst op van € 75.000 voor de evenementen.

Daarnaast is het voorstel om de kostendekkendheid voor het verwerken van de vergunningen voor kinderdagverblijven/gastouders en de alcoholvergunningen ook te verhogen naar 50% van de kosten. Dit geeft een extra opbrengst van ongeveer € 5.000.

Dit betekent dat het ombuigingsvoorstel totaal € 80.000 extra inkomsten betreft.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom de behandeling van vergunning op basis van de APV.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: De kostendekkendheid van de leges op de vergunningen voor evenementen en exploitatie kinderopvang (gastouder) verhogen naar 50% van de kosten kan voor de

betrokkenen grote gevolgen hebben. Voor de kinderopvang betreft het kleine zelfstandigen die hun kosten voor deze vergunningen zien stijgen van € 39 per aanvraag naar € 118 per aanvraag. De leges voor een vergunning in het kader van de Alcoholwet ligt tussen de € 83 en € 355. Het tarief voor de meest complexe vergunning (van € 355,-) is niet kostendekkend, dit wordt verhoogd naar € 560,-.

De kosten voor de grote evenementen zullen bij een verhoging naar 50% kostendekkendheid stijgen naar € 5.000 per aanvraag. We voorzien dat evenementenorganisaties dan nog lastiger een business case voor het organiseren van het evenement rond zullen kunnen krijgen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Indien de vergunningen niet meer zullen worden aangevraagd vanwege het niet meer organiseren van een evenement zal dit ambtelijke inzet schelen en kan op uren (fte-deel) worden bespaard. Dit is echter op voorhand niet in te schatten.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

Financiële toelichting

Voor de aanvraag van evenementen wordt vanuit de gemeente veel inzet gepleegd. Hiervoor kunnen leges in rekening worden gebracht. Het tarief voor deze leges kan maximaal op de gemaakte kosten worden vastgesteld. Dit wordt de kostendekkendheid genoemd. Op dit moment zijn de leges voor evenementen en kinderopvang/gastouder niet kostendekkend, waardoor het de gemeente geld kost. In dit voorstel leggen we voor om deze tarieven te verhogen naar 50% van de door de gemeente gemaakte kosten.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): partijen die jaarlijks vergunningen aanvragen	

34. Leges bijzondere wetten stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Bijzondere wetten vergunningen
Grootboeknummer	600012/600006
Kostensoort	8340000/8340024
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Voor initiatieven vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) moeten vergunningen aangevraagd worden. Hiervoor brengen wij leges in rekening. De hoogte van deze leges zijn maximaal de kosten die wij maken voor het verwerken van deze aanvragen. De leges voor deze zogenaamde bijzondere wetten vergunningen zijn niet kostendekkend. Het gaat hier met name om de evenementen, kinderdagverblijven en alcoholvergunningen. De huidige kostendekkendheid van het totale pakket aan vergunningen bij bijzondere wetten is op dit moment circa 13% (titel 3). We begroten in totaal hier nu € 13.000 voor, waarbij de realisatie jaarlijks rond de € 10.000 ligt.

Op een aantal producten zijn we als gemeente faciliterend en brengen we niet alle uren en kosten die we er voor maken in rekening. Dit betreft met name de kosten voor de vergunningverlening en organisatie van evenementen. De kosten die gemaakt worden zijn circa € 100.000 voor lichte en gemiddeld grote evenementen (bijvoorbeeld de Knypstermerke, Survival run en autocrossen) en € 50.000 voor tien grote evenementen. Dit zijn evenementen zoals de Night of the Koemarkt, Reuzedei, Flaijel feesten, Oranjewoud festival en de Skoattermerke.

Dit is stap 2 van het voorstel voor leges bijzondere wetten. In het ombuigingsvoorstel 'Leges bijzondere wetten stap 1' is reeds voorgesteld om de leges voor evenementen te verhogen naar 50% van de gemaakte kosten. Bij dit ombuigingsvoorstel (stap 2) wordt voorgesteld om de leges te verhogen naar 100% kostendekkendheid. Dit levert:

- Een extra opbrengst op van € 75.000 in aanvulling op de € 75.000 die in stap 1 wordt voorgesteld voor evenementen
- Een extra opbrengst op van € 10.000 in aanvulling op de € 5.000 in stap 1 voor kinderdagverblijven/gasthouders.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom de behandeling van vergunning op basis van de APV.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: De kostendekkendheid van de leges op de vergunningen voor evenementen en exploitatie kinderopvang/gastouder verhogen naar 100% van de kosten heeft voor de

betrokkenen grote gevolgen hebben. oor de kinderopvang betreft het kleine zelfstandigen die hun kosten voor deze vergunningen zien hogen van € 39 per aanvraag naar € 156 per aanvraag. Voor de evenementen brengen we nu alleen de leges voor een alcoholvergunning in rekening. Dat tarief ligt tussen de € 83 en € 354. De kosten voor de grote evenementen zullen door dit voorstel stijgen naar € 10.000 per aanvraag. We zien dat de evenementen lastig een business case rond kunnen krijgen, daar komen deze kosten dan ook nog bij. Er bestaat een kans dat hierdoor evenementen niet meer georganiseerd kunnen worden, omdat deze kosten niet te dragen zijn.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Indien de vergunningen niet meer zullen worden aangevraagd vanwege het niet meer organiseren van een evenement zal dit ambtelijke inzet schelen en kan op uren (fte-deel) worden bespaard. Dit is echter op voorhand niet in te schatten.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

Financiële toelichting

Voor de aanvraag van de vergunning voor evenementen en kinderdagverblijven wordt vanuit de gemeente veel inzet gepleegd. Hiervoor kunnen leges in rekening worden gebracht. Het tarief voor deze leges kan maximaal op de gemaakte kosten worden vastgesteld. Dit wordt de kostendekkendheid genoemd. Op dit moment zijn de leges voor evenementen niet kostendekkend, waardoor het de gemeente geld kost. In dit voorstel leggen we voor om deze tarieven voor evenementen te verhogen naar 100% van de door de gemeente gemaakte kosten.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming

	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): partijen die jaarlijks vergunningen aanvragen	

35. Leges heffen bij de intaketafel

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	
Grootboeknummer	600009
Kostensoort	Ntb
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Bij aanvragen voor Omgevingsvergunningen bestaat de mogelijkheid om aanvragen eerst via de intaketafel voor te leggen ter beoordeling. De intaketafel is een overleg waar nieuwe (niet 'standaard') aanvragen worden beoordeeld op wenselijkheid. De behandelend ambtenaar legt de aanvraag ter toetsing voor. Een drie- tot viertal (afhankelijk van het vraagstuk) inhoudelijk collega's met specialistische als ook generalistische kennis bereiden vervolgens de beoordeling van de aanvraag individueel voor en behandelen de aanvraag daarna integraal op de intaketafel.

Aanvragen waarvan de haalbaarheid op voorhand groter is, worden meestal via een vooroverleg of een directe aanvraag omgevingsvergunning afgehandeld. Bij een vooroverleg wordt de ruimtelijke toets aan met name het Omgevingsplan en redelijke eisen van welstand gedaan.

Een intaketafel is een eerste toets of een plan überhaupt kans van slagen zal gaan maken en het zinvol is om een vooroverleg of een definitieve aanvraag Omgevingsvergunning in te gaan dienen. Als dit het geval is dan zal de initiatiefnemer het plan gaan uitwerken, indienen als officiële aanvraag omgevingsvergunningen en kan de definitieve beoordeling plaatsvinden.

Voor de intaketafel wordt op dit moment geen kosten in de vorm van leges in rekening gebracht. Dit ombuigingsvoorstel behelst het leges in rekening brengen voor de intaketafel, waarmee de uren van behandelend ambtenaar, adviserende collega's en administratieve ondersteuning in rekening worden gebracht.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke taak om aanvragen/ verzoeken om Omgevingsvergunningen en vooroverleggen te beoordelen. De gemeente is niet verplicht om hiervoor leges in rekening te brengen, dit is een eigen keuze.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Dit betreft in de meeste gevallen complexere aanvragen met flinke investeringen en de leges die voor een intaketafel in rekening worden gebracht relatief beperkt is.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het is wettelijk toegestaan hier leges voor te heffen, de administratieve afhandeling heeft weinig gevolgen voor de organisatie. Net zoals andere producten zal dit in de vth-systemen worden afgehandeld.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000

Het betreft de uren die door de deelnemers aan de intaketafel worden besteed. Per tafel bedragen de kosten circa 600 euro. Noot hierbij is dat de intaketafel nog een 'jong' gegeven is en er nog niet veel ervaring met benodigde uren / kengetallen ed is opgedaan. Het gaat om circa 20 aanvragen per jaar. De leges zullen in de toekomst ook meegenomen worden in de berekening van de kostendekkendheid van leges voor alle producten.

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

36. Onderhoudsniveau elementenverharding buitengebied

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	2.1 - Verkeer en vervoer
Grootboeknummer	768575
Kostensoort	4380002
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De beheer kwaliteit van de openbare ruimte is vastgelegd in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027 en is verdeeld in verschillende structuurelementen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud worden bepaald op basis van de landelijke richtlijnen van het CROW (kwaliteitscatalogus). Een van de structuurelementen is verharding in het buitengebied. De verharding is daarbij onderverdeeld in betonverhardingen, asfaltverhardingen en elementenverhardingen (tegels en klinkers). In dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de beheer kwaliteit van de elementenverharding (dus de tegels en klinkers) in het buitengebied te verlagen van kwaliteitsniveau 'basis' naar 'laag'. De verlaging van kwaliteitsniveau geldt specifiek voor de rijbaan, parkeerstroken en voetpaden (c.a. 2% van het totale verhardingsareaal).

De verlaging van het onderhoudsniveau bij elementenverharding leidt niet tot kapitaalvernietiging, waar dit bij asfalt wel het geval zou zijn. Vandaar dat wordt voorgesteld om deze ombuiging te beperken tot elementenverharding.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Verkeer en Vervoer die voortkomen uit de wegenwet (m.n. artikel 15 en 16). Er moet sprake zijn van "een goede staat" van de weg en de hierin gelegen assets (zoals bruggen, tunnels, viaducten). Bij de aanpassing naar het niveau 'laag' voor deze elementenverharding wordt hier nog steeds aan voldaan.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: De kans op klachten vanuit gebruikers en omgeving kan toenemen (meer oneffenheden/verzakkingen in het wegdek). Mogelijk ontstaat er daardoor ook meer plasvorming. Bewoners in buitengebied kunnen zich achtergesteld voelen ten opzichte van bewoners in de bebouwde omgeving (daar is namelijk sprake van een kwaliteitsniveau basis). Bepaalde wegen kunnen ook gebruikt worden door fietsers waardoor er meer hinder wordt ondervonden door fietsers. Het uitvoeren van extra klein onderhoud (herstel-/noodmaatregelen) neemt mogelijk toe.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Dit ombuigingsvoorstel heeft geen effect op aanpassing van taken, rollen, functies of formatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 18.250	€ 18.250	€ 18.250	€ 18.250
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 302	€ 302	€ 302	€ 302
Aantal Fte	0,003 Schaal 10	0,003 Schaal 10	0,003 Schaal 10	0,003 Schaal 10

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 18.552	€ 18.552	€ 18.552	€ 18.552
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting Financiën

Het geraamde groot onderhoudsbudget kan voor de resterende looptijd (2026 t/m 2032) dan ook met € 18.250 per jaar neerwaarts worden bijgesteld. Dit leidt feitelijk tot een verlaging van de dotatie aan de voorziening verhardingen met € 18.250 per jaar (periode 2026 t/m 2032). *Let op: Voorstel heeft relatie met ombuigingsvoorstel 'Bijstelling voorziening groot onderhoud'.*

Door het minder vaak uitvoeren van onderhoud heeft dit een kleine besparing op de formatie.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

37. Onderhoudsniveau fietspaden

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	2.1 - Verkeer en vervoer
Grootboeknummer	768575
Kostensoort	4380002
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel.

De beheerqualiteit van de openbare ruimte is vastgelegd in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027. Dit document beschrijft de normen en richtlijnen voor het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen, zoals wegen, bruggen, parken en andere openbare ruimtes. Het doel is om een consistente en voldoende kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud worden bepaald op basis van landelijke richtlijnen van de CROW. CROW is een kennisinstituut dat richtlijnen en standaarden ontwikkelt voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer. Deze richtlijnen helpen gemeenten om uniforme en kwalitatief hoogwaardige onderhoudsniveaus te hanteren.

Bij de vaststelling van de Brede Nota Kapitaalgoederen op 19 december 2022 is een amendement aangenomen om het onderhoud van fietspaden te verhogen van kwaliteitsniveau 'basis' naar 'hoog'. Dit betekent dat de fietspaden niet alleen in goede staat moeten verkeren, maar ook regelmatig en grondig moeten worden onderhouden om een hoog kwaliteitsniveau te garanderen. De jaarlijkse meerkosten voor deze verhoging bedragen € 29.000 en worden gefinancierd vanuit een extra dotatie aan de voorziening. Een voorziening is een financiële reserve die wordt aangehouden om toekomstige uitgaven te dekken.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld het kwaliteitsniveau te verlagen van 'hoog' naar 'basis'. Dit betekent dat het onderhoudsniveau van de fietspaden weer teruggebracht wordt naar het basisniveau, wat minder intensief en kostbaar is.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Verkeer en Vervoer die voortkomen uit de wegenwet (m.n. artikel 15 en 16). Er moet sprake zijn van 'een goede staat' van de weg en de hierin gelegen assets (zoals bruggen, tunnels, viaducten). Het onderhoudsniveau basis voldoet hier nog steeds aan.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Een lager kwaliteitsniveau kan ertoe leiden dat er meer klachten van burgers/fietsers komen over bijvoorbeeld de vlakheid van een fietspad. Er zal minder snel onderhoud worden uitgevoerd dan bij een hoog niveau.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Ombuiging heeft geen effect op functies, taken en inzet vanuit organisatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 504	€ 504	€ 504	€ 504
Aantal Fte	0,005 Schaal 10	0,005 Schaal 10	0,005 Schaal 10	0,005 Schaal 10

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 29.504	€ 29.504	€ 29.504	€ 29.504
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

Het aanvullende jaarlijkse onderhoudsbudget van € 29.000 kan komen te vervallen. Dit leidt feitelijk tot een verlaging van de dotatie aan de voorziening verhardingen van € 29.000 per jaar (periode 2026 t/m 2032). *Let op: Voorstel heeft relatie met ombuigingsvoorstel 'Bijstelling voorziening groot onderhoud'.*

Door het minder en/of later uitvoeren van het onderhoud van de fietspaden, vergt dit een beperkt lagere ambtelijke inspanning van naar verwachting 0,005 fte.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

38. Onderhoudsniveau groen bedrijventerreinen

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600047
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

De openbare ruimte wordt volgens het onderhoudsniveau Bewust beheer onderhouden (Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027). Dat houdt in dat de verzorging van het centrum op niveau hoog wordt onderhouden, bermen in het buitengebied op niveau laag en alle overige gebieden op niveau basis. De gemeente is hiervoor opgedeeld in de structuurgebieden:

- Bedrijventerreinen
- Buitengebied
- Centra
- Groengebieden/parken
- Hoofdwegen
- Woongebied.

Daarnaast is er onderscheid tussen verzorging (onkruid, zwerfvuil) en technische staat (kwaliteit). De onderhoudsbudgetten sluiten aan op onderhoudsniveau Bewust beheer, hiermee wordt achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging) voorkomen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Bij dit ombuigingsvoorstel gaan we het onderhoudsniveau van verzorging van de structuurgebieden Bedrijventerrein verlagen van niveau "basis" naar niveau "laag".

Het verlagen van het onderhoudsniveau t.a.v. verzorging heeft tot gevolg dat er meer onkruid blijft staan, meer zwerfvuil achter blijft en meubilair niet schoon is. Het achterstallig onderhoud zal toenemen wat op langere termijn leidt tot investeringen voor herstel vragen (kapitaalvernietiging).

Het kwaliteitsniveau verzorging van hoofdwegen en woongebieden blijft "basis". We verlagen het onderhoudsniveau t.a.v. de technische staat niet omdat dit te grote risico's ten aanzien van veiligheid en overlast kent. Er zal sprake zijn van achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging). Herstel zal op korte termijn investeringen vragen daarom zien we dit niet als realistisch.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom onderhoud van de openbare ruimte. Wel heeft de gemeente een zorgplicht om te zorgen voor een veilige en leefbare woon, werk en leefomgeving.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Verlaging van onderhoudsniveaus heeft meer klachten en vragen tot gevolg. De representativiteit van bedrijventerreinen gaat omlaag wat een negatief effect op de vestiging van bedrijven kan hebben.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: organisatorisch is er niet een groot effect. De frequentie van onderhoud wordt weliswaar lager maar op het moment dat er onderhoudsrondes of vervanging uitgevoerd worden vraagt dit een grotere inspanning dan wanneer het onderhoudsniveau op een gelijkmatig basisniveau wordt gehouden. Ook zal het reageren op de toename van klachten meer tijd vragen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Geen extra ten opzichte van het ombuigingsvoorstel 'verlagen onderhoudsniveau groen groengebieden/parken en centrum'.

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

Verlagen van het niveau "basis" naar "laag" zal op zeker moment kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties tot gevolg hebben. Dit vraagt investeringen om de openbare ruimte weer naar het gewenste, veilige niveau te brengen.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)

	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

39. Onderhoudsniveau groen groengebieden/parken en centrum

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600047
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

De openbare ruimte wordt volgens het onderhoudsniveau Bewust beheer onderhouden (Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027). Dat houdt in dat de verzorging van het centrum op niveau hoog wordt onderhouden, bermen in het buitengebied op niveau laag en alle overige gebieden op niveau basis. De gemeente is hiervoor opgedeeld in de structuurgebieden:

- Bedrijventerreinen
- Buitengebied
- Centra
- Groengebieden/parken
- Hoofdwegen
- Woongebied.

Daarnaast is er onderscheid tussen verzorging (schoon: onkruid, zwerfvuil) en technische staat (heel en veilig: kwaliteit). De onderhoudsbudgetten sluiten aan op onderhoudsniveau Bewust beheer, hiermee wordt achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging) voorkomen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

- We gaan het onderhoudsniveau van verzorging van de structuurgebieden Groengebieden/parken verlagen van niveau "basis" naar niveau "laag".
- Daarnaast wordt het verzorgingsniveau van het centrum van "hoog" naar niveau "basis" verlaagd.

Het verlagen van het onderhoudsniveau van verzorging heeft een lagere onderhoudsfrequentie t.a.v. verzorging tot gevolg waardoor er meer onkruid blijft staan, zwerfvuil achterblijft en meubilair niet schoon is. Hierdoor zal er sprake zijn van achterstallig onderhoud, dit zal op langere termijn investeringen voor herstel vragen (kapitaalvernietiging). Het kwaliteitsniveau van het buitengebied, hoofdwegen en woongebieden blijft "basis".

We verlagen het onderhoudsniveau t.a.v. technische staat niet, omdat dit te grote risico's ten aanzien van veiligheid en overlast heeft. Er zal sprake zijn van achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging). Herstel zal op korte termijn investeringen vragen daarom zien we dit niet als realistisch.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom onderhoud van de openbare ruimte. Wel heeft de gemeente een zorgplicht om te zorgen voor een veilige en leefbare woon, werk en leefomgeving.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Verlaging van onderhoudsniveaus heeft meer klachten en vragen tot gevolg. Het beeld van het centrum (ook na de herinrichting) gaat omlaag, wat effect op de aantrekkingskracht en representativiteit van het centrum heeft. De kwaliteit en uitstraling en gebruiksfunctie van buitengebied en groengebieden gaat omlaag, het gaat er rommelig uitzien waardoor ook bewoners de openbare ruimte anders gaan gebruiken en het storten van afval, illegaal gebruik en dergelijke kan toenemen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: organisatorisch is er niet een groot effect. De frequentie van onderhoud wordt weliswaar lager maar op het moment dat er onderhoudsrondes of vervanging uitgevoerd worden vraagt dit een grotere inspanning dan wanneer het onderhoudsniveau op een gelijkmatig basisniveau wordt gehouden. Ook zal het reageren op de toename van klachten en meer tijd vragen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten niveau basis naar laag voor buitengebied en groen/parken	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000
Verlaging lasten niveau hoog naar basis voor het centrum van Heerenveen	€ 19.300	€ 19.300	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Aantal Fte	1,0	1,0	1,0	1,0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 149.300	€ 149.300	€ 130.000	€ 130.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Verlagen van het onderhoudsniveau van basis naar laag zal op zeker moment kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties tot gevolg hebben. Dit vraagt investeringen om de openbare ruimte weer naar het gewenste, veilige niveau te brengen.

Na herinrichting van het centrum zullen de onderhoudskosten een aantal jaar toenemen, omdat nieuwe beplanting extra aandacht vraagt. Het financiële effect/lagere lasten zullen daardoor wegvallen na 2027 (ervan uitgaande dat de herinrichting dan gerealiseerd is).

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene

communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

40. Verhogen parkeerbelasting straat parkeren

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	0.63 - Parkeerbelasting
Grootboeknummer	
Kostensoort	
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In het centrum van Heerenveen geldt betaald parkeren. In 2025 worden de volgende tarieven gehanteerd.

Centrumgebied van Heerenveen

Parkeerduur	Parkeerautomaat (muntgeld)	Parkeerautomaat (bankpas) of via belparkeren	Tarief
Per uur	Per 3,5 minuten € 0,10	Per 1 minuut € 0,03	€ 1,80
Langer dan 5 uren	Dagtarief	Dagtarief	€ 9,00

Westzijde van het station van Heerenveen

Parkeerduur	Tarief
Halve dag	€ 2,50
De gehele dag	€ 5,00

Welk tarief hanteren andere gemeenten?

Gemeente	Uurtarief	Dagtarief
Smallingerland	€ 2,10	€ 8,40
Leeuwarden	Zone A: €3 Zone B: € 1,80 Zone C: € 1,20 Zone D: € 0,80 Zone E: € 0,20	Zone A: n.v.t. Zone B: n.v.t. Zone C: n.v.t. Zone D: € 4 Zone E: -
Súdwest-Fryslân (Sneek)	- Parkeren is het 1e half uur overal gratis. - Vanaf een half uur tot twee uur € 0,96 per half uur. - Daarna € 1,44 per half uur.	Geen dagtarief

In de meerjarenbegroting 2025-2028 is geen rekening gehouden met een stijging in de komende jaren. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het uurtarief met € 0,20 te verhogen, het dagtarief blijft hetzelfde.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om parkeerbelasting te heffen. De tarieven voor de parkeerbelasting worden jaarlijks vastgelegd in de Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelasting. De verordening voor 2025 staat [hier](#).

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: het kan ertoe leiden dat een deel van de gebruikers het winkelgebied Heerenveen gaat mijden, uitwijkt naar andere centra, korter parkeert of meer gebruikmaakt van webshops. Landelijk zien wij dat dit effect meestal tijdelijk is.

Er is bovendien een risico dat mensen uitwijken naar andere plekken in de omgeving voor gratis parkeren, wat mogelijk kan leiden tot overlast op andere locaties. (Er worden nog voorstellen gedaan over het betaald maken van een aantal gratis parkeerplaatsen) Dit kan extra druk leggen op gebieden die nu minder gebruikt worden, met als gevolg meer verkeersdruk en een verstoring van de leefbaarheid in die wijken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het verhogen van de tarieven heeft geen gevolgen voor de organisatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000

In dit voorstel is geen rekening gehouden met de mogelijkheid om te investeren in nieuwe parkeerautomaten. Wanneer deze investering wel wordt gedaan kunnen de automaten op afstand worden uitgelezen en aangepast en door het invoeren van het kenteken kan de handhaving plaatsvinden met zogenaamde scanauto's. Dit kan leiden tot lagere handhavingskosten.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

41. Parkeervergunningen stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Parkeren
Grootboeknummer	600146
Kostensoort	8340007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Voor het centrum van Heerenveen is betaald parkeren ingevoerd. Om te voorkomen dat mensen dan gratis gaan parkeren in de woonwijken eromheen is voor deze woonwijken vergunningparkeren ingevoerd. De tarieven hiervoor zijn als volgt:

Centrum / schilgebied waar betaald parkeren geldt	Tarief
Bewonersvergunning (binnen betaald parkeer gebied)	€ 102,00 per jaar
Bezoekersvergunning (binnen betaald parkeer gebied)	€ 102,00 per jaar
Bedrijfsvergunning	€ 363,00 per jaar
VERGUNNINGSHOUDERSGEBIEDEN (NH1, NH2, VG1, VG2, SG1 EN SG2)	Tarief
Bewonersvergunning (vergunningengebied)	€ 48,96 per jaar
Bezoekersvergunning (vergunningengebied)	€ 48,96 per jaar
Bedrijfsvergunning	€ 363,00 per jaar

Bron: [website gemeente Heerenveen](#)

Met ingang van 1 januari 2024 zijn de tarieven voor een parkeervergunning in het centrum (schilgebied waar betaald parkeren geldt) verhoogd van € 50 naar € 100. Daar is per 2025 een indexatie van 2% overheen gegaan. Voor de vergunningshoudersgebieden is het tarief bijna € 50 per jaar. Het voorstel voor deze ombuiging bestaat uit 2 stappen, te weten stap 1 het verhogen van het tarief voor de vergunningshoudersgebieden naar € 102 per jaar. Stap 2 is het verhogen van het tarief voor het centrum naar € 150 per jaar. Dit voorstel gaat over stap 1, het verhogen van het tarief in de vergunningshoudersgebieden.

Wettelijke taak van de gemeente

Betaald parkeren is geen wettelijke taak, maar reguleert de parkeermogelijkheden en daarmee bereikbaarheid van voorzieningen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: De vergunningshoudersgebieden zijn ingesteld om te voorkomen dat mensen die naar het centrum van Heerenveen willen, buiten de betaalde schil gaan parkeren. Wanneer ze dat wel zouden doen (en er zou geen vergunningshoudersgebied zijn) dan belast dit de inwoners van de schilgebieden. Zij kunnen hun eigen auto niet meer binnen korte afstand van hun woning parkeren, omdat de plekken dan worden ingenomen door de bezoekers van het centrum. Met de parkeervergunning kunnen ze hun auto in het

vergunningshoudersgebied parkeren, zonder dat ze daarvoor een naheffing (boete) ontvangen. Wanneer de inwoners van de schilgebieden hun auto op eigen terrein (oprit) kunnen parkeren hoeven ze geen parkeervergunning aan te vragen. De hoogte van het aanvragen van deze vergunning is nu € 46,50. Het voorstel is om dit te verhogen naar € 102. Wel wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het eerste jaar bestaat een grotere kans op klachten over de hoogte van de tarieven. Daarnaast moet dit worden ingeregeld in het systeem.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000

Toelichting financieel effect

Er worden gemiddeld 850 aanvragen per jaar gedaan. Met een tariefstijging van € 52 komt dit uit op een bedrag van € 44.000 per jaar. Daarnaast vindt er jaarlijkse indexatie plaats. We trekken hiermee de tarieven gelijk aan de tarieven voor parkeervergunningen in het centrum.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

42. Parkeervergunningen stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Parkeren
Grootboeknummer	600146
Kostensoort	8340007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Voor het centrum van Heerenveen is betaald parkeren ingevoerd. Om te voorkomen dat mensen dan gratis gaan parkeren in de woonwijken eromheen is voor deze woonwijken vergunningparkeren ingevoerd. De tarieven hiervoor zijn als volgt:

Centrum / schilgebied waar betaald parkeren geldt	Tarief
Bewonersvergunning (binnen betaald parkeer gebied)	€ 102,00 per jaar
Bezoekersvergunning (binnen betaald parkeer gebied)	€ 102,00 per jaar
Bedrijfsvergunning	€ 363,00 per jaar
VERGUNNINGSHOUDERSGEBIEDEN (NH1, NH2, VG1, VG2, SG1 EN SG2)	Tarief
Bewonersvergunning (vergunningengebied)	€ 48,96 per jaar
Bezoekersvergunning (vergunningengebied)	€ 48,96 per jaar
Bedrijfsvergunning	€ 363,00 per jaar

Bron: [website gemeente Heerenveen](#)

Met ingang van 1 januari 2024 zijn de tarieven voor een parkeervergunning in het centrum (schilgebied waar betaald parkeren geldt) verhoogd van € 50 naar € 100. Daar is per 2025 een indexatie van 2% overheen gegaan. Voor de vergunninghoudersgebieden is het tarief bijna € 50 per jaar. Het voorstel voor deze ombuiging bestaat uit 2 stappen, te weten stap 1 het verhogen van het tarief voor de vergunninghoudersgebieden naar € 102 per jaar. Stap 2 is het verhogen van het tarief voor het centrum naar € 150 per jaar. Jaarlijks zal op deze tarieven nog wel een indexatie worden toegepast.

Dit voorstel gaat over stap 2, het verhogen van het tarief in het centrumgebied.

Wettelijke taak van de gemeente

Betaald parkeren is geen wettelijke taak, maar reguleert de parkeermogelijkheden en daarmee bereikbaarheid van voorzieningen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Binnen het centrumgebied geldt een beleid van betaald parkeren. Dat kan enerzijds via de betaalautomaten of het belparkeren op de verschillende parkeerplaatsen in het centrum. Dit is het zogenaamde straatparkeren. Daarnaast kan er geparkeerd worden in de parkeergarage. Op dit moment is dat alleen de Geert Willigengarage, maar op termijn zal daar ook de parkeergarage aan het Burgemeester Kuperusplein bij komen. Voor het parkeren in deze garage(s) kan een abonnement worden aangevraagd. Om als bewoner aan

de straat of op een betaalde parkeerplaats te kunnen parkeren, kan een parkeervergunning worden aangevraagd. Met deze vergunning kan binnen het centrumgebied dan 'gratis' worden geparkeerd. De kosten voor deze parkeervergunning zijn per 1 januari 2024 niet meer gelijk aan de kosten van een parkeervergunning buiten de schil, maar verhoogd naar € 102 per jaar. Voorstel bij stap 2 is om dit bedrag te verhogen naar € 150. Dat betekent voor de inwoners van het centrumgebied dat wanneer ze niet op eigen terrein hun auto kunnen parkeren, deze kosten met 50% omhoog gaan. De kosten gelden per auto. Het bedrag weegt niet op tegen het betaald parkeren in het centrum van Heerenveen. Een dag aan de straat staan kost in de gemeente Heerenveen € 9. Op jaarbasis is dit dan een kostenpost van € 2.800.

Voor de parkeergarage zal een deel van het centrumgebied (zoals bijvoorbeeld de woontoren aan het Burgemeester Kuperusplein) aangewezen worden die ook een vergunning voor de parkeergarage aan kunnen vragen. Voor een heel klein deel is dat nu al het geval.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het eerste jaar bestaat een grotere kans op klachten over de hoogte van de tarieven. Daarnaast moet dit worden ingeregeld in het systeem.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verhoging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Toelichting financieel effect

Er worden jaarlijks ongeveer 420 aanvragen gedaan voor een parkeervergunning in het gebied waar betaald parkeren geldt. Wanneer het tarief wordt verhoogd naar € 150, is dit een stijging van € 48. Totaal levert dit een extra inkomst op van € 20.000 per jaar. Daarnaast wordt dit tarief jaarlijks geïndexeerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing.	

43. Planschade

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	8.1 - Ruimte en leefomgeving
Grootboeknummer	600034
Kostensoort	4343022
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Planschade is schade die ontstaat door een planologische maatregel, zoals een nieuw bestemmingsplan of vergunning, waardoor een onroerende zaak minder waard wordt of inkomensschade wordt geleden. Het budget voor Planschade is een structureel budget waaruit de gemeente onderzoeken voor planschade betaalt. Het budget bedraagt op dit moment € 25.000. In de afgelopen jaren is gebleken dat dit budget ruimschoots voldoende is voor het aantal planschade verzoeken voor één jaar. In 2019 tot en met 2023 is helemaal geen gebruik gemaakt van dit budget. Voor 2024 is circa € 12.000 uitgegeven. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het structurele budget te verlagen met € 20.000, zodat € 5.000 overblijft.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom de afhandeling van planschade verzoeken. Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet op 1-1-2024 heet dit geen planschade meer, maar nadeelcompensatie. Het gaat dan om nadeelcompensatie als gevolg van bijvoorbeeld bopa's of het omgevingsplan. We zetten ingekomen planschade verzoeken voor onderzoek uit bij een hiervoor gespecialiseerd bureau. De gemeente betaalt de kosten voor dit bureau. Mocht uit het onderzoek blijken dat er recht is op planschade/nadeelcompensatie, dan wordt een compensatie uitgekeerd die door de veroorzaker betaald moet worden. Dit wordt onder andere bij de voorbereiding van projecten via anterieure overeenkomsten geregeld. Maar het kan ook zijn dat de gemeente zelf de veroorzaker is van de planschade, door bijvoorbeeld een ontwikkeling of aanwijzing in het Omgevingsplan. Compensatie bij deze situatie wordt niet uit dit structurele budget gefinancierd.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het budget is in de afgelopen jaren niet volledig benut en kan verlaagd worden zonder maatschappelijke gevolgen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: er bestaat een risico dat er incidenteel een jaar is dat er meer aanvragen voor planschade binnenkomen en dat het overgebleven budget onvoldoende blijkt. In dergelijke situaties kan incidenteel budget worden aangevraagd.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

44. 'Schoon belonen Heerenveen'

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	7.3 - Afval
Grootboeknummer	600089
Kostensoort	4343100
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Schoon Belonen Heerenveen biedt maatschappelijke organisaties de kans om twee jaar lang zwerfafval op te ruimen in hun eigen gebied, waarvoor ze € 750 per jaar ontvangen. Dit gebeurt door maandelijks opruimacties te organiseren, zichtbaar te maken via sociale media en het gebied te registreren op de website.

We hebben overeenkomsten met deelnemers. Deze overeenkomsten eindigen allemaal op 31 augustus 2026. We hebben in het verleden bewust gekozen voor tweejarige contracten. Dit om te voorkomen dat deelnemers zich beroepen op historische rechten, waardoor nieuwe deelnemers niets meer te kiezen hebben. Door tweejaarlijks de gebieden opnieuw te verdelen, heeft iedereen steeds evenveel kans op zijn favoriete gebied(en).

De raad heeft structureel € 100.000 ter beschikking voor Schoon Belonen. Echter, we gaan jaarlijks een vergoeding vanuit het Rijk ontvangen, welke ondergebracht wordt in de Algemene Uitkering. Dit bedraagt circa € 100.000 - € 150.000.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de € 100.000 die de gemeenteraad beschikbaar heeft gesteld te laten vervallen en de SUP-vergoeding voor het project Schoon Belonen Heerenveen in te zetten. De activiteit blijft daarmee gewaarborgd.

Wettelijke taak van de gemeente

Het is geen wettelijke taak. In het verleden stonden hier gelabelde gelden tegenover, maar dat is nu niet meer het geval. Afgesproken is dat er wel een vergoeding vanuit het Rijk tegenover staat die loopt via het Gemeentefonds. Deze vergoeding bestaat uit de nieuwe SUP-vergoeding. Het is niet duidelijk hoe hoog dat bedrag is, maar de inschatting is dat dit ongeveer € 2 à 3,- per inwoner per jaar bedraagt.

Aangezien het geen wettelijke taak betreft, kan ook gekozen worden om de vergoeding van het Rijk ten gunste te laten vallen van de algemene middelen. In dat geval wordt het project wel stopgezet.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Nu er meer duidelijkheid bestaat over de SUP-vergoeding (deze moet nog definitief vastgesteld worden), kunnen we constateren dat de € 100.000 die de raad in 2020 beschikbaar heeft gesteld voor Schoon Belonen, kan komen te vervallen. Het project blijft bestaan en het ombuigingsvoorstel heeft daarom geen maatschappelijke gevolgen.

Indien de SUP-vergoeding wordt gebruikt voor de algemene middelen en het project daarmee stopgezet wordt, zijn de maatschappelijke gevolgen hoog. De non-profitorganisaties die meewerken aan deze regeling raken hierdoor hun bijverdienste kwijt, daarnaast wordt de omgeving niet meer structureel schoongemaakt. Het heeft twee nadelen: Ruim 40 non-profit organisaties doen leuke dingen met het geld (schoolreisjes, gymtoestellen, muziekinstrumenten, etc), dat valt dan weg. We krijgen er een veel schonere openbare ruimte voor terug, dat valt dan ook weg.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het project blijft bestaan en het ombuigingsvoorstel heeft daarom geen organisatorische gevolgen. Als het project wordt stopgezet dan bedraagt de besparing op de formatie € 4.500 (0,04 fte).

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

45. Specifieke uitkering CDOKE stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Raakvlak Raadsagenda	Ja
Raakvlak Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De CDOKE-regeling biedt financiële ondersteuning aan gemeenten voor capaciteit om te werken aan de energietransitie en circulaire samenleving. De capaciteit kan bestaan uit interne formatie en externe expertise. Het Rijk heeft de CDOKE-middelen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 reeds beschikt en deze mogen tot en met 2027 uitgegeven worden. Tevens heeft het Rijk sinds zomer 2023 een nieuwe tranche voor 2026 tot en met 2030 gereserveerd, maar in welke vorm en hoeveel daadwerkelijk wordt uitgekeerd is nog steeds niet duidelijk.

De provincie geeft aan dat zij er vanuit gaat dat de nieuwe tranches binnenkort beschikbaar worden gesteld en dat gemeenten hier op mogen rekenen. De provincie Fryslân heeft in zijn begrotingscirculaire (mei 2025) hierover het volgende gezegd: *"Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de klimaat- en energieplannen. Het kabinet ondersteunt gemeenten hierbij met geld uit de CDOKE-regeling voor de jaren 2023 tot en met 2025. Met dit geld kunnen gemeenten extra personeel aantrekken. Gemeenten kunnen meer kennis opdoen en experts inhuren. Gemeenten moeten ervan uit kunnen gaan dat ze dit geld elk jaar krijgen. Anders kunnen ze geen langdurige verplichtingen aangaan. De Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in maart 2024 een advies gegeven over het vervolg van deze middelen. Hierin benadrukt de ROB dat het van belang is dat gemeenten voor langere tijd zeker zijn van middelen. Er wordt gewerkt aan een nieuwe regeling voor na 2025. Het Rijk heeft hier al budget voor gereserveerd. In de brief ministerie van Economische Zaken en Klimaat leest u hier meer over. Omdat de verwachting is dat de middelen ook na 2025 beschikbaar worden gesteld, is het toegestaan om de middelen alvast op te nemen in de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029."*

Bij het opstellen van de Themabegroting 2026 zullen de inkomsten vanuit de CDOKE-regeling voor de jaren 2026 tot en met 2029 structureel opgenomen worden. De verwachting is dat de bedragen wel lager zullen zijn, gezien de eerder bekendgemaakte bezuiniging op SPUK's van 10%. De verwachting is dat de hoogte circa € 900.000 per jaar zal zijn.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de inzet van medewerkers die nu nog uit de algemene middelen worden betaald, gedeeltelijk te bekostigen uit de CDOKE-middelen vanaf 2026. Er wordt voorgesteld om de projectleiders Energie & Circulair en de projectmedewerkers en programmaondersteuning voor € 370.000 vanuit de CDOKE-middelen te bekostigen.

In onderstaand overzicht is de totale formatie opgenomen.

Projectleiders Energie & Circulair	4,5 medewerkers, schaal 11, 3,9 fte	€ 400.000
Projectmedewerkers en programmaondersteuning	5 medewerkers, schaal 8/9, 4,4 fte	€ 340.000

Daarnaast wordt voorgesteld om de Regisseur energienetwerk en de aanjager circulaire economie (aanvragen uit de Perspectiefnota 2026) ook te dekken uit deze middelen (€ 138.000 + € 27.600 = € 165.600). Dit betekent dat er met dit ombuigingsvoorstel € 535.600 uit de CDOKE-middelen wordt gehaald.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een (wettelijke) verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Energietransitie en CO2 neutraal en circulaire economie. Nederland heeft zich gecommitteerd aan de klimaatdoelen van Parijs, tevens hebben gemeenten zich hieraan ook gecommitteerd via de VNG.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: het ombuigingsvoorstel heeft betrekking op de nieuwe middelen van de CDOKE-middelen die vanuit het Rijk verwacht worden vanaf 2026, en niet op de eerder ontvangen middelen (2023 tot en met 2025). De eerder ontvangen middelen mogen tot en met 2027 uitgegeven worden, dus in 2026 en 2027 worden weinig maatschappelijke gevolgen verwacht naar aanleiding van dit ombuigingsvoorstel.

Voor de maatschappelijke gevolgen vanaf 2028 geldt het volgende:

Voor de inspanningen zal een deel van de CDOKE-middelen ingezet worden om de bovengenoemde personele lasten te dekken voor energie en circulair. Dit heeft als gevolg dat het restant gebruikt kan worden voor externe expertise. Het is op dit moment nog onduidelijk wat de hoogte van de nieuwe regeling zal zijn. We schatten een jaarlijks budget van circa € 900.000 in. Wanneer de personeelskosten gedeeltelijk uit de CDOKE-middelen worden bekostigd, resteert een bedrag van circa € 364.400. Dit is ongeveer 40% van de huidige inzet van externe expertise, en niet genoeg om de huidige lijn (naar 2030 en 2050 toe) vol te houden. Op het moment dat de regeling definitief is, zullen daarom keuzes gemaakt moeten worden bij de toekomstige plannen. Dit kan door bijvoorbeeld te temporiseren, of op alle inspanningen een deel te bezuinigen, of om keuzes te maken tussen tussen doelen en inspanningen ten aanzien van bedrijven (netcongestie, circular valley), opwek, eigen organisatie (duurzaam werken, circulair inkopen), inwoners (natuurvriendelijk isoleren, aardgasvrije wijken, communicatie).

Hoewel de provincie heeft aangegeven dat we de middelen uit de nieuwe regeling structureel in de begroting mogen opnemen, bestaat het risico dat het Rijk de gereserveerde middelen toch niet beschikbaar stelt. Dit is niet de verwachting, maar wel een mogelijkheid. Indien dit zich voordoet zal de personele capaciteit alsnog uit de algemene middelen gedekt moeten worden, of zullen andere inhoudelijke keuzes moeten worden gemaakt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: De medewerkers in vaste dienst voor zowel het programma Energie van Morgen als ook het programma Circulaire samenleving worden nu bekostigd uit de algemene middelen, en met dit ombuigingsvoorstel worden ze gedeeltelijk op een andere manier bekostigd. Het ombuigingsvoorstel heeft daarom geen organisatorische gevolgen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 535.600	€ 535.600	€ 535.600	€ 535.600

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 535.600	€ 535.600	€ 535.600	€ 535.600

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): betrokken medewerkers van de organisatie.	

46. Specifieke uitkering CDOKE stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Raakvlak Raadsagenda	Ja
Raakvlak Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De CDOKE-regeling biedt financiële ondersteuning aan gemeenten voor capaciteit om te werken aan de energietransitie en circulaire samenleving. De capaciteit kan bestaan uit interne formatie en externe expertise. Het Rijk heeft de CDOKE-middelen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 reeds beschikt en deze mogen tot en met 2027 uitgegeven worden. Tevens heeft het Rijk sinds zomer 2023 een nieuwe tranche voor 2026 tot en met 2030 gereserveerd, maar in welke vorm en hoeveel daadwerkelijk is uitgekeerd is nog steeds niet duidelijk.

De provincie geeft aan dat zij er vanuit gaat dat de nieuwe tranches binnenkort beschikbaar worden gesteld en dat gemeenten hier op mogen rekenen. De provincie Fryslân heeft in zijn begrotingscirculaire (mei 2025) hierover het volgende gezegd: *"Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de klimaat- en energieplannen. Het kabinet ondersteunt gemeenten hierbij met geld uit de CDOKE-regeling voor de jaren 2023 tot en met 2025. Met dit geld kunnen gemeenten extra personeel aantrekken. Gemeenten kunnen meer kennis opdoen en experts inhuren. Gemeenten moeten ervan uit kunnen gaan dat ze dit geld elk jaar krijgen. Anders kunnen ze geen langdurige verplichtingen aangaan. De Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in maart 2024 een advies gegeven over het vervolg van deze middelen. Hierin benadrukt de ROB dat het van belang is dat gemeenten voor langere tijd zeker zijn van middelen. Er wordt gewerkt aan een nieuwe regeling voor na 2025. Het Rijk heeft hier al budget voor gereserveerd. In de brief ministerie van Economische Zaken en Klimaat leest u hier meer over. Omdat de verwachting is dat de middelen ook na 2025 beschikbaar worden gesteld, is het toegestaan om de middelen alvast op te nemen in de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029."*

Bij het opstellen van de Themabegroting 2026 zullen de inkomsten vanuit de CDOKE-regeling voor de jaren 2026 tot en met 2029 structureel worden opgenomen. De verwachting is dat de bedragen wel lager zullen zijn, gezien de eerder bekendgemaakte bezuiniging op SPUK's van 10%. De verwachting is dat de hoogte circa € 900.000 per jaar zal zijn.

In het ombuigingsvoorstel 'Specifieke uitkering CDOKE stap 1' is reeds voorgesteld om € 535.600 van de personele lasten uit de CDOKE-middelen te betalen. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de inzet van medewerkers volledig te bekostigen uit de CDOKE gelden vanaf 2026. Daarmee wordt voorgesteld om ook het resterende deel van de CDOKE gelden in te zetten voor personele lasten, wat een extra ombuiging van € 364.400 betekent.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een (wettelijke) verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom energietransitie en CO2 neutraal en circulaire economie. Nederland heeft zich gecommitteerd aan de klimaatdoelen van Parijs, tevens hebben gemeenten zich hieraan ook gecommitteerd via de VNG.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: het ombuigingsvoorstel heeft betrekking op de nieuwe middelen van de CDOKE-middelen die vanuit het Rijk verwacht worden vanaf 2026, en niet op de eerder ontvangen middelen (2023 tot en met 2025).

Voor de inspanningen tussen 2026 en 2030 zullen de CDOKE-middelen ingezet worden om de personele lasten te dekken voor energie en circulair. Het is op dit moment nog onduidelijk wat de hoogte van de nieuwe regeling zal zijn. We schatten een jaarlijks budget van circa € 900.000 in, waarvan € 364.400 overblijft na het ombuigingsvoorstel 'Specifieke uitkering CDOKE stap 1'. Wanneer de resterende CDOKE-middelen ook worden ingezet om de personele lasten te bekostigen, is er geen budget meer over voor de uitvoering en zullen de meeste doelen en inspanningen voor 2030 en 2050 opgegeven moeten worden.

Hoewel de provincie heeft aangegeven dat we de middelen uit de nieuwe regeling structureel in de begroting mogen opnemen, bestaat het risico dat het Rijk de gereserveerde middelen toch niet beschikbaar stelt. Dit is niet de verwachting, maar wel een mogelijkheid. Indien dit zich voordoet zal de personele capaciteit alsnog uit de algemene middelen gedekt moeten worden, of zullen andere inhoudelijke keuzes moeten worden gemaakt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: De medewerkers in vaste dienst voor zowel het programma Energie van Morgen als ook het programma Circulaire samenleving worden nu bekostigd uit de algemene middelen, en met dit ombuigingsvoorstel worden ze gedeeltelijk op een andere manier bekostigd. Het ombuigingsvoorstel heeft daarom geen organisatorische gevolgen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 364.600	€ 364.600	€ 364.600	€ 364.600

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 364.600	€ 364.600	€ 364.600	€ 364.600

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen,

zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst).
Geïnformeerde(n): betrokken medewerkers van de organisatie	

47. Stedenbouwkundige advisering

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	8.1 - 8.2 - 8.3; Ruimte en leefomgeving – Grondexploitatie (niet bedrijfsterreinen) - Wonen en Bouwen
Grootboeknummer	diverse
Kostensoort	diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

De algemene dienst biedt stedenbouwkundig advies binnen diverse processen:

- Processen van omgevingsvergunningaanvragen, opstellen van (juridische) ruimtelijke beleidsvisie en kaders (Omgevingsplan, Programma Buitengebied, Omgevingsvisie, Programma Harmonisatie erfgoed);
- Opstellen en beoordeling aan de hand van stedenbouwkundige visies en kaders, beeldkwaliteitsplannen voor ontwikkellocaties, zowel bij actief als faciliterend grondbedrijf;
- Advisering en ontwerp bij (groot) onderhoudsprojecten in de openbare ruimte;
- Advisering en ontwerpend onderzoek bij (strategische) opgaven zoals project Lelylijn, Heerenveen-West, AZW, 380 KV;
- Advisering en ontwerp in diverse programma's (energietransitie, landschap in balans, een thuis voor iedereen);
- Advisering en (ontwerpend) onderzoek in de samenwerking met andere overheden (F4-verstedelijkingsopgave, NOVEX /POVI, etc.).

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om alleen nog wettelijke taken uit te voeren. Dit betekent dat wij niet langer bijdragen aan actieve faciliterende grondprojecten, projecten op krediet en opgaves zoals de Lelylijn, Heerenveen-West en AZW, en programma's (strategisch beleid). Ook vervalt onze inzet op het gebied van de inrichting van de openbare ruimte en samenwerkingen met andere overheden, zoals F4 en Povi.

Wettelijke taak van de gemeente

Het verlenen van omgevingsvergunningen en het opstellen van juridisch ruimtelijke beleidskaders, zoals het Omgevingsplan, de Omgevingsvisie en de Woonvisie (binnenkort volkshuisvestelijk programma) Ook ruimtelijke beleidsprogramma's vallen hieronder, o.a. op basis van de Omgevingswet. Stedenbouw besteedt een deel van haar capaciteit aan deze wettelijke taken.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: alleen de wettelijke taken nog uitvoeren, en daarmee niet-wettelijke taken stopzetten. Voor deze niet-wettelijke taken, zoals de inzet bij centrumprojecten Heerenveen, IHP-scholen, herinrichting openbaargebied bij groot onderhoud, en

strategische projecten als Lelylijn, AZW, 380KV etc, geldt dat hier óf geen stedenbouwkundige ondersteuning beschikbaar is óf dat er extra financiering nodig is wanneer deze ondersteuning wel moet plaatsvinden. Het ombuigingsvoorstel kan leiden tot vertraging of zelfs onhaalbaarheid. Afhankelijk van het beschikbaar te krijgen budget kan het nodig zijn om stedenbouwkundige expertise extern in te huren. Dit is duurder dan het inzetten van interne structurele formatie. Bovendien is het in de huidige arbeidsmarkt moeilijk om geschikte experts te vinden.

Daarnaast bestaat het risico dat bestaande (ruimtelijke en gebied specifieke) kennis, werkwijze en de integrale samenhang van alle projecten en opgaven verloren gaan. Dit heeft negatieve gevolgen voor de algemene omgevingskwaliteit en de dienstverlening naar externe stakeholders.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: dit ombuigingsvoorstel heeft een inkrimping van de structurele formatie tot gevolg met bijbehorende frictie tijd en kosten. Daarnaast zal (meer) financiering voor projecten/opgaven georganiseerd moeten worden. Als voorbeeld zal er voor het project Centrum Heerenveen en IHP-scholen extra krediet beschikbaar moeten worden gesteld om de benodigde stedenbouwkundige capaciteit te kunnen bekostigen. Ook zullen we richting externe stakeholders (o.a. andere overheden), in het kader van verwachtingsmanagement, de terugtrekking van stedenbouwkundige expertise in diverse processen kenbaar moeten maken.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000
Aantal Fte	1,5 fte (schaal 11) 0,83 fte te (schaal 10)	1,5 fte (schaal 11) 0,83 fte te (schaal 10)	1,5 fte (schaal 11) 0,83 fte te (schaal 10)	1,5 fte (schaal 11) 0,83 fte te (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Toelichting: de medewerkers die werkzaamheden verrichten die te maken hebben met dit ombuigingsvoorstel zijn geïnformeerd.	

48. Stelpost veenweideprogramma

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Ruimte en Leefomgeving
Grootboeknummer	600276
Kostensoort	4000009
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De inklinking en oxidatie van het laagveen hebben een grote impact op een aanzienlijk deel van de gemeente. Bij oxidatie komen broeikasgassen vrij. En het inklinken van het veen kan leiden tot funderingsschade. Onderdeel van het Veenweideprogramma zijn onder andere de Funderingsaanpak en het gebiedsproces Aldeboarn – De Deelen. Uit het totale budget voor het Veenweideprogramma (€ 100.000) worden onder andere een gezamenlijke ambtenaar voor de veenweidegemeenten, de Funderingsaanpak en het gebiedsproces Aldeboarn – De Deelen gefinancierd.

Het volledig schrappen van dit budget zou betekenen dat de gemeente zich terugtrekt uit het Veenweideprogramma, inclusief de Funderingsaanpak en het gebiedsproces Aldeboarn – De Deelen. Decentrale overheden zetten zich hiervoor in vanuit een moreel gevoelde en gedeelde verantwoordelijkheid. De maatschappelijke waarde van het Veenweideprogramma overstijgt de ingezette middelen.

Wel zijn er mogelijkheden om het budget te verlagen. Er is op dit moment een stelpost van € 48.770, waaruit onvoorziene kosten worden betaald. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om deze stelpost te verlagen met € 35.000. Dit zal ten koste gaan van incidentele uitgaven, bijvoorbeeld voor (mede)financiering van onderzoeken en de organisatie van bijeenkomsten.

Daarnaast zijn er maatregelpakketten die helpen om de doelstellingen van het voormalige NPLG te realiseren. Er is € 180 miljoen beschikbaar voor deze maatregelen in de provincie Fryslân. De wens van het college is dat deze ingezet worden voor integrale gebiedsprocessen en dat hier niet alleen de inzet van de provincie en het waterschap betaald worden, maar ook die van de gemeente. Over de besteding van deze middelen zijn nog geen (aanvullende) afspraken gemaakt.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom het Veenweideprogramma.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Op dit moment wordt de stelpost niet volledig benut. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de toekomst kan het zijn dat er meer budget nodig is om werkzaamheden uit te voeren, maar op dit moment kunnen de huidige werkzaamheden voortgezet worden, ondanks het ombuigingsvoorstel.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

49. Straatmeubilair

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	5.7 - Openbaar groen & (openlucht)recreatie
Grootboeknummer	600047
Kostensoort	volgt
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Als onderdeel van het beheer van de openbare ruimte en de keuze om het merendeel van de openbare ruimte op een basisniveau te onderhouden, wordt bij schade, vernieling of ouderdom wegmeubilair vervangen. Dit gaat met name om zitbankjes, (openbare) afvalbakken en bebording. Een en ander is beleidsmatig door de raad vastgesteld met de vaststelling van de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027. Hierbij is ingezet op een laag budget voor vervanging van wegmeubilair. Het uitgangspunt is "sober en doelmatig".

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Verwijderen van straatmeubilair (w.o. afvalbakken, zitbankjes en bebording) indien deze door schade, ouderdom of vernieling moeten worden verwijderd. Er is geen sprake van actieve verwijdering van alle wegmeubilair, maar alleen in bovengenoemde gevallen (uitsterfconstructie tot bepaalde ondergrens). Uiteraard wordt noodzakelijk bebording wel blijvend vervangen (ondergrens).

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Verkeer en Vervoer die voortkomen uit de wegenwet (m.n. artikel 15 en 16). Er moet sprake zijn van "een goede staat" van de weg. Ook een verkeersveilige inrichting is onderdeel van deze taak/verplichting (zorgplicht).

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Het verwijderen kan op weerstand stuiten aangezien bepaalde voorzieningen worden verwijderd. Met name verwijdering van afvalbakken en zitbankjes kan deze weerstand oproepen. Zitbankjes bieden mindervaliden en ouderen de mogelijkheid om regelmatig te rusten tijdens het wandelen, wat hun mobiliteit en welzijn bevordert. Daarnaast speelt straatmeubilair een cruciale rol in het creëren van een uitnodigende, veilige en levendige buitenruimte. Dit bevordert sociale interactie en het gemeenschapsgevoel, wat bijdraagt aan een betere mentale gezondheid en een sterker sociaal netwerk. Daarnaast kan de verwijdering van bijvoorbeeld afvalbakken leiden tot meer zwerfvuil. Verwijdering bij schade, vernieling of ouderdom is echter wel noodzakelijk om veilig gebruik van de openbare ruimte te kunnen bewerkstelligen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Slechts beperkte invloed op capaciteit en inzet door medewerkers (m.n.

uitvoering).

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

In het bovenstaande schema is uitgangspunt dat een deel van de, in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027 opgenomen, vervangingen m.b.t. wegmeubilair achterwege kan blijven. Ingeschat is dat dit een aandeel van ca. 30% is.

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

50. Subsidie Fairtrade

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600038
Kostensoort	4421006
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Dit budget van € 5.700 is geruime tijd geleden structureel opgenomen in onze begroting als subsidie voor de stichting Heerlijk Heerenveen, die een rol heeft (of had) in het stimuleren van fairtrade in onze gemeente.

Deze subsidie is al een aantal jaren niet meer aangevraagd en derhalve ook niet verstrekt. Er worden de laatste tijd ook geen (of nauwelijks) fairtrade certificaten meer uitgereikt. Er zijn meer gemeenten en andere partijen die stoppen met fairtrade omdat er nu meer vanuit de SDG's en de transities wordt gewerkt en vanuit het concept brede welvaart wordt gedacht. De SDG's, oftewel de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, zijn 17 wereldwijde doelen die zijn vastgesteld door de Verenigde Naties in 2015. Deze doelen zijn bedoeld om een betere en duurzamere toekomst voor iedereen te bereiken tegen 2030. Ze richten zich op een breed scala aan kwesties, waaronder armoede, ongelijkheid, klimaatverandering, milieudegradatie, vrede en rechtvaardigheid. Dat kent een bredere benadering dan alleen fairtrade.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: niet van toepassing.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: niet van toepassing, aangezien de subsidie de laatste jaren niet is verstrekt is er ook geen rekening mee gehouden dat dit fte kost.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 5.700	€ 5.700	€ 5.700	€ 5.700
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Aantal Fte	0	0	0	0
------------	---	---	---	---

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 5.700	€ 5.700	€ 5.700	€ 5.700
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Aangezien er al een aantal jaren geen subsidie meer wordt aangevraagd, is er ook geen sprake van afbouw.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

51. Subsidie klimaatadaptatie stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Riolering en afval
Grootboeknummer	600090
Kostensoort	4425007
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Klimaatadaptatie is het proces waarbij aanpassingen worden gemaakt om de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen en de positieve effecten te benutten. Dit kan variëren van technische oplossingen, zoals het verbeteren van infrastructuur, tot gedragsveranderingen, zoals het aanpassen van landbouwpraktijken. Het doel is om de weerbaarheid van gemeenschappen, ecosystemen en economieën te vergroten tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme weersomstandigheden, zeespiegelstijging en veranderingen in neerslagpatronen.

In het huidige Watertakenplan 2025-2029, dat eind 2024 is vastgesteld, zijn middelen opgenomen om particulieren en bedrijven te stimuleren klimaatadaptatiemaatregelen op hun eigen terrein te nemen. Deze maatregelen zijn onder andere:

- **Aanleg van een groen dak:** Groene daken helpen bij het verminderen van de hitte in stedelijke gebieden, verbeteren de luchtkwaliteit en bevorderen de biodiversiteit. Ze kunnen ook bijdragen aan waterbeheer door regenwater op te vangen en vast te houden.
- **Aanleg van een groene wand met infiltratiesysteem:** Groene wanden, ook wel verticale tuinen genoemd, kunnen de luchtkwaliteit verbeteren, de temperatuur reguleren en bijdragen aan de waterinfiltratie, waardoor de druk op het rioolstelsel vermindert.
- **Aanleg van een regenwatergebruik-installatie:** Dit systeem vangt regenwater op en gebruikt het voor verschillende doeleinden, zoals het besproeien van tuinen of het doorspoelen van toiletten. Dit vermindert het gebruik van drinkwater en helpt bij het beheren van regenwater.
- **Vervanging van verharding door groen of waterdoorlatende verharding:** Het vervangen van traditionele bestrating door groen of waterdoorlatende materialen helpt bij het verminderen van wateroverlast door regenwater beter te laten infiltreren in de bodem.
- **Afkoppelen van de regenpijp van het riool:** Door regenpijpen af te koppelen van het rioolstelsel en het water naar een infiltratievoorziening of regenton te leiden, wordt de druk op het riool verminderd en wordt regenwater nuttig hergebruikt.
- **Aansluiten van een regenton, regenwateropvang- of infiltratiemodule:** Deze systemen vangen regenwater op en slaan het op voor later gebruik, zoals voor tuinirrigatie. Dit helpt bij het verminderen van wateroverlast en het

efficiënter gebruik van waterbronnen.

Een deel van de financiering voor deze subsidies komt uit middelen voor riolering. Er is jaarlijks een bedrag van ongeveer € 60.000 gereserveerd vanuit de riolering om deze maatregelen te ondersteunen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Gelet op het feit dat sprake is van stimulering en dit geen (directe) wettelijke verplichting is, kan overwogen worden de subsidie te beëindigen of het gereserveerde bedrag te halveren. In 2024 is deze subsidie voor de helft benut op basis van de gedane aanvragen en toekenningen. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de subsidie te halveren.

Het halveren van de subsidie leidt tot een verlaging in de rioolheffing en leidt daarmee niet tot een besparing op de algemene dienst. De lastenverlaging t.a.v. de rioolheffing wordt gecompenseerd door een equivalente lastenverzwaring t.a.v. de OZB. Op deze wijze blijft de lastendruk gelijk voor de inwoners, maar heeft het wel een financieel positief effect voor de gemeente.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om subsidie te verstrekken. Wel heeft de gemeente een belangrijke taak in het realiseren van klimaatdoelstellingen (Parijs) en t.a.v. klimaatadaptatie. Particulieren en bedrijven dragen bij aan het realiseren van de opgaven.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: De subsidie is vooral bedoeld voor bewustwording van klimaatverandering en stimulering voor het nemen van (klimaatadaptatie)maatregelen. De bijdrage aan de klimaatopgaven voor de gemeente is echter (direct) beperkt. Voor de langere termijn en in geval van bv. afkoppeling van grote dakoppervlakken (bedrijven) is effect en bijdrage aan opgave mogelijk wel efficiënt voor gemeentelijke opgaven. In 2024 is deze subsidie voor de helft benut op basis van de gedane aanvragen en toekenningen, daarom worden de gevolgen als laag geclassificeerd.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: De subsidieregeling blijft bestaan dus de organisatorische gevolgen zijn als laag geclassificeerd.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

52. Subsidie klimaatadaptatie stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Riolering en afval
Grootboeknummer	600090
Kostensoort	4425007
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Klimaatadaptatie is het proces waarbij aanpassingen worden gemaakt om de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen en de positieve effecten te benutten. Dit kan variëren van technische oplossingen, zoals het verbeteren van infrastructuur, tot gedragsveranderingen, zoals het aanpassen van landbouwpraktijken. Het doel is om de weerbaarheid van gemeenschappen, ecosystemen en economieën te vergroten tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme weersomstandigheden, zeespiegelstijging en veranderingen in neerslagpatronen.

In het huidige Watertakenplan 2025-2029, dat eind 2024 is vastgesteld, zijn middelen opgenomen om particulieren en bedrijven te stimuleren klimaatadaptatiemaatregelen op hun eigen terrein te nemen. Deze maatregelen zijn onder andere:

- **Aanleg van een groen dak:** Groene daken helpen bij het verminderen van de hitte in stedelijke gebieden, verbeteren de luchtkwaliteit en bevorderen de biodiversiteit. Ze kunnen ook bijdragen aan waterbeheer door regenwater op te vangen en vast te houden.
- **Aanleg van een groene wand met infiltratiesysteem:** Groene wanden, ook wel verticale tuinen genoemd, kunnen de luchtkwaliteit verbeteren, de temperatuur reguleren en bijdragen aan de waterinfiltratie, waardoor de druk op het rioolstelsel vermindert.
- **Aanleg van een regenwatergebruik-installatie:** Dit systeem vangt regenwater op en gebruikt het voor verschillende doeleinden, zoals het besproeien van tuinen of het doorspoelen van toiletten. Dit vermindert het gebruik van drinkwater en helpt bij het beheren van regenwater.
- **Vervanging van verharding door groen of waterdoorlatende verharding:** Het vervangen van traditionele bestrating door groen of waterdoorlatende materialen helpt bij het verminderen van wateroverlast door regenwater beter te laten infiltreren in de bodem.
- **Afkoppelen van de regenpijp van het riool:** Door regenpijpen af te koppelen van het rioolstelsel en het water naar een infiltratievoorziening of regenton te leiden, wordt de druk op het riool verminderd en wordt regenwater nuttig hergebruikt.
- **Aansluiten van een regenton, regenwateropvang- of infiltratiemodule:** Deze systemen vangen regenwater op en slaan het op voor later gebruik, zoals voor tuinirrigatie. Dit helpt bij het verminderen van wateroverlast en het

efficiënter gebruik van waterbronnen.

Een deel van de financiering voor deze subsidies komt uit middelen voor riolering. Er is jaarlijks een bedrag van ongeveer € 60.000 gereserveerd vanuit de riolering om deze maatregelen te ondersteunen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Gelet op het feit dat sprake is van stimulering en dit geen (directe) wettelijke verplichting is, kan overwogen worden de subsidie te beëindigen of het gereserveerde bedrag te halveren. In 2024 is deze subsidie voor de helft benut op basis van de gedane aanvragen en toekenningen. In het ombuigingsvoorstel 'Subsidie klimaatadaptatie stap 1' wordt reeds voorgesteld om de subsidie te halveren. Met dit tweede ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de subsidie in zijn geheel stop te zetten, dus ook het overgebleven budget stop te zetten.

Het stopzetten van de subsidie leidt tot een verlaging in de rioolheffing en leidt daarmee niet tot een besparing op de algemene dienst. De lastenverlaging t.a.v. de rioolheffing wordt gecompenseerd door een equivalente lastenverzwaring t.a.v. de OZB. Op deze wijze blijft de lastendruk gelijk voor de inwoners, maar heeft het wel een financieel positief effect voor de gemeente.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om subsidie te verstrekken. Wel heeft de gemeente een belangrijke taak in het realiseren van klimaatdoelstellingen (Parijs) en t.a.v. klimaatadaptatie. Particulieren en bedrijven dragen bij aan het realiseren van de opgaven.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: De subsidie is vooral bedoeld voor bewustwording van klimaatverandering en stimulering voor het nemen van (klimaatadaptatie)maatregelen. De bijdrage aan de klimaatopgaven voor de gemeente is echter (direct) beperkt. Voor de langere termijn en in geval van bv. afkoppeling van grote dakoppervlakken (bedrijven) is effect en bijdrage aan opgave mogelijk wel efficiënt voor gemeentelijke opgaven. Aangezien er bij stap 2 voorgesteld wordt om de gehele subsidie stop te zetten, worden de gevolgen als redelijk ingeschat. Bij de halvering van de subsidie zijn de gevolgen geclassificeerd als laag.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Lagere inzet op afhandeling subsidies. Gaat echter om beperkte (deel)taak.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 5.036	€ 5.036	€ 5.036	€ 5.036
Aantal FTE	0,05 FTE (schaal 10)	0,05 FTE (schaal 10)	0,05 FTE (schaal 10)	0,05 FTE (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 35.036	€ 35.036	€ 35.0360	€ 35.036
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

53. Subsidie regiomarketing: Het Andere Friesland

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke Leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en openluchtrecreatie
Grootboeknummer	600263
Kostensoort	4425007 SEB recreatie
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Met dit budget subsidiëren we de regiomarketingorganisatie *Het Andere Friesland* (stichting). Dit doen we samen met de andere vier gemeenten in de regio Zuidoost Friesland. *Het andere Friesland* genereert met een beperkt budget veel zichtbaarheid voor de regio. Zij is gericht op het profileren en promoten van de regio als een toeristische bestemming. Daarmee inspireert zij ook onze eigen inwoners. Met hun campagnes, sociale media, en producten worden bezoekers verleid naar de regio te komen. Dit heeft een economische impact (verblijfsaccommodatie, horeca, winkels, musea, cultuur, natuur, en sport) en draagt bij aan brede welvaart.

Wanneer dit subsidiebudget wegvalt kunnen deze activiteiten niet meer worden uitgevoerd, staat mogelijk de continuïteit van *Het Andere Friesland* op het spel en komt de goede (intergemeentelijke) samenwerking op het gebied van toerisme en regiomarketing binnen de regio onder druk.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom regiomarketing.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Het initiatief "Het Andere Friesland" heeft steun van ondernemers en andere overheden in Zuidoost Friesland. Het stoppen van subsidies kan echter de bestuurlijke betrouwbaarheid van een gemeente verminderen. Minder subsidies betekent minder middelen voor projecten, wat de economische impact en leefbaarheid kan schaden. Dit kan het vertrouwen van ondernemers en andere overheden negatief beïnvloeden. Ondernemers en andere betrokkenen profiteren van de initiatieven van "Het Andere Friesland". Deze dragen bij aan economische groei en een fijne leefomgeving, wat de regionale economie en het welzijn van de gemeenschap versterkt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Deze werkzaamheden worden niet door de gemeentelijke organisatie uitgevoerd. Er wordt jaarlijks een subsidiebeschikking afgegeven en er is 1x per jaar bestuurlijk overleg.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 2.700	€ 2.700	€ 2.700	€ 2.700
Aantal Fte	0,028	0,028	0,028	0,028

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 46.700	€ 46.700	€ 46.700	€ 46.700
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Toelichting financieel effect

Het betreft hier een jaarlijkse subsidie, dus is er (naar verwachting) sprake van een afbouwperiode/frictiekosten. De impact op de formatie is beperkt tot maximaal 1 uur per week voor een schaal 10 functie.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

54. Subsidie Regiomarketing 'n Gouden Plak

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600038
Kostensoort	4421005
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Heerenveen 'n Gouden Plak

Vanaf 2014 is regio Heerenveen 'n Gouden Plak actief als regiomarketingorganisatie voor de regio Heerenveen om ervoor te zorgen dat de regio Heerenveen 'n Gouden Plak is om te wonen, werken, ondernemen en bezoeken. In 2021 is er in overleg met de gemeente Heerenveen en partners een nieuwe opdracht voor 'n Gouden Plak bij gekomen: het evenementenbureau. Met het toevoegen van de opdracht van het evenementenbureau is er een brede opdracht ontstaan met veel stakeholders én belangen vanuit de regio Heerenveen. Daarbij is er gekozen om de vereniging om te vormen naar een stichting met een bestuur en een Raad van Advies.

Dit ombuigingsvoorstel gaat over het gedeelte 'regiomarketing'. Er is een separaat ombuigingsvoorstel over het acquisitiebudget voor het evenementenbureau (zie ombuigingsvoorstel '(internationale) evenementen').

Ombuigingsvoorstel regiomarketing

Er wordt een subsidie van € 94.000 beschikt aan de regiomarketingorganisatie Heerenveen 'n Gouden Plak. Diverse ondernemersverenigingen (OKH, HCOV, Heerenveen Vitaal) dragen ook financieel bij aan 'n Gouden Plak. Met dit budget voert de organisatie regiomarketing uit: het profileren van de regio Heerenveen als bestemming voor wonen, werken en recreëren.

In 2024 zijn we een traject gestart om te komen tot een nieuwe positionering van Heerenveen en meer regie daarop. We zoeken naar een verbindende positionering die voor alle partners in de gemeente een basis biedt om Heerenveen beter op de kaart te zetten en een gezamenlijke trots uit te dragen. Naar aanleiding hiervan is een scherpere opdracht aan Heerenveen 'n Gouden Plak nodig. De regie op het merk Heerenveen is nog niet belegd. Hiervoor zijn nog geen structurele middelen beschikbaar.

Wanneer dit ombuigingsvoorstel wordt vastgesteld, dan is er geen budget meer beschikbaar en zal Heerenveen 'n Gouden Plak geen brede regiomarketing gericht op Heerenveen als bestemming voor wonen, werken en recreëren meer uitvoeren. Op dat moment worden er

ook geen brede regiomarketingactiviteiten meer uitgevoerd. Er zijn geen alternatieve partijen die dit over kunnen nemen.

Uit een korte benchmark blijkt dat regiomarketing partijen in vergelijkbare gemeenten als Smallerland, Weert meer budget beschikbaar hebben voor het uitvoeren van brede regiomarketing. Daarbij zijn er ook gemeenten die focussen op toeristische profilering (De Fryske Marren, Steenwijkerland). Die besteden ook meer geld dan de gemeente Heerenveen heeft opgenomen in zijn begroting.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: geen regiomarketing verzwakt de profilering van Heerenveen als aantrekkelijke woon- werk- en recreatiegemeente. De gemeente heeft het afgelopen jaar de regie wat naar zich toegetrokken, nu bezuinigen zal reputatieschade met zich meebrengen, bestuurlijke betrouwbaarheid. De lokale samenwerking met ondernemersverenigingen komt onder druk te staan. Het bestaansrecht van Heerenveen 'n Gouden Plak kan tevens ter discussie komen te staan, mede afhankelijk van de keuze over andere ombuigingsvoorstellen die Heerenveen 'n Gouden Plak raken. Door de kwetsbaarheid van de organisatie Heerenveen 'n Gouden Plak komen dan mogelijk ook de activiteiten op het gebied van ondersteuning en acquisitie van evenementen onder druk te staan.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: onduidelijk of de positionering van Heerenveen opgepakt kan worden en waar regie op het merk Heerenveen belegd kan worden. Daarnaast betekent dit dat er ook geen formatieve inzet meer gepleegd hoeft te worden.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 10.073	€ 10.073	€ 10.073	€ 10.073
Aantal Fte	0,1 Schaal 10	0,1 Schaal 10	0,1 Schaal 10	0,1 Schaal 10

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 104.073	€ 104.073	€ 104.073	€ 104.073
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Heerenveen 'n Gouden Plak, Ondernemers Kring Heerenveen, Heerenveense Centrum Ondernemers Vereniging, Stichting Heerenveen Vitaal.	

55. Subsidies Economische Zaken

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600038 economische zaken algemeen
Kostensoort	4421007 subsidie
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment heeft de gemeente een budget van € 71.000 per jaar voor subsidies binnen economische zaken. Binnen dit budget stimuleren we diverse initiatieven die het ondernemers- en vestigingsklimaat van Heerenveen en Fryslân versterken. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Het KnOOppunt, On Stage, Techniek Tastbaar, Zorg Tastbaar, dit zijn projecten vanuit de samenwerking tussen ondernemers en onderwijs in Heerenveen;
- Havennetwerk Fryslân, gericht op het stimuleren van watergebonden bedrijvigheid en circulaire economie en de bereikbaarheid over water;
- Founded in the North, gericht op het stimuleren van start-ups en scale-ups in de (circulaire) economie;
- En andere initiatieven gestart vanuit het innovatiepact Fryslân (provinciaal programma waarbij vanuit de F4 gemeenten en de provincie Fryslân de bekostiging plaatsvindt).

Deze initiatieven dragen bij aan diverse onderwerpen in het hoofdlijnenakkoord zoals:

- Aanjager en banenmotor
- Circular Valley
- Gezond ecosysteem
- Toerisme
- Gezonde arbeidsmarkt
- Aantrekken en omscholen
- Doorlopende leerlijn
- Betere bereikbaarheid en schone alternatieven

Bij al deze initiatieven is sprake van cofinanciering vanuit onze gemeente, ook anderen dragen bij: andere overheden, onderwijs- en kennisinstellingen, ondernemers.

Onze bijdrage is relevant, maar niet altijd van doorslaggevend belang. Dat wisselt per initiatief. Wanneer dit budget wordt geschrapt draagt Heerenveen niet meer bij aan deze initiatieven en is geen partner meer bij het stimuleren van economische ontwikkeling en samenwerking onderwijs-ondernemers. Sommige initiatieven verliezen mogelijk hun financiële draagvlak en daarmee hun bestaansrecht.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom economische ontwikkeling.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: met dit budget dragen we bij aan diverse samenwerkingsprojecten hetzij met andere gemeenten en provincie, hetzij met lokale ondernemers en onderwijsinstellingen. Reputatieschade, betrouwbare overheid, stopzetten opgebouwde projecten. Bij al deze initiatieven is sprake van cofinanciering vanuit onze gemeente, ook anderen dragen bij: andere overheden, kennisinstellingen, ondernemers. Onze bijdrage is relevant, maar niet altijd van doorslaggevend belang. Dat wisselt per initiatief. Wanneer dit budget wordt geschrapt draagt Heerenveen niet meer bij aan deze initiatieven en is geen partner meer bij het stimuleren van economische ontwikkeling en samenwerking onderwijs-ondernemers. Sommige initiatieven verliezen mogelijk hun financiële draagvlak en daarmee hun bestaansrecht, maar voor de meeste heeft het minder impact.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: het kan gevolgen hebben voor onze inzet en positie binnen diverse samenwerkingsverbanden (regionaal, provinciaal en noordelijk). Dit is meer "kwalitatief" dan in uren uit te drukken.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten lokale en regionale samenwerking	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Verlaging lasten regionale samenwerking F4	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000

Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-----------------	-----	-----	-----	-----

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500
Aantal Fte	0,05 Schaal 9	0,05 Schaal 9	0,05 Schaal 9	0,05 Schaal 9

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 75.500	€ 75.500	€ 75.500	€ 75.500
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): KnOOppunt, On Stage, Havennetwerk Fryslan, Founded in the North, Innovatie Pact Fryslan, de provincie en de andere F4 gemeenten.	

56. Subsidies evenementen

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische Leefomgeving
Taakveld	3.1 economische ontwikkeling
Grootboeknummer	600159
Kostensoort	4425007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente Heerenveen heeft jaarlijks een bedrag van € 30.000 aan subsidies beschikbaar om lokale evenementenorganisatoren te stimuleren evenementen te organiseren, zodat onze dorpen/gemeente leefbaar en aantrekkelijk blijven. Het doel van de subsidieverstreking is om:

- Het versterken en verbeteren van de culturele en economische positie, de recreatieve samenhang, leefbaarheid en uitstraling van de gemeente Heerenveen;
- Het positief beïnvloeden van het imago en aantrekkingskracht van de gemeente Heerenveen;
- Het vergroten van het aantal bezoekers van de gemeente Heerenveen en hun verblijfsduur en bestedingen.

In de afgelopen jaren is het subsidiebudget voor evenementen besteed aan de ondersteuning van kleine en grote lokale evenementen die plaatsvinden in onze gemeente. Dit betrof een aantal dorpsfeesten, feesten die plaatsvonden tijdens de jaarwisseling en culturele evenementen zoals de gondelvaart in Aldeboarn en Flaeijelfeesten in Oudehorne. Het overgrote deel van de evenementenorganisatoren vraagt de subsidie jaarlijks aan.

De verdeling van de subsidies vindt plaats op basis van een onderliggende beleidsregel. Met dit ombuigingsvoorstel stoppen we met het verstrekken van subsidies aan evenementenorganisatoren.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom het verstrekken van subsidies aan evenementenorganisatoren.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt

rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het is goed uitlegbaar dat de overheid geen subsidies verstrekt aan evenementenorganisatoren en dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor de financiering van hun evenement. Wel kan het zijn dat er een paar kleine evenementen hierdoor hun financiering niet meer rond krijgen en zullen stoppen. Recentelijk zijn de leges verhoogd en in algemene zin zijn de regels rondom het organiseren van evenementen in de afgelopen jaren aangescherpt.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Wanneer geen subsidies meer worden verleend, hoeven deze subsidies ook niet meer verwerkt te worden. Dit levert geen significante besparing op waardoor formatie naar beneden bijgesteld kan worden. Bovendien kan het extra tijd kosten om mensen uit te leggen dat er geen subsidies meer zijn.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Aantal Fte	0,05 Schaal 8	0,05 Schaal 8	0,05 Schaal 8	0,05 Schaal 8

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): organisatoren die ieder jaar een subsidie aanvragen.	

57. Technische ombuigingen Leefomgeving

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In het kader van de uitvoering van de onderzoeksrichtingen die de raad heeft vastgesteld bij de perspectiefnota 2024, hebben de werkgroepen een uitgebreide analyse van alle budgetten uitgevoerd. Hierbij is een onderschrijdingsanalyse gemaakt, waarbij is gekeken naar begrotingsposten die structureel minder worden benut dan oorspronkelijk begroot. Uit deze analyse blijkt dat er mogelijkheden zijn voor technische besparingen zonder inhoudelijke gevolgen. Dit houdt in dat er niets verandert in de activiteiten of werkwijze, maar dat budgetten worden afgestemd op de daadwerkelijke uitgaven en ontwikkelingen.

Omdat deze besparingen geen invloed hebben op de uitvoering of dienstverlening, zijn ze gebundeld in één ombuigingsvoorstel. De voorgestelde wijzigingen voor het domein Leefomgeving worden weergegeven in onderstaande tabel.

Bedragen in €

	2026	2027	2028	2029
1. Wijkbeheer: onderhoud wegen (600045)	54.000	54.000	54.000	54.000
2. Wijkbeheer: onderhoud openbaar groen	35.000	35.000	35.000	35.000
3. Verkeersveiligheid (600062)	6.325	6.325	6.325	6.325
4. Kapitaallasten verkeer (600062)	50.000	50.000	50.000	50.000
5. Verkeersveiligheid maatregelen uitvoeringsprogramma (600062)	40.000	40.000	40.000	40.000
6. Toeristenbelasting (600015)	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
7. Plattelandsbeleid en -vernieuwing (600037)	19.323	19.323	19.323	19.323
Totaal	264.648	264.648	264.648	264.648

1. Binnen het budget van wijkbeheer worden structureel de volgende budgetten niet benut:

- 4343044 Verkeersborden/-tellers € 20.000
- 4343109 Vandalisme verkeersborden € 6.246
- 4343416 Transportkosten € 10.972
- 4343201 Onkruidvegen/Vegen Omrin/Borstels € 10.000
- 4343242 Inhuur materieel kraan enz. € 6.963

2. Binnen het budget van wijkbeheer voor onderhoud groen worden structureel de volgende budgetten niet benut:
 - 4341000/1 Heffingen en belastingen € 6.541
 - 4341000/10000 Heffingen en belastingen € 18.472
 - 4343106 Vandalisme verkeersborden € 2.222
 - 4343243 Afval Omrin € 8.000
3. Het budget van verkeersveiligheid en –maatregelen kan per saldo € 6.325 verlaagd worden, doordat er structureel geld overblijft.
4. Er is vanuit het voormalige GVVP een bedrag van € 50.000 gereserveerd ter dekking van de toekomstige kapitaallasten. Inmiddels zijn de investeringen geraamd, waardoor de kapitaallasten al zijn verwerkt. Dit bedrag kan hiermee vrij komen te vallen (600062)
5. In het kader van verkeers(veiligheid)maatregelen is er een jaarlijks uitvoeringsbudget opgenomen voor het treffen van benodigde verkeers(veiligheid)maatregelen. Het gaat om een structureel budget van (inmiddels) € 134.000. De afgelopen jaren is dit budget niet volledig gebruikt, waardoor er nu sprake is van ruimte in het budget.
6. De inkomsten voor de toeristenbelasting zijn circa € 60.000 hoger dan begroot. Daarom wordt voorgesteld het bedrag te verhogen naar de realiteit.
7. Voor plattelandsbeleid en –vernieuwing is structureel € 24.323 opgenomen in de begroting, maar hier wordt jaarlijks circa € 5.000 van gebruikt. Dit bedrag kan daarom verlaagd worden met € 19.323.

Wettelijke taak van de gemeente

Niet van toepassing

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Niet van toepassing

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 204.648	€ 204.648	€ 204.648	€ 204.648
Verhoging baten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 204.648	€ 204.648	€ 204.648	€ 204.648

Verhoging baten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
-----------------	----------	----------	----------	----------

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

58. Toerekening kosten riolering aan grondexploitatie

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Riolering en afval
Grootboeknummer	72924004
Kostensoort	4630001
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Jaarlijks leggen wij in de grondexploitaties ook riolering aan. Vanuit de lasten van riolering wordt hiervoor een krediet beschikbaar gesteld. In het Watertakenplan wordt rekening gehouden met een gemiddeld krediet van € 250.000 per jaar. Jaarlijks wordt bij het actualiseren van de grondexploitaties nader bepaald welke bedragen noodzakelijk zijn voor de riolering in de diverse grondexploitaties. Op basis hiervan zijn voor de komende jaren de volgende kredieten beschikbaar:

2026 € 240.000

2027 € 180.000

2028 € 180.000

2029 € 250.000

De kapitaallasten van deze kredieten worden daarmee jaarlijks toegerekend aan de kosten die mogen worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Daarmee betalen alle belastingplichtigen voor de rioolheffing mee aan de aanleg van de uitbreiding van het rioolstelsel in grondexploitaties van de gemeente.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Voorstel is om de lasten voor de aanleg van nieuwe riolering voor de grondexploitaties niet meer te laten dekken uit de afvalstoffenheffing, maar toe te rekenen aan de kosten voor de grondexploitaties. Dit past in het kostenveroorzakingsprincipe dat de kostenveroorzaker de kosten draagt. Dit is ook de gebruikelijke financiële handelswijze. Deze riolering wordt aangelegd ten dienste bedrijven en bewoners in nieuwe uitleggebieden. Gevolg hiervan is dat de lasten voor de grondexploitatie worden verhoogd met de lasten voor riolering en daarmee de incidentele winst uit grondexploitatie lager of de incidentele verliezen hoger zullen zijn. De structurele lasten voor riolering zullen dalen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om de aanleg van nieuwe riolering ten laste te brengen van de rioolheffing. Wel mogen de kosten die we doorberekenen via de rioolheffing maximaal de kosten zijn die we maken voor riolering.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: de incidentele kosten voor de grondexploitaties stijgen hierdoor, waardoor ook de incidentele winst of verliezen wijzigen. Daar is nu nog geen rekening mee gehouden.

Bestaande belastingplichtigen hoeven niet meer de aanlegkosten te financieren van de riolering voor de partijen van de nieuwe uitleggebieden. Voor de grondexploitatie is sprake van een kostenverhogende factor die zich vertaalt in een hogere m2 prijs voor bouwkelevs.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: dit vergt een aanpassing van de berekening van de grondexploitaties en rioolheffing. Het heeft geen gevolgen op de uitvoering van de werkzaamheden en ook geen impact op de personele capaciteit.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Stopzetten kredieten	€ 240.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 250.000
Verlaging lasten (kapitaallasten)	€ 0	€ 10.000	€ 18.000	€ 25.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 10.000	€ 18.000	€ 25.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Binnen de rioolheffing is rekening gehouden met de kapitaallasten van de investeringen in nieuw aan te leggen riolering die ingezet worden bij de grondexploitaties. Wanneer deze lasten opgebracht moeten worden binnen de grondexploitaties, komen deze kapitaallasten niet meer ten laste van de rioolheffing. Dit kan in de komende jaren oplopen tot een structurele besparing van € 25.000 per jaar. Hierdoor kan de opbrengst die wordt opgehaald met de rioolheffing worden verlaagd met € 25.000 per jaar, waardoor het tarief voor de rioolheffing kan dalen. Deze schuif werkt alleen voordelig wanneer het bedrag van € 25.000 wordt geheven bij de onroerendezaakbelasting. Op deze wijze verkrijgt de gemeente meer vrij te besteden inkomsten, terwijl de lasten voor de inwoners op totaalniveau gelijk blijven. Wel zullen de incidentele resultaten uit de grondexploitaties wijzigen. De winsten zullen lager worden en de verliezen hoger, omdat de lasten voor de aanleg van riolering nu ook uit deze resultaten moeten worden bekostigd. Dit zijn incidentele resultaten die lopen via de algemene reserve.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

59. Toeristenbelasting

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Economische leefomgeving
Taakveld	3.4 Economische promotie
Grootboeknummer	600015
Kostensoort	8401000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Sinds 2022 hanteert de gemeente Heerenveen een nieuwe werkwijze rondom toeristenbelasting. In de perspectiefnota 2021 (juli 2021) is namelijk besloten het tarief voor de toeristenbelasting te verhogen en te differentiëren. Het hogere tarief had als doel een (taakstellende) hogere opbrengst voor de algemene middelen te genereren. De differentiatie had als doel toeristen in een goedkopere vorm van verblijf (zoals camping en groepsaccommodatie) minder zwaar extra te belasten ten opzichte van verblijvers in duurdere vormen van accommodatie (hotels en B&B's). In de afgelopen jaren heeft dit geleid tot opbrengsten van € 330.000 in 2022 en € 320.000 in 2023.

Voor 2025 worden door de gemeente Heerenveen de volgende tarieven gehanteerd:

- € 1,05 per persoon per overnachting voor verblijf op toeristische plaatsen en (vaste) jaar- en seizoenplaatsen en in groepsaccommodaties;
- € 2,45 per persoon per overnachting voor verblijf in overige slaapplekken, zoals hotels en B&B's;
- Voor verblijf in onderkomens op vaste jaar- en seizoenplaatsen geldt in afwijking van bovenstaande een vast tarief van € 200,00 per onderkomen per jaar

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het tarief van de toeristenbelasting te verhogen, terwijl de bestaande gedifferentieerde werkwijze behouden blijft. Het voorstel betreft een eenmalige verhoging van het lage tarief met € 0,10 en het hoge tarief met € 0,20 per persoon per nacht, naast de reguliere jaarlijkse indexaties. Dit betekent dat het lage tarief € 1,15 wordt en het hoge tarief € 2,65. Voor verblijf in onderkomens op vaste jaar- en seizoenplaatsen wordt voorgesteld het vaste tarief te verhogen van € 200,00 naar € 225,00 per jaar.

Welke tarieven hanteren andere gemeenten?

In de provincie Fryslân hanteren gemeenten verschillende werkwijzen voor de toeristenbelasting. De meeste gemeenten werken met een vast tarief per persoon per nacht, terwijl andere gemeenten kiezen voor een gedifferentieerd tarief of een percentage in plaats van een vast bedrag. Onderstaande tabel presenteert een overzicht van de tarieven voor 2025 bij andere Friese gemeenten.

Gemeente	Tarief 2025
Achtkarspelen	€ 1,50 per persoon per nacht

Ameland	€ 2,04 per persoon per aankomst en per persoon per nacht
Dantumadiel	€ 1,00 per persoon per nacht
De Fryske Marren	€ 2,00 per persoon per nacht
Harlingen	€ 1,95 per persoon per nacht
Heerenveen	€ 1,05 per persoon per nacht toeristische plaatsen (camping) en (vaste) jaar- en seizoenplaatsen en in groepsaccommodaties; € 2,45 per persoon per nacht in overige slaapplekken (hotels en B&B's); € 200 per onderkomen per jaar op vaste jaar- en seizoensplaatsen.
Leeuwarden	€ 1,65 per persoon per nacht en een vast bedrag voor vaste plaatsen (€ 198 - € 222,75)
Noardeast-Fryslân	€ 1,50 per persoon per nacht
Ooststellingwerf	€ 1,20 per persoon per nacht voor kampeerterreinen en kampeerboerderijen € 1,65 per persoon per nacht voor hotels en B&B's
Opsterland	2,5% over de vergoeding die ter zake van het houden van verblijf met overnachten in rekening wordt gebracht in onderkomens die de exploitant ter beschikking stelt (bijv. kamer, chalet, stacaravan) 5% over de vergoeding die ter zake van het houden van verblijf met overnachten in rekening wordt gebracht in onderkomens die de gast zelf meenemen (bijv. een tent of caravan).
Schiermonnikoog	€ 2,23 per persoon per aankomst en € 1,97 per persoon per nacht
Smallingerland	€ 1,50 per persoon per nacht en een vast bedrag voor vaste plaatsen (€ 95 - € 135)
Súdwest-Fryslân	€ 2 per persoon per nacht
Terschelling	€ 2,16 per persoon per aankomst en per persoon per nacht
Tytsjerksteradiel	€ 1,50 per persoon per nacht
Vlieland	€ 2,32 per persoon per aankomst en per persoon per nacht
Weststellingwerf	4% over de vergoeding die ter zake van het houden van verblijf met overnachten in rekening wordt gebracht.
Wadhoeke	€ 1,00 per persoon per nacht

Tabel 1. Tarieven Friese gemeenten

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om toeristenbelasting te heffen of specifieke werkzaamheden uit te voeren rondom deze belasting. Gemeenten hebben de vrijheid om zelf te bepalen of zij deze belasting invoeren en hoe hoog deze belasting is. Wel is het verplicht om hiervoor een verordening vast te stellen. De huidige verordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: de voorgestelde verhoging van de toeristenbelasting kan enige invloed hebben op inwoners en bedrijven die afhankelijk zijn van toerisme. Er bestaat een kans dat toeristen ervoor kiezen om buiten de gemeente te verblijven, waar de tarieven lager zijn. Hoewel dit een potentieel risico vormt, wordt de maatschappelijke impact als beperkt

ingeschat. De verhoging betreft namelijk een relatief klein bedrag van € 0,10 en € 0,20 per persoon per nacht, en er is slechts een lichte aanpassing van het vaste tarief voor jaar- en seizoenplaatsen. Bovendien blijft het tarief voor verblijf op toeristische plaatsen, vaste jaar- en seizoenplaatsen en in groepsaccommodaties relatief laag in vergelijking met andere Friese gemeenten (was € 1,05 wordt € 1,15). Het hoge tarief is wel hoger dan het Friese gemiddelde, maar dit is en blijft een relatief beperkt percentage van de totale overnachtingsprijs.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: de organisatorische gevolgen van deze wijziging zijn laag, omdat het geen werkwijze wijziging betreft. Wel zijn er enkele aandachtspunten:

- Communicatie: Het is belangrijk om de belastingplichtige (dit zijn de accommodatieverstrekkers in de gemeente) tijdig en helder te informeren over de eenmalige verhoging van de tarieven. Dit kan bijvoorbeeld via brieven en de gemeentelijke website. Dit is overigens nu ook al de werkwijze bij het vaststellen van nieuwe tarieven.
- Bezwaarschriften: De wijziging kan in het eerste jaar leiden tot een toename van bezwaren van belastingplichtigen die vragen hebben of het niet eens zijn met de verhoging.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

De verhoging van de tarieven leidt naar verwachting tot een jaarlijkse stijging van de baten met circa € 30.000, wat de totale opbrengst voor toeristenbelasting verhoogt naar circa € 360.000 per jaar. Onderstaand is de berekening weergegeven, waarbij gerekend is met het aantal overnachtingen in 2023. Het aantal voor 2024 is namelijk nog niet bekend.

	Aantal overnachtingen 2021	Aantal overnachtingen 2022	Aantal overnachtingen 2023	Voorgesteld tarief 2026	Opbrengst met nieuw tarief
Laag tarief	153.000	39.341	30.912	€ 1,15	€ 35.549
Hoog tarief		124.076	123.058	€ 2,65	€ 326.104
Forfaitair	5	5	5	€ 225	€ 1.125

Totaal	153.005	163.422	153.975	-	€ 362.778
---------------	----------------	----------------	----------------	----------	------------------

Tabel 2. Berekening opbrengst met nieuw tarief 2026

In het kader van de toezegging aan de raad om deze werkwijze te evalueren, is een analyse gemaakt van de opbrengsten en aantallen. De opbrengsten bedroegen € 330.000 in 2022 en € 320.000 in 2023. En de aantallen zijn in bovenstaande tabel weergegeven. Op basis van deze cijfers wordt geen aanleiding gezien om de huidige werkwijze met het gedifferentieerde tarief aan te passen.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

60. Uitvoeringsbudget Verkeersveiligheid en Verkeersmaatregelen

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Verkeer en vervoer
Grootboeknummer	600062
Kostensoort	4343067
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

In het kader van verkeersveiligheidsmaatregelen (op basis van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan) is er jaarlijks een uitvoeringsbudget van € 134.000 beschikbaar gesteld voor het treffen van noodzakelijke verkeersveiligheidsmaatregelen. Dit budget werd in de afgelopen jaren niet volledig benut, waardoor er nu ruimte is ontstaan binnen het budget. Hiervan is een verlaging van € 40.000 al opgenomen als onderdeel van een overkoepelend ombuigingsvoorstel, met technische mutaties.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Daarnaast is er de mogelijkheid om het budget nog verder te verlagen. Na de eerder genoemde technische wijziging blijft nog een budget over van € 94.860. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het budget te verlagen met € 64.860 per jaar, naar € 30.000. Met dit resterende bedrag kunnen, net als nu, kleinschalige maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid in de openbare ruimte worden uitgevoerd. Voor incidentele zaken, zoals onderzoeken die af en toe plaatsvinden, zal voortaan een aparte aanvraag bij de gemeenteraad nodig zijn. We trekken deze verlaging nu door op basis van het huidige beleid. Er wordt dit jaar gestart met een nieuwe Mobiliteitsvisie. In het voorstel voor het vaststellen van deze Mobiliteitsvisie, zal het noodzakelijke budget opnieuw worden afgewogen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Verkeer en Vervoer die voortkomen uit de wegenwet (m.n. artikel 15 en 16). Er moet sprake zijn van "een goede staat" van de weg. Ook een verkeersveilige inrichting is onderdeel van deze taak/verplichting (zorgplicht). Met dit ombuigingsvoorstel blijft de gemeente voldoen aan deze wettelijke verplichting.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: De middelen zijn primair bedoeld voor kleine maatregelen/ingrepen in het kader van verkeer/verkeersveiligheid. Deze kunnen na deze ombuiging alsnog plaatsvinden, alleen zal meer gekeken moeten worden naar prioritering, gelet op beperkte beschikbaarheid aan middelen. Indien verkeers(veiligheids)maatregelen toch noodzakelijk zijn en er hiervoor geen budget ruimte meer is, zal een voorstel aan college en/of raad worden voorgelegd.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Voor de incidentele uitgaven aan kleine onderzoeken is geen budget meer beschikbaar. Dit heeft vooral impact bij de projecten waar deze verzoeken vandaan komen. Bij het ramen van de bedragen voor de projecten zullen ook de kosten voor deze onderzoeken meegenomen moeten worden. Het verlagen van het budget heeft geen invloed op de formatie, want het betreft budget voor het extern laten uitvoeren van onderzoeken die vaak in een project plaatsvinden.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 64.860	€ 64.860	€ 64.860	€ 64.860
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 64.860	€ 64.860	€ 64.860	€ 64.860
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

61. Voorziening groot onderhoud kapitaalgoederen

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	2.1 - Verkeer en vervoer
Grootboeknummer	600148 600158
Kostensoort	4608575 4608574
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we:

Voor het groot onderhoud wordt voor onder meer de kapitaalgoederen verhardingen en civiele kunstwerken gebruikgemaakt van een ingestelde 'voorziening groot onderhoud'. Deze voorziening zorgt ervoor dat de lasten gelijkmatig over de jaren verspreid zijn. Op basis van de vastgestelde Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027, en de hierin opgenomen beheerplannen, wordt invulling gegeven aan het beheer, onderhoud en de vervangingsopgaven voor de kapitaalgoederen. Met deze voorziening wordt voorzien in de financiering van de geprognosticeerde en geplande groot-onderhoudsmaatregelen voor een periode van 10 jaar (2023 t/m 2032).

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Dit voorstel behelst de theorie en de praktijk hierop beter bij elkaar te laten aansluiten. De praktijk leert dat door diverse oorzaken de planning van werkzaamheden soms onder druk staat en vertraging in voorbereiding en/of uitvoering optreedt. Deze oorzaken zijn onder meer beperkingen in capaciteit (intern/extern), extra onderzoek, participatie/afstemming en/of vergunningprocedures. Voorgesteld wordt de beschouwde periode van 10 jaar (2023-2032) financieel te blijven hanteren, maar voor de daadwerkelijke realisatie van de uitvoering is een periode van 12 jaar te beschouwen. Hiermee kan de jaarlijkse voeding (dotatie) en jaarlijkse onttrekking uit de voorziening worden bijgesteld met een factor 10/12 (factor 0,83). Met ingang van 2026 kan dan ook deze factor worden gebruikt om de dotatie aan de voorziening aan te passen en ook de werkelijke onttrekkingen (door uitvoering van het onderhoud). Dit leidt tot onderstaande financiële ombuigingen. Uitgangspunt daarbij is en blijft dat de ingestelde voorzieningen in geen enkel jaar (periode 2023-2032) negatief mogen zijn/worden (BBV-regels). Bij een actualisatie van de Brede Nota Kapitaalgoederen in 2026/2027 kan zo nodig bijstelling plaatsvinden op basis van de dan geplande opgaven/prognoses en praktijk.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom Verkeer en Vervoer die voortkomen uit de wegenwet (m.n. artikel 15 en 16). Er moet

sprake zijn van “een goede staat” van de weg en de hierin gelegen assets (zoals bruggen, tunnels, viaducten). Het gaat daarbij primair om borgen van veilig gebruik van de weg. Op dit moment is er binnen de gemeente Heerenveen gekozen voor een basiskwaliteit (gebaseerd op de landelijk gehanteerde CROW-methodiek).

Daarnaast (let op: geen onderdeel van groot onderhoud maar wel in kader van veiligheid) vindt er op dit moment een onderzoek plaats naar de constructieve veiligheid van de civiele kunstwerken (bruggen, viaducten en dergelijke). Hiertoe heeft de raad separate onderzoeksmiddelen beschikbaar gesteld. Uit het onderzoek kunnen maatregelen voortkomen (zoals noodzakelijke versterkingsmaatregelen of vervangingen). Dit gaat het reguliere onderhoud te boven en zal leiden tot afzonderlijke aanvragen voor middelen, mochten uit het onderzoek maatregelen voortkomen!

N.B. Als controlerende instantie ziet de provincie toe op een juiste borging van opgaven en middelen via onder meer de verplichte paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in de begroting. Bij het overnemen van deze ombuiging zal de paragraaf hierop financieel en tekstueel moeten worden aangepast.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Laag.

Toelichting: Feitelijk is er sprake van afstemming op de praktijk. Geplande onderhoudswerkzaamheden worden voorbereid en uitgevoerd, waarbij veelal sprake is van tijdige uitvoering (planning is feitelijke realisatie). Op onderdelen is echter ook sprake van vertraging als gevolg van beperkingen in beschikbare capaciteit t.a.v. voorbereiding of uitvoering, doorlooptijd participatie en/of afstemming, afstemming met andere werken, nader onderzoek etc., waardoor dit “onderhanden werk” leidt tot enige vertraging (bv. uitvoering een jaar later dan gepland). Wel dient in de (verplichte) begrotingsparagraaf “Onderhoud Kapitaalgoederen” in de begroting 2026 e.v. een toelichting te worden opgenomen (zie ook eerder gestelde onder N.B.).

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Er is feitelijk sprake van het beter aansluiten bij/op de praktijk. Daarmee heeft het geen effect op de formatie.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten (dotatie wegen)	€ 380.000	€ 380.000	€ 380.000	€ 380.000
Verlaging lasten (dotatie civiele kunstwerken)	€ 206.000	€ 206.000	€ 206.000	€ 206.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 586.000	€ 586.000	€ 586.000	€ 586.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

De financiële vertaling van theorie naar praktijk leidt tot demping op de uitgaven en daarmee beperking dotatie aan een tweetal "(groot onderhoud) voorzieningen", te weten verhardingen en civiele kunstwerken. Deze beperking in dotatie leidt tot een financiële verlaging van lasten. Voor nadere onderbouwing zie bijlage.

De jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud voor de wegen is nu gesteld op € 2,3 miljoen per jaar en zal na aanpassing uitkomen op € 1,9 miljoen per jaar. Voor de civiele kunstwerken is de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud nu gesteld op € 1,2 miljoen per jaar. Deze zal na aanpassing uitkomen op € 1 miljoen per jaar.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

Bijlage

Verharding:

Voor 1/1/2026 is de stand van de "voorziening groot onderhoud wegen" geprognosticeerd op € 16.000

Oud:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Beginstand	-	461.300	425.300	16.000	1.900	530.200	636.200	742.200	848.200	954.200
Dotatie	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000	2.283.000
Aanwending	1.821.700	2.319.000	2.692.300	2.297.100	1.754.700	2.177.000	2.177.000	2.177.000	2.177.000	2.177.000
Eindstand:	461.300	425.300	16.000	1.900	530.200	636.200	742.200	848.200	954.200	1.060.200

Nieuw:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Beginstand	-	461.300	425.300	16.000	4.250	444.500	532.833	621.167	709.500	797.833
Dotatie	2.283.000	2.283.000	2.283.000	1.902.500	1.902.500	1.902.500	1.902.500	1.902.500	1.902.500	1.902.500
Aanwending	1.821.700	2.319.000	2.692.300	1.914.250	1.462.250	1.814.167	1.814.167	1.814.167	1.814.167	1.814.167
Eindstand:	461.300	425.300	16.000	4.250	444.500	532.833	621.167	709.500	797.833	886.167

Verschil = verlaging dotatie met € 380.000/jaar (ombuiging 1)

Civiele kunstwerken:

Voor 1/1/2026 is de stand van de "voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken" geprognosticeerd op € 664.437

Oud:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Beginstand	687.937	625.737	557.937	664.437	37	610.137	594.537	578.937	563.337	547.737
Dotatie	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000
Aanwending	1.302.200	1.307.800	1.133.500	1.904.400	629.900	1.255.600	1.255.600	1.255.600	1.255.600	1.255.600
Eindstand:	625.737	557.937	664.437	37	610.137	594.537	578.937	563.337	547.737	532.137

Nieuw:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Beginstand	687.937	625.737	557.937	664.437	110.770	619.187	606.187	593.187	580.187	567.187
Dotatie	1.240.000	1.240.000	1.240.000	1.033.333	1.033.333	1.033.333	1.033.333	1.033.333	1.033.333	1.033.333
Aanwending	1.302.200	1.307.800	1.133.500	1.587.000	524.917	1.046.333	1.046.333	1.046.333	1.046.333	1.046.333
Eindstand:	625.737	557.937	664.437	110.770	619.187	606.187	593.187	580.187	567.187	554.187

Verschil = verlaging dotatie met € 206.000 per jaar (ombuiging 2)

62. Wijk- en dorpenbudgetten stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht)recreatie
Grootboeknummer	600036 Wijk- en dorpsbudgetten
Kostensoort	4424001 Wijk- en dorpsbudgetten (€ 86.160) 4343036 Communicatie (€ 33.271)
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Met deze beschikbare (subsidie)middelen (ca. € 1,40/per inwoner) kunnen dorpen en wijken middelen inzetten voor eigen initiatieven ter bevordering van de leefbaarheid zoals inzet voor verbeteringen/aanpassingen in de wijk/dorp of voor verbetering in bv. sociale cohesie in de wijk/dorp. Voor de inzet van de middelen gelden voorwaarden/regels. De bedragen worden beschikbaar gesteld aan de wijk- en plaatselijke belangen in wijken of dorpen.

Daarnaast is er een communicatiebudget van ca. € 30.000 per jaar beschikbaar voor de wijken en dorpen voor communicatiedoeleinden (w.o. participatie). Met dit budget worden ook bijeenkomsten opgezet en uitgevoerd om de verbinding te creëren tussen organisaties, bestuur en/of raad.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Rondom het wijk- en dorpsmanagement stellen we twee ombuigingsvoorstellen voor. Stap 1 betreft het verlagen van het budget met 25% en stap 2 betreft het geheel schrappen van de wijk- en dorpenbudgetten. Dit ombuigingsvoorstel betreft stap 1. Voornaamste doel is instandhouding van wijkraden en dorpsbelangen en daarbij kleine fysieke of sociale projecten/processen mogelijk maken.

Door in te zetten op bijstelling van 25% van deze budgetten komt voor de wijken en dorpen minder geld beschikbaar voor het uitvoeren van maatregelen of activiteiten voor dorp of wijk. Kortom de inzet op "indirecte (lees: wijk/dorp) democratie" wordt beperkt en meer beïnvloed door de "lokale (gemeentelijke) democratie" en de hierbij te maken bredere afweging van beleidsdoelen i.r.t. (schaarse) middelen.

Communicatiebudget

Het bezuinigen op het communicatiebudget kan dan betekenen dat er geen jaarlijkse Wijken en dorpen dag meer georganiseerd kan gaan worden. En/of dat de kosten voor projectcommunicatie dat niet gedekt is in een project toch gaat drukken op de projecten.

Wijk- en dorpsbudgetten

Het is ook mogelijk om Wijk- en dorpsbudgetten anders op te zetten: Een basisbedrag van +/- € 1.000,- voor het in stand houden van de wijkraden en dorpsbelangen (22 in totaal). En de specifieke bijdragen op aanvraag van de wijken en dorpen te dekken op basis van aanvragen in de 'Maak het' subsidie of 'Leefbaarheid en meedoen' subsidie. Dan resteert +/- 44.000,- die je kunt bezuinigen maar waar wel beroep op zal worden gedaan op de andere 'potjes'.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft hierin geen wettelijke verplichting. Participatie is op onderdelen wel verplicht en zal dus via andere (project)budgetten moeten plaatsvinden. Deels kan dit effect wellicht worden beperkt door niet te kiezen het beperkt neerwaarts bijstellen van dit communicatiebudget.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: Wijk- en dorpsvertegenwoordigers en inwoners zullen het beperken van deze budgetten zien als beperking van hun invloed op het maken van de juiste keuzes voor wijk of dorp. Beperkte financiële ondersteuning van wijkverenigingen en dorpsbelangen betekent ook dat de belangen van bewoners minder goed behartigd kunnen worden waardoor de leefbaarheid (fysiek & sociaal) onder druk komt te staan. Samenwerking overheid met inwoners kan hierdoor beperkt onder druk te staan. Dat geldt ook voor het bestaansrecht van dorpsbelang en wijkverenigingen. Budgetbeperking is daarmee in meer of mindere mate van invloed op de leefbaarheid, de participatie en/of betrokkenheid op/vanuit de wijken en dorpen. Gevolgen staan haaks op de intenties uit het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 (w.o. programma 10).

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Dit ombuigingsvoorstel heeft geen betrekking op de gemeentelijke activiteiten, enkel op de wijk- en dorpenbudgetten die op dit moment beschikbaar worden gesteld. Voor de activiteiten rondom het wijkmanagement, dat een nauwe relatie heeft met de wijk- en dorpenbudgetten, zijn twee separate ombuigingsvoorstellen geformuleerd.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten met 25%	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

In dit voorstel wordt voorgesteld om het uitvoeringsbudget met 25% te verlagen. Het communicatiebudget blijft in stand.

Er is geen effect voor de fte's meegenomen in dit voorstel, daarvoor is een separaat voorstel ingediend.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): wijk- en dorpsbelangen	

63. Wijk- en dorpenbudgetten stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	6000036 Wijk- en dorpsbudgetten
Kostensoort	4424001 Wijk- en dorpsbudgetten (€ 86.160) 4343036 Communicatie (€ 33.271)
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Met deze beschikbare (subsidie)middelen (ca. € 1,40/per inwoner) kunnen dorpen en wijken middelen inzetten voor eigen initiatieven ter bevordering van de leefbaarheid zoals inzet voor verbeteringen/aanpassingen in de wijk/dorp of voor verbetering in bv. sociale cohesie in de wijk/dorp. Voor de inzet van de middelen gelden voorwaarden/regels. De bedragen worden beschikbaar gesteld aan de wijk- en plaatselijke belangen in wijken of dorpen.

Daarnaast is er een communicatiebudget van ca. € 30.000 per jaar beschikbaar voor de wijken en dorpen voor communicatiedoeleinden (w.o. participatie). Met dit budget worden ook bijeenkomsten opgezet en uitgevoerd om de verbinding te creëren tussen organisatie, bestuur en/of raad.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Rondom het wijk- en dorpsmanagement stellen we twee ombuigingsvoorstellen voor. Stap 1 betreft het verlagen van de budgetten met 25% en stap 2 betreft het geheel schrappen van de wijk- en dorpenbudgetten. Dit ombuigingsvoorstel betreft stap 2. Hierbij wordt, in aanvulling op het ombuigingsvoorstel stap 1, wordt voorgesteld om ook de resterende 75% te schrappen. Dit is dan ook inclusief het communicatiebudget.

Door het afschaffen van deze budgetten komt voor de wijken en dorpen geen geld beschikbaar voor het uitvoeren van maatregelen of activiteiten voor dorp of wijk. Kortom de inzet op "indirecte (lees: wijk/dorp) democratie" wordt beperkt en meer beïnvloed door de "lokale (gemeentelijke) democratie" en de hierbij te maken bredere afweging van beleidsdoelen i.r.t. (schaarse) middelen. Wijkraden en dorpsbelangen hebben geen functioneringsbasis meer.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft hierin geen wettelijke verplichting. Participatie is op onderdelen wel verplicht en zal dus via andere (project)budgetten moeten plaatsvinden. Deels kan dit effect wellicht worden beperkt door niet te kiezen voor afschaffen communicatiebudget of het beperkt neerwaarts bijstellen van dit communicatiebudget. Dat is nu wel in dit voorstel meegenomen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Wijk- en dorpsvertegenwoordigers en inwoners zullen afschaffen van deze budgetten zien als beperking van hun invloed op het maken van de juiste keuzes voor wijk of dorp. Geen financiële ondersteuning van wijkverenigingen en dorpsbelangen betekent ook dat de belangen van bewoners niet of minder goed behartigd zullen/kunnen worden waardoor de leefbaarheid (fysiek & sociaal) onder druk komt te staan. Een aantal wijkraden en dorpsbelangen zal zonder financiële ondersteuning zichzelf opheffen. Het uitvoeren van het wijkmanagement is zonder goed functionerende wijkraden of dorpsbelangen onmogelijk. Zij zijn daarmee hun ingang naar de samenleving kwijt.

De samenwerking tussen de gemeente en inwoners kan in dat geval ook onder druk komen te staan. Budgetbeperking is daarmee in meer of mindere mate van invloed op de leefbaarheid, de participatie en/of betrokkenheid op/vanuit de wijken en dorpen. Gevolgen staan haaks op het hoofddijnenakkoord 2022-2026 (w.o. programma 10).

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Dit ombuigingsvoorstel heeft geen betrekking op de gemeentelijke activiteiten, enkel op de wijk- en dorpenbudgetten die op dit moment beschikbaar worden gesteld. Voor de activiteiten rondom het wijkmanagement, dat een nauwe relatie heeft met de wijk- en dorpenbudgetten, zijn twee separate ombuigingsvoorstellen geformuleerd.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting financieel effect

In dit voorstel wordt voorgesteld om het uitvoeringsbudget en het communicatiebudget volledig af te schaffen. Van het uitvoeringsbudget is al 25% meegenomen het voorstel stap 1. Er is geen effect voor de fte's meegenomen in dit voorstel, daarvoor is een separaat voorstel ingediend.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke

communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): wijk- en dorpsbelangen	

64. Wijk- en dorpsmanagement stap 1

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600036
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Het wijk- en dorpsmanagement in de gemeente Heerenveen speelt een cruciale rol in het verbinden van de gemeente met haar inwoners. Wijkmanagers fungeren als “brug” tussen de overheid en de gemeenschap. Ze zijn de ogen en oren van de gemeente en helpen inwoners bij het navigeren door gemeentelijke procedures en besluitvormingsprocessen. Wijkmanagers werken nauw samen met Plaatselijk Belang, wijkraden, verenigingen en professionals zoals wijkagenten, woningbouwcorporaties en welzijnsorganisaties.

De wijkmanagers jagen participatie en initiatieven aan. Daarnaast activeren ze inwoners met het bijdragen aan de leefbaarheid in hun eigen wijk of dorp.

De taken van wijk- en dorpsmanagement omvatten onder andere:

- Relatiebeheer: Proactieve contacten en communicatie met de gemeenschap.
- Faciliteren van initiatieven: Ondersteuning en begeleiding van initiatieven vanuit de samenleving.
- Intermediair functie: Fungeren als tussenpersoon tussen de wijk/dorp en de gemeentelijke organisatie.
- Ondersteuning portefeuillehouders: Begeleiding bij externe bezoeken en afspraken.
- Regionale samenwerking: Coördineren van regionale samenwerkingsprojecten om rijksmiddelen binnen te halen.

Daarnaast zijn er specifieke wijkmanagers toegewezen aan verschillende wijken en dorpen binnen de gemeente Heerenveen, die inwoners kunnen helpen met organiseren in hun buurt, advies bieden en samenwerking tussen inwoners en gemeente versterken. De wijkmanagers zijn de schakels naar de wijkwethouders. Zonder de wijkmanagers zal er een beroep gedaan worden op andere collega's of rechtstreeks aan bestuurders wanneer situaties vragen op een reactie richting wijken/dorpen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Rondom het wijk- en dorpsmanagement stellen we twee ombuigingsvoorstellen voor. Stap 1 betreft het verlagen van de formatie met 25% en stap 2 betreft het geheel schrappen van de formatie. Dit ombuigingsvoorstel betreft stap 1.

Bovenstaande inzet komt gedeeltelijk te vervallen. Er wordt alleen nog ingezet op begeleiding van initiatieven vanuit de samenleving, indien is voorzien in middelen hiertoe. Dit laatste geldt ook voor (verplichte) participatie. Met het wegvallen van een deel van de functie wijkmanagement komt de opzet, uitvoering en begeleiding van participatie deels bij andere collega's in de organisatie te liggen. Bijvoorbeeld bij de grotere, impactvolle projecten kan dit een forse opgave zijn. Dit kan door dit zelf uit te voeren of per project hier formatie voor in te huren en hier middelen vanuit het project voor in te zetten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft hierin geen wettelijke verplichting. Wel moet in sommige situaties aantoonbaar participatie plaatsvinden en kan inzet/facilitering vanuit gemeente wenselijk/noodzakelijk zijn.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: De wijkmanagers zorgen ervoor dat de gemeentelijke organisatie een 'gezicht' heeft. Met het beperken van het aantal wijkmanagers wordt de afstand tussen overheid en haar inwoners groter. De rechtstreekse lijn binnen de organisatie als aanspreekpunt voor dorpsbelang en wijkorganisaties, de spilfunctie binnen de gemeentelijke organisatie staat onder druk. Dat geldt ook voor de bemiddelende rol tussen wijken/dorpen en organisatie/bestuur. Wijkmanagers activeren de samenleving op het uitvoeren van initiatieven ten behoeve van de Brede Welvaart. Zij zorgen ervoor dat ze initiatieven ondersteunen en daar waar mogelijk ook laten aansluiten bij gemeentelijke (ruimtelijke) projecten. Zij dragen zorg voor tijdig betrekken van de omgeving en voor heldere en tijdige communicatie met partijen in wijken en dorpen en daarmee het draagvlak voor verandering vergroten.

De huidige organisatie kan deze effecten enigszins opvangen maar heeft dit niet in functies verankerd en zal waarschijnlijk onder werkdruk niet de hoogste prioriteit krijgen.

Gevolgen staan haaks op het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 (w.o. programma 10).

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: Het beperken van formatie heeft gevolgen voor medewerkers, zoals structureel hogere werkdruk. Meer vragen en/of klachten en initiatieven gaan via andere kanalen in de organisatie. Elders binnen domeinen zal meer belasting optreden. Integrale afstemming komt mogelijk onder druk te staan.

De totale formatie wijkmanagement is 3,17 fte (4 medewerkers) schaal 11, vaste dienst. Bij deze stap is het voorstel om dit af te schalen met 0,8 fte.

Negatieve effecten kunnen worden beperkt door aanpassingen in functie/taakinhoud. De functie zal dan meer reactief van aard zijn en pro-actieve inzet zal wegvallen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 91.000	€ 91.000	€ 91.000	€ 91.000
Aantal Fte	0,8	0,8	0,8	0,8

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 91.000	€ 91.000	€ 91.000	€ 91.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

65. Wijk- en dorpsmanagement stap 2

Basisgegevens

Domein	Leefomgeving
Thema	Fysieke leefomgeving
Taakveld	Openbaar groen en (open lucht) recreatie
Grootboeknummer	600036
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat deden we?

Het wijk- en dorpsmanagement in de gemeente Heerenveen speelt een cruciale rol in het verbinden van de gemeente met haar inwoners. Wijkmanagers fungeren als “brug” tussen de overheid en de gemeenschap. Ze zijn de ogen en oren van de gemeente en helpen inwoners bij het navigeren door gemeentelijke procedures en besluitvormingsprocessen. Wijkmanagers werken nauw samen met Plaatselijk Belang, wijkraden, verenigingen en professionals zoals wijkagenten, woningbouwcorporaties en welzijnsorganisaties.

De wijkmanagers jagen participatie en initiatieven aan. Daarnaast activeren ze inwoners met het bijdragen aan de leefbaarheid in hun eigen wijk of dorp.

De taken van wijk- en dorpsmanagement omvatten onder andere:

- Relatiebeheer: Proactieve contacten en communicatie met de gemeenschap.
- Faciliteren van initiatieven: Ondersteuning en begeleiding van initiatieven vanuit de samenleving.
- Intermediair functie: Fungeren als tussenpersoon tussen de wijk/dorp en de gemeentelijke organisatie.
- Ondersteuning portefeuillehouders: Begeleiding bij externe bezoeken en afspraken.
- Regionale samenwerking: Coördineren van regionale samenwerkingsprojecten om rijksmiddelen binnen te halen.

Daarnaast zijn er specifieke wijkmanagers toegewezen aan verschillende wijken en dorpen binnen de gemeente Heerenveen, die inwoners kunnen helpen met organiseren in hun buurt, advies bieden en samenwerking tussen inwoners en gemeente versterken. De wijkmanagers zijn de schakels naar de wijkwethouders. Zonder de wijkmanagers zal er een beroep gedaan worden op andere collega's of rechtstreeks aan bestuurders wanneer situaties vragen om een reactie richting wijken/dorpen.

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Rondom het wijk- en dorpsmanagement stellen we twee ombuigingsvoorstellen voor. Stap 1 betreft het verlagen van de formatie met 25% en stap 2 betreft het geheel schrappen van

de formatie. Dit ombuigingsvoorstel betreft stap 2. Hierbij wordt, in aanvulling op het ombuigingsvoorstel stap 1, wordt voorgesteld om ook met de resterende 75% te stoppen.

Bovenstaande inzet komt te vervallen. Er wordt alleen nog ingezet op begeleiding van initiatieven vanuit de samenleving indien is voorzien in middelen hiertoe: Losse inhuur per project. Dit laatste geldt ook voor (verplichte) participatie. Met het wegvallen van de functie wijkmanagement komt de opzet, uitvoering en begeleiding van participatie bij de collega's in de organisatie te liggen. Bijvoorbeeld bij de grotere, impactvolle projecten kan dit een forse opgave zijn. Dit kan door dit zelf uit te voeren of per project hier formatie voor in te huren waarbij de onafhankelijkheid in het proces onder druk kan komen te staan. Ook zal daarmee de integrale benadering vanuit de organisatie verdwijnen en een meer kortetermijnoplossing ontstaan, in tegenstelling tot wat nu wordt gedaan; inzet op brede welvaart voor de toekomst.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft hierin geen wettelijke verplichting. Wel moet in sommige situaties aantoonbaar participatie plaatsvinden en kan inzet/facilitering vanuit gemeente wenselijk/noodzakelijk zijn.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: De wijkmanagers zorgen ervoor dat de gemeentelijke organisatie een 'gezicht' heeft. Met het wegvallen van wijkmanagers wordt de afstand tussen overheid en haar inwoners groter. Daarnaast zal er minder (pro)actief informatie naar buiten worden gebracht en inwoners niet geactiveerd worden om een bijdrage aan de samenleving te doen.

Er is geen rechtstreekse lijn binnen de organisatie als aanspreekpunt voor dorpsbelang en wijkorganisaties, de spilfunctie binnen de gemeentelijke organisatie verdwijnt en de bemiddelende rol tussen wijken/dorpen en organisatie/bestuur verdwijnt. De dorpen en wijken hebben nu één duidelijk ingangspunt. Op het moment dat dit vervalt zullen inwonersgroepen gaan 'shoppen' via het KCC of via bestuurders.

Huidige organisatie kan deze effecten onvoldoende opvangen. Gevolgen staan haaks op intenties hoofdlijnenakkoord 2022-2026 (w.o. programma 10). Negatieve effecten kunnen worden beperkt door bijstelling/aanpassing formatie wijkmanagement en aanpassing in functie/taakinhoud.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Het schrappen van formatie leidt tot ingrijpende gevolgen voor medewerkers, zoals verlies van banen, structureel hogere werkdruk. Meer vragen en/of klachten en initiatieven via andere kanalen in de organisatie. Elders binnen domeinen zal meer belasting optreden. Integrale afstemming komt mogelijk onder druk te staan.

Totale formatie wijkmanagement is 3,17 fte (4 medewerkers) schaal 11, vaste dienst.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-----------------	-----	-----	-----	-----

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000
Aantal Fte	2,37	2,37	2,37	2,37

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

66. (Internationale) evenementen

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Sportbeleid en activering
Grootboeknummer	600070
Kostensoort	4343206
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Heerenveen 'n Gouden Plak

Vanaf 2014 is regio Heerenveen 'n Gouden Plak actief als regiomarketingorganisatie voor de regio Heerenveen om ervoor te zorgen dat de regio Heerenveen 'n Gouden Plak is om te wonen, werken, ondernemen en bezoeken. In 2021 is er in overleg met de gemeente Heerenveen en partners een nieuwe opdracht voor 'n Gouden Plak bij gekomen: het evenementenbureau. Met het toevoegen van de opdracht van het evenementenbureau is er een brede opdracht ontstaan met veel stakeholders en belangen vanuit de regio Heerenveen. Daarbij is gekozen om de vereniging om te vormen naar een stichting met een bestuur en een Raad van Advies.

Dit ombuigingsvoorstel gaat over het gedeelte acquisitiebudget voor evenementenbureau. Er is een separaat ombuigingsvoorstel over het budget voor de regiomarketing (zie ombuigingsvoorstel 'Subsidie Regiomarketing 'n Gouden Plak').

Ombuigingsvoorstel (internationale) evenementen

In de begroting is een budget van € 89.000 opgenomen voor (internationale) evenementen. Dit budget is bedoeld als acquisitiebudget en gaat volledig naar 'n Gouden Plak in de vorm van een subsidie. Deze organisatie gebruikt het budget voor het aantrekken/inkopen van (grote) evenementen voor Heerenveen, zoals de zandtovenaars en wielerrondes. Met dit budget wordt beoogd om evenementen aan te trekken die (meer) kunnen bijdragen aan het profiel van Heerenveen. Dit versterkt gebieds- en citymarketing en draagt bij aan het profiel van Heerenveen als vitale gemeente. Daarnaast is in 2025 incidenteel budget beschikbaar voor de organisatie van het evenementenbureau.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom (internationale) evenementen.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies

van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Heerenveen wordt minder aantrekkelijk voor inwoners/bezoekers (evenementen trekken bezoekers en dragen bij aan de levendigheid en woonaantrekkelijkheid voor inwoners). Daarnaast komt het USP stad van sport in het geding. Dit is onderdeel van ons imago als gemeente. De (sport)evenementen geven een gevoel van trots en eenheid en leiden tot een sterker gemeenschapsgevoel en dragen daarmee bij aan de sociale cohesie. Ook kan het bestaansrecht van 'n Gouden Plak ter discussie komen te staan, mede afhankelijk van de keuze over andere ombuigingsvoorstellen die 'n Gouden Plak raken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidie levert een besparing van 0,003 FTE op (schaal 8).

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 89.000	€ 89.000	€ 89.000	€ 89.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 243	€ 243	€ 243	€ 243
Aantal FTE	0,003 FTE (schaal 8)	0,003 FTE (schaal 8)	0,003 FTE (schaal 8)	0,003 FTE (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 89.000	€ 89.000	€ 89.000	€ 89.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de

begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Heerenveen 'n Gouden Plak	

67. Armoede en bestaansrecht

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	ntb
Grootboeknummer	ntb
Kostensoort	ntb
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) wordt gericht, onder meer ter uitvoering van de raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de Kadernota Sociaal Domein (en uitvoeringsplannen) geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen Cultuur, Frysk, sportstimulering, maatschappelijke accommodaties. Hiervoor wordt formatie ingezet binnen de ambtelijke organisatie om de raads- en collegedoelen te behalen.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op het onderdeel armoede en bestaansrecht. We zetten op dit moment ambtelijke capaciteit in op onder andere de volgende preventieve activiteiten (niet-limitatief):

- We voeren de beleidsnotitie bestaanszekerheid uit
- Het zorgen voor een groter en voorspelbaar inkomen, door te investeren in mensen zonder werk en de benodigde werkgevers
- We ondersteunen lokale organisaties die ervoor zorgen dat de doelgroep kan blijven meedoen aan sport en cultuur en die mensen helpen bij de inrichting van hun leef/woonomgeving. Aandacht voor geletterdheid is hiervan een cruciaal onderdeel.
- Faciliteren dat de doelgroep een aanvullende zorgverzekering kan afsluiten en ook kan profiteren van een gezondere leefstijl.
- Structureel meer aandacht hebben voor het levensverhaal van klanten en van daaruit ondersteuning bieden op maat, hetzij richting (vrijwilligers)werk ofwel via participatie.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld dat we enkel beleidsmatig nog aandacht besteden aan de wettelijke (maatwerk)voorzieningen op het gebied van armoede en bestaansrecht. Dit betekent dat voornoemde werkzaamheden niet meer of nihil kunnen worden uitgevoerd.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben binnen de Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet een brede verantwoordelijkheid voor preventie, maar de mate waarin wij verplicht zijn te investeren in

preventieve activiteiten verschilt per wet. In de onderstaande tabel daartoe een samenvatting:

Wet	Verplichte investering in preventie?	Mate van verplichting
Jeugdwet	✅ Ja	Gemeenten moeten preventieve jeugdhulp organiseren.
Wmo 2015	⚠️ Beperkt	Gemeenten moeten zelfredzaamheid en participatie bevorderen, maar zijn niet verplicht om specifieke preventieve maatregelen te nemen.
Participatiewet	❌ Nee	Geen expliciete preventieverplichting, maar wel inzet op arbeidsinschakeling.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op de niet wettelijke taken. Strikt wettelijke verplichtingen, in dit geval de (maatwerk)voorzieningen binnen het sociaal domein, zijn niet opgenomen in dit ombuigingsvoorstel.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als de gemeente stopt met investeren in preventie binnen de Participatiewet, kunnen er verschillende negatieve gevolgen ontstaan, zowel op korte als lange termijn. De belangrijkste risico's zijn:

1. Toename van het aantal uitkeringsgerechtigden

Zonder preventieve maatregelen zoals scholing, jobcoaching en schuldhulpverlening, komen meer inwoners in de bijstand terecht. Het doorbreken van de armoedecyclus wordt moeilijker, omdat kwetsbare groepen geen ondersteuning meer krijgen om zelfstandig te worden.

2. Langere uitkeringsduur en hogere kosten

Inwoners die zonder extra hulp moeilijk aan werk komen, blijven langer afhankelijk van een uitkering. De kosten van de bijstandsuitkeringen stijgen, wat uiteindelijk kan leiden tot nog meer financiële druk op onze gemeente.

3. Sociale en maatschappelijke problemen nemen toe

Armoede kan leiden tot meer gezondheidsproblemen, schulden en sociale uitsluiting. Kans op een vicieuze cirkel: zonder preventie raken gezinnen van generatie op generatie in een uitkeringssituatie.

4. Minder kans op re-integratie en arbeidsparticipatie

Preventieve maatregelen zoals omscholing en begeleiding naar werk verdwijnen, waardoor de stap naar werk moeilijker wordt. Werkgevers krijgen minder goed voorbereide kandidaten, wat de kans op succesvolle plaatsingen vermindert.

5. Meer druk op andere gemeentelijke voorzieningen

Zonder preventieve inzet binnen de Participatiewet verschuiven problemen naar andere domeinen, zoals de Wmo en de jeugdzorg. Uiteindelijk betaalt de gemeente mogelijk meer aan zorg, schuldhulp en handhaving dan het had gekost om preventief te investeren.

6. Vergroting van ongelijkheid

Inwoners met minder opleiding en een zwakkere arbeidsmarktpositie krijgen minder kansen om zich te ontwikkelen.

Bezuinigen op preventie binnen de Participatiewet lijkt op korte termijn misschien een besparing, maar leidt op (middel)lange termijn vaak tot hogere maatschappelijke kosten en meer sociale problematiek. Investeren in preventie blijft een effectieve manier om de participatie en zelfredzaamheid van inwoners te vergroten en financiële lasten op lange termijn te beperken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als we de huidige werkzaamheden in de preventiemaatregelen terugbrengen naar nul of sterk minimaliseren, dan zal de formatie afnemen. Dit betreft veelal medewerkers met vaste contracten.

Ook is het risico dan aanwezig dat we geconfronteerd worden met meer complexe hulpvragen. Dat leidt weer tot toename van bureaucratische lasten, zwaardere trajecten vereisen meer rapportages, indicaties en verantwoording. De uitgaven binnen de gespecialiseerde jeugdzorg zullen toenemen. Er zal een verstoorde samenwerking met ketenpartners ontstaan, zoals de zorgwereld. Samenwerking tussen de scholen, GGD en welzijnsorganisatie, culturele- en sportorganisaties wordt minder effectief. Want zonder preventieve voorzieningen en de regie daarop vanuit de gemeente kunnen zij weinig meer doen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000
Aantal FTE	0,81 (schaal 10)	0,81 (schaal 10)	0,81 (schaal 10)	0,81 (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

68. Frysk Taalbelied

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Tema	Sociale leefomgeving
Taakfjild	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Grutboeknûmer	600075
Kostensoort	4343100
Keppeling mei Riedsaginda	Nee
Keppeling mei Haadlinenakkoart	Nee

Omskriuwing fan it ombûgingsfoarstel

De gemeente Heerenveen is in tsjinstferliende organisaasje, dy't by de útfiering fan it wurk tichtby de libbenswrâld bliuwe wol. Of oars sein: oanslute wol by syn ynwenners. Dat feit foarmet de basis foar ambysje foar it Frysk. Want dat betsjut wat foar de taal dy't meiwurkers en bestjoerders brûke yn it kontakt mei de ynwenners. En wat je dêr as organisaasje oer útstrielje.

Op dit stuit binne der om it jier ferskate Fryske kursussen foar amtners en riedsleden dy't we betelje en bekostigje wy materialen en middels dy't de Fryske taal op it gemeentehûs en yn de gemeente mear sichtber meitsje. Dêr is € 51.000 euro foar yn it jier.

Wat gjin we net mear dwaan of oars dwaan?

Wy ferminderje it budzjet foar it Frysk Taalbelied mei de helte. Wy kinne dêrtroch net mear plannen meitsje dy't passe yn ús taalbelied en yn de wetlike ferplichting om de sichtberens en it brûken fan it Frysk fierder út te wreidzjen. Us taalbelied hat as ambysje om aktiviteiten op it mêd fan meartaligens te subsidearjen.

We ha lykwols (noch) gjin subsydzjeregeling op dit mêd. Plannen om dat wol konkrêet foarm te jaan, kinne net trochgean as wy it budzjet oanpasse. Neffens ús taalbelied is de ambysje fan de gemeente om meartaligens te stimulearjen troch mear it petear mei it ûnderwiis, wolwêzen en kultuer oan te gean. Dit wurdt op dit stuit net genôch dien. De koördinator meartaligens kin dit stik de kommende jierren aktyf oppakke mei jild fan de provinsje en in bydrage fan de gemeente. Foar de ynset fan gemeentlik jild foar de koördinator meartaligens is op bestjoerlik nivo in tasizzing dien. Wy kinne ús meiwurkers noch wol dielnimme litte oan kursussen om it Frysk te learen of better te brûken.

Wetlike taak fan 'e gemeente

De gemeente hat in wetlike ferplichting om wurksumheden út te fieren oangeande it Frysk. Dy is fêstlein yn de 'Wet gebruik Friese Taal'. Gemeenten moatte taalbelied fêststelle en de posysje fan it Frysk yn it bestjoerlik ferkear en it rjochtsferkear befoarderje. De gemeente moat derfoar soargje dat ynwenners witte dat se harren memmetaal brûke kinne yn 'e kontakten mei de gemeente. En dat it Frysk in gelikense posysje hat as it Nederlânsk.

Maatskiplike gevolgen

Klassifikaasje: leech

Taljochting: Wy jouwe it budzjet op dit stuit net folslein út. Der binne wol plannen dat de provinsje mei ryksjild yn 2025 – 2028 yn alle gemeenten koördinatoren meartaligens oan te stellen. Yn de plannen is meinaam dat gemeenten hjir ek in eigen bydrage foar betelje. Dit is gjin wetlike ferplichting, mar hjir binne al wol ôfspraken oer makke wêr't de gemeente dan op weromkomme moat. Foar gemeente It Hearrenfean wurdt it bedrach fan sawat € 11.000 per jier neamd. By it troch de helte dwaan fan it budzjet kinne wy dizze jierlikse bydrage lang sa goed net bekostigje yn 'e jierren dat der ek kursussen oan amtners jûn wurde.

Organisatoaryske gefolgen

Klassifikaasje: leech

Taljochting: de helte fan it beskikbere budzjet liedt yn dit gefal ta it ferminderjen fan de amtlike ynset op it ûnderdiel Frysk. Dat hat as gefolch reduksje fan de formaasje fan 0,015 FTE (skaal 10).

Finansjele effekten

Effekten eksploitaasje	2026	2027	2028	2029
Ferleging lêsten	€ 25.500	€ 25.500	€ 25.500	€ 25.500
Ferheging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effekt op formaasje yn €	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Oantal FTE	0,015 (skaal 10)	0,015 (skaal 10)	0,015 (skaal 10)	0,015 (skaal 10)

Totaal finansjeel effekt	2026	2027	2028	2029
Ferleging lêsten	€ 27.000	€ 27.000	€ 27.000	€ 27.000
Ferheging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Kommunikaasje

Yn gearwurking mei de griffy en it kommunikaasjeteam fersoargje wy de algemiene kommunikaasje oangeande de beslútfoarming fan de riedsgearkomste oer alle ombûgingsútstellen, sawol fóar as nei de beslútfoarming. Dêrneist is per ombûgingsútstel fêststeld hokker kommunikaasje nedich is foarôfgeand oan de beslútfoarming troch de gemeenteried. Dat hinget ôf fan 'e ympakt en de belutsen doelgroepen. Sa kommunisearje wy op maat. Yn de tabel hjirûnder jouwe we oan oft en hoe't der kommunisearre is oer it ombûgingsfoarstel dêr't it oer giet, foarôfgeande oan beslútfoarming. Der wurdt inkeld ekstern kommunisearre as it ombûgingsútstel opnommen is yn it foarkarssenario.

Wize fan kommunisearjen oer dit ombûgingsfoarstel foarôfgeand oan beslútfoarming	
	Gjin oanfoljende kommunikaasje
	Ynterne kommunikaasje (bgl. yntranetberjocht of gearkomste)
X	Eksterne kommunikaasje (bygelyks telefoanysk kontakt, maile, brief, gearkomste)

Ynformearre (n): de provinsje Fryslân

69. Huurtarieven sportaccommodaties

Basisgegevens

Domein	Mens & Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.2 Sportaccommodaties
Grootboeknummer	Divers
Kostensoort	8321000
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In 2018 heeft de gemeenteraad besloten de huurprijzen voor binnen- en buitensport te verlagen. Dit besluit was gebaseerd op een benchmark met omliggende gemeenten en sloot aan bij het beleid om sport zo toegankelijk mogelijk te maken. Uit het onderzoek van 2018 bleek dat de huurinkomsten ongeveer 11% van de kosten dekten.

In dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de tarieven opnieuw te verhogen.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt een taakstelling van € 60.000 structureel opgenomen. Dit is op basis van een verdubbeling van de tarieven, zonder terugval in huurders. Bij een stijging van de huur zullen er naar verwachting minder inwoners en verenigingen/scholen sportaccommodaties huren. Op lange termijn kan een stijging van de huur zorgen voor betalingsachterstanden en daardoor meer betalingsregelingen.

Als we naar andere gemeenten kijken, zien we dat onze tarieven voor binnensport aan de lage kant zijn. Voor buitensport lijkt dit ook het geval te zijn, maar hier zijn minder beschikbare gegevens. Als we onze tarieven in lijn brengen met die van omliggende gemeenten, kan dit leiden tot een verhoging van de inkomsten met € 15.000.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft op dit onderwerp geen wettelijke taak.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Sport- en beweegvoorzieningen worden minder toegankelijk en minder gebruikt vanwege (te) hoge tarieven. Dit zorgt voor maatschappelijke onrust, zeker na de afgelopen jaren met eerst de coronacrisis en vervolgens de energiecrisis, die impact heeft gehad op verenigingen. Uit recent onderzoek blijkt dat meer dan de helft van de Nederlandse sportverenigingen zich op dit moment al zorgen maakt over hun toekomst, vanwege haar financiële situatie. Minder of geen sportverenigingen en accommodaties in vooral onze dorpen en wijken veroorzaakt een minder aantrekkelijke leefomgeving en de leefbaarheid komt daarmee onder druk. Dit kan effect hebben op woning keuzes en de instroom van nieuwe inwoners.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Het maken van nieuw tarievenbeleid en uitvoeren daarvan zorgt voor incidentele werkzaamheden voor de organisatie. Dit behelst bijvoorbeeld het aanpassen van alle overeenkomsten met gebruikers.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): verenigingen	

70. Individuele inkomenstoeslag (IIT)

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.3 Inkomensregelingen
Grootboeknummer	600129
Kostensoort	4423014
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Huidige situatie

Als gemeente verstrekken wij op aanvraag de Individuele inkomenstoeslag (artikel 36, lid 1 van de Participatiewet). De individuele inkomenstoeslag is bedoeld voor personen:

- van 21 jaar en ouder tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen;
- en die geen zicht hebben op verbetering van het inkomen.

Bijna iedereen krijgt weleens te maken met het vervangen van een wasmachine, inrichten van een woning enzovoort. Het gaat o.a. om witgoed, meubilair, computer/laptop, behang, verf, vloerbedekking. Dit noemen wij duurzame gebruiksgoederen. Voor deze kosten moet je sparen, want vaak is het wel voorzienbaar dat je gaat verhuizen of dat de koelkast een bepaalde levensduur heeft. Ook met een inkomen op bijstandsniveau is het mogelijk te sparen voor zulke uitgaven. De individuele inkomenstoeslag is bedoeld om ook bij het langdurig ontvangen van een uitkering te kunnen sparen voor de genoemde kosten. Daarom is het een voorliggende voorziening voor deze kosten. De gemeente kan inwoners hierin de weg wijzen. Het is niet verplicht om de individuele inkomenstoeslag te besteden aan de aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen. Het mag ook aan iets anders besteed worden, maar dit is een keuze voor rekening van belanghebbende.

In een verordening is vastgesteld wat wordt verstaan onder een laag inkomen, wat de hoogte van het bedrag is en wat de referteperiode is. Dit ziet er in 2025 als volgt uit:

Laag inkomen	Inkomen niet hoger dan 100% van de toepasselijke bijstandsnorm;
Hoogte van de inkomenstoeslag	Alleenstaande: € 533 per jaar Alleenstaande ouder: € 663 per jaar Gehuwd/samenwonenden: € 731 per jaar
Referteperiode	Periode van drie jaar voorafgaand aan de peildatum een inkomen op maximaal 100% van de geldende bijstandsnorm

Wat doen andere gemeenten?

In onderstaande tabel zijn de hoogtes van de inkomensvoetlagen in een groot aantal andere Friese gemeenten opgenomen. Niet alle gemeenten hebben deze informatie beschikbaar op hun website. Wanneer de bedragen in Heerenveen verlaagd worden met € 150, bevinden deze zich alsnog rond of ruim boven het gemiddelde in Fryslân. Hierbij dient ook vermeld te worden dat sommige gemeenten andere voorwaarden stellen aan het verstrekken van de toeslag.

Gemeente	% bijstandsnorm	Alleenstaande	Alleenstaande ouder	Gehuwden/ samenwonenden
Achtkarspelen	130%	€ 308	€ 308	€ 616
Ameland	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Dantumadiel	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
De Fryske Marren	105%	€ 511	€ 511	€ 730
Harlingen	Bedrag, geen %	€ 314	€ 404	€ 449
Heerenveen	100%	€ 533	€ 663	€ 731
Leeuwarden	100%	€ 511	€ 657	€ 730
Noardeast-Fryslân	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Ooststellingwerf	100%	€ 420	€ 420	€ 420
Opsterland	100%	€ 314	€ 404	€ 449
Schiermonnikoog	100%	40% normbedrag	40% normbedrag	40% normbedrag
Smallerland	115%	€ 375	€ 375	€ 450
Súdwest-Fryslân	110%	€ 410	€ 512	€ 614
Terschelling	100%	€ 314	€ 404	€ 449
Tytsjerksteradiel	110%	€ 464	€ 597	€ 622
Vlieland	100%	€ 314	€ 404	€ 449
Waadhoeke	100%	€ 314	€ 404	€ 449
Weststellingwerf	100%	€ 400	€ 450	€ 450
Gemiddeld	105%	€ 393	€ 465	€ 543

Wat gaan we niet meer doen of anders doen?

Er is geen mogelijkheid om het percentage van 100% van de bijstandsnorm te verlagen. Wel is het een optie om de hoogte van de inkomensvoetslag te verlagen. Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het bedrag voor alle drie de doelgroepen te wijzigen naar het Friese gemiddelde. De jaarlijkse indexatie blijft in stand. De toelage voor 2026 wordt dan als volgt:

Hoogte van de inkomensvoetslag	Alleenstaande: € 393 per jaar Alleenstaande ouder: € 465 per jaar Gehuwd/samenwonenden: € 543 per jaar
--------------------------------	--

Wat is een alternatieve ombuiging?

Een alternatieve ombuiging is het verhogen van de inkomensgrens van 100% naar 110% van de bijstandsnorm, gecombineerd met een verlaging van de toeslag voor alle doelgroepen met € 200. Uit provinciaal vergelijkend onderzoek blijkt dat Heerenveen qua inkomensgrens met 100% van de bijstandsnorm aan de lage kant zit, terwijl de meeste andere gemeenten een hogere grens hanteren. Het te verstrekken bedrag ligt echter wel boven het gemiddelde.

In deze optie wordt het bedrag voor alle huishoudens met € 200 verlaagd. Tegelijkertijd wordt de groep die in aanmerking komt voor de toeslag verruimd, onder de voorwaarden dat er weinig tot geen uitzicht is op inkomensverbetering en het huishouden gedurende drie jaar een laag inkomen heeft. Deze uitbreiding richt zich niet op alle lage inkomens, maar op een kwetsbare groep, zoals Wajongers, die vaak niet in aanmerking komen voor ondersteuning. Dit alternatief bespaart € 38.000. We hebben gekozen voor een andere optie omdat deze meer oplevert, maar het alternatief is ook een haalbare optie om kwetsbare groepen beter te ondersteunen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom de individuele inkomenstoelag. Over de referteperiode¹ en het bedrag van de toeslag heeft de gemeente beleidsvrijheid. Dit beleid is vastgelegd in een [verordening](#). In de huidige verordening uit 2015 staat dat er sprake moet zijn van een referteperiode van 3 jaar op bijstandsniveau en zijn er bedragen vastgesteld die jaarlijks zijn geïndexeerd.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: Gemeente Heerenveen is in vergelijking met enkele omliggende gemeenten ruimhartig in de hoogte van het bedrag van de IIT. Het betreft echter wel de doelgroep die een inkomen heeft op bijstandsniveau en die zonder of met weinig perspectief op inkomensverbetering kampt. Deze bezuiniging zal bij deze groep wel gevoeld worden, maar zorgt nog steeds wel voor een (fatsoenlijke) aanvulling op hun minimuminkomen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: Voor deze aanpassing is een aangepaste verordening nodig en zijn nieuwe beleidsregels nodig. Ook is qua proces een wijziging nodig in de applicatie en documenten (rapportage en beschikking) en zal de informatie op website en budgetgids aangepast moeten worden. Dit zijn incidentele werkzaamheden. Het aantal jaarlijkse aanvragen gaat niet afnemen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): de inwoners die op dit moment gebruik maken van de individuele inkomenstoeslag.	

71. Inkomensgrens Jeugdfonds Sport & Cultuur

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600132
Kostensoort	4423034
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur Fryslân is er voor kinderen en jongeren van 0 tot en met 17 jaar uit gezinnen met een laag besteedbaar inkomen. Bijvoorbeeld gezinnen met een bijstandsuitkering, schulden, ZZP'ers, werkende armen, gescheiden ouders of andere redenen waarom de ouders sport- of cultuurlessen niet kunnen betalen. De bijdrage bedraagt maximaal €500 (sport) inclusief waardebon en maximaal €550,- (cultuur) per kind per jaar. Voor sportaanvragen is dit inclusief een eventuele bijdrage voor sportkleding/attributen van maximaal € 100.

De raad heeft dit beleid vorig jaar vastgesteld in het raadsdebat over bestaanszekerheid. Sinds 2024 hanteert de gemeente Heerenveen een inkomensgrens van 130% van de bijstandsnorm (hiervoor was dit 120%). Dat betekent in bedragen:

- Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.586 per maand (exclusief vakantiegeld)
- Twee ouder gezin: Maximaal € 2.265 per maand (exclusief vakantiegeld)

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de inkomensgrens weer te verlagen van 130% naar 120% van de bijstandsnorm. Dat betekent in bedragen:

- Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.492 per maand (exclusief vakantiegeld)
- Twee ouder gezin: Maximaal € 2.131 per maand (exclusief vakantiegeld)

Het Jeugdfonds ontvangt in 2025 € 100.000 subsidie, wat op basis van werkelijke realisatie afgerekend wordt. Met dit ombuigingsvoorstel wordt de subsidie met € 31.000 verlaagd.

Het Jeugdfonds is nauw verbonden met stichting Leergeld. Voor stichting Leergeld is een afzonderlijk ombuigingsvoorstel opgesteld.

Wat hanteren andere gemeenten?

In Fryslân hanteren verschillende gemeenten inkomensgrenzen voor ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de hoogtes van deze inkomensgrenzen opgenomen.

Gemeente	% bijstandsnorm
Achtkarspelen	120%
Ameland	120%
Dantumadiel	120%
De Fryske Marren	120%
Harlingen	120%
Heerenveen	130%
Leeuwarden	120%
Noardeast-Fryslân	120%
Ooststellingwerf	120%
Opsterland	120%
Schiermonnikoog	120%
Smallingerland	120%
Súdwest-Fryslân	120%
Terschelling	120%
Tytsjerksteradiel	120%
Vlieland	120%
Waadhoeke	120%
Weststellingwerf	120%
Gemiddeld	120,5%

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben geen wettelijke verplichting om minimaregelingen aan te bieden bovenop de bijstandsuitkeringen, maar ze hebben wel beleidsvrijheid om armoedebeleid vorm te geven. Volgens de Participatiewet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting, maar de precieze invulling – zoals de inkomensgrens (bijvoorbeeld 120% of 130% van de bijstandsnorm) – is een lokale keuze.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen

krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: De huishoudens met 120% of minder inkomsten van de bijstandsnorm blijven wel toegang krijgen tot deze minimaregeling. Huishoudens tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm verliezen toegang tot deze minimaregeling, wat kan leiden tot financiële problemen of uitsluiting van activiteiten.

Het jeugdfonds sport en cultuur heeft een preventieve werking en draagt bij aan het versterken van de pedagogische basis. In 2024 ging het om 284 kinderen. Mee kunnen doen aan sport of cultuur helpt een kind zich fysiek, mentaal en sociaal optimaal te ontwikkelen. Juist voor de gezinnen die minder beschikken over financiële middelen is het jeugdfonds een uitkomst. Het versterken van de pedagogische basis betekent dat je de invloed van beschermende of versterkende factoren in de omgeving van kinderen en jongeren vergroot. Een investering in de pedagogische basis is gericht op de positieve ontwikkeling van alle kinderen en jongeren.

In algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Preventie is essentieel om te voorkomen dat jeugdigen en jongeren (grotere) problemen krijgen. Beginnende problemen kunnen zo in goede banen worden geleid en de kans op herhaling wordt verminderd. Op die manier verbeteren we de individuele levens van jeugdigen en zorgen we dat jeugdigen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijft de jeugdhulp zo toegankelijk voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties. Door te investeren in de basis kan een grote doelgroep worden bereikt. Dit helpt om de behoefte aan dure, intensieve zorg te verminderen, wat zowel voor het welzijn van jeugdigen als financieel positief is.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Er zijn geringe organisatorische gevolgen van deze wijziging, aangezien het een verlaging betreft. De aard van de werkzaamheden blijft ongewijzigd, en er zullen geen aanpassingen in de formatie plaatsvinden. Het aantal aanvragen zal niet afnemen, maar het aantal afwijzingen zal toenemen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
-------------------	------	------	------	------

Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal FTE	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Het jeugdfonds	

72. Inkomensgrens Stichting Leergeld

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600132
Kostensoort	4423034
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Stichting Leergeld Heerenveen zet zich in voor kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen. Hun missie is om sociale uitsluiting te voorkomen en ervoor te zorgen dat alle kinderen kunnen deelnemen aan activiteiten die voor hun leeftijdsgenoten vanzelfsprekend zijn. Ouders kunnen een vergoeding aanvragen voor:

- muziek-, dans-, toneellessen
- contributie sportvereniging en sportkleding/-materialen
- zwemles A- en B-diploma
- schoolspullen (bijvoorbeeld schooltas, gymkleding)
- fiets
- een verjaardagsbox voor basisschoolleerlingen van 4 tot en met 12 jaar (met onder andere cake en traktaties voor op school)

De raad heeft dit beleid vorig jaar vastgesteld in het raadsdebat over bestaanszekerheid. Sinds 2024 hanteert de gemeente Heerenveen een inkomensgrens van 130% van de bijstandsnorm (hiervoor was dit 120%). Dat betekent in bedragen:

- Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.586 per maand (exclusief vakantiegeld)
- Twee ouder gezin: Maximaal € 2.265 per maand (exclusief vakantiegeld)

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de inkomensgrens weer te verlagen van 130% naar 120% van de bijstandsnorm. Dat betekent in bedragen:

- Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.492 per maand (exclusief vakantiegeld)
- Twee ouder gezin: Maximaal € 2.131 per maand (exclusief vakantiegeld)

De stichting ontvangt in 2025 € 208.700 subsidie. De gemeente betaalt een vast bedrag, wat niet op basis van realisatie afgerekend wordt. Met dit ombuigingsvoorstel wordt de subsidie met € 46.000 verlaagd.

De stichting Leergeld is nauw verbonden met het Jeugdfonds. Voor het Jeugdfonds is een afzonderlijk ombuigingsvoorstel opgesteld.

Wat doen andere gemeenten?

In Fryslân hanteren verschillende gemeenten inkomensgrenzen voor ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de hoogtes van deze inkomensgrenzen opgenomen.

Gemeente	% bijstandsnorm
Achtkarspelen	120%
Ameland	120%
Dantumadiel	120%
De Fryske Marren	120%
Harlingen	120%
Heerenveen	130%
Leeuwarden	120%
Noardeast-Fryslân	120%
Ooststellingwerf	120%
Opsterland	120%
Schiermonnikoog	120%
Smallingerland	120%
Súdwest-Fryslân	120%
Terschelling	120%
Tytsjerksteradiel	120%
Vlieland	120%
Waadhoeke	120%
Weststellingwerf	120%
Gemiddeld	120,5%

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben geen wettelijke verplichting om minimaregelingen aan te bieden bovenop de bijstandsuitkeringen, maar ze hebben wel beleidsvrijheid om armoedebeleid vorm te geven. Volgens de Participatiewet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting, maar de precieze invulling – zoals de inkomensgrens (bijvoorbeeld 120% of 130% van de bijstandsnorm) – is een lokale keuze.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: De huishoudens met 120% of minder inkomsten van de bijstandsnorm blijven wel toegang krijgen tot deze minimaregeling. Huishoudens tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm verliezen toegang tot deze minimaregeling, wat kan leiden tot financiële problemen of uitsluiting van activiteiten zoals sport, cultuur en schoolkosten.

Stichting Leergeld heeft een preventieve werking en draagt bij aan het versterken van de pedagogische basis. In 2024 zijn 649 unieke kinderen geholpen. Het versterken van de pedagogische basis betekent dat je de invloed van beschermende of versterkende factoren in de omgeving van kinderen en jongeren vergroot. Een investering in de pedagogische basis is gericht op de positieve ontwikkeling van álle kinderen en jongeren.

In algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Preventie is essentieel om te voorkomen dat jeugdigen en jongeren (grotere) problemen krijgen. Beginnende problemen kunnen zo in goede banen worden geleid en de kans op herhaling wordt verminderd. Op die manier verbeteren we de individuele levens van jeugdigen en zorgen we dat jeugdigen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijft de jeugdhulp zo toegankelijk voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties. Door te investeren in de basis kan een grote doelgroep worden bereikt. Dit helpt om de behoefte aan dure, intensieve zorg te verminderen, wat zowel voor het welzijn van jeugdigen als financieel positief is.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Er zijn geringe organisatorische gevolgen van deze wijziging, aangezien het een verlaging betreft. De aard van de werkzaamheden blijft ongewijzigd, en er zullen geen aanpassingen in de formatie plaatsvinden. Aanvragen van de inwoners komen terecht bij de stichting en bijbehorende werkzaamheden worden door hen uitgevoerd.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)

X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Stichting Leergeld	

73. Maatschappelijke accommodaties

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) wordt gericht, onder meer ter uitvoering van de raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de Kadernota Sociaal Domein (en uitvoeringsplannen) geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen Cultuur, Frysk, sportstimulering, maatschappelijke accommodaties. Hiervoor wordt formatie ingezet binnen de ambtelijke organisatie om de raads- en collegedoelen te behalen.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op het onderdeel: Maatschappelijke accommodaties (onderwijs, sport en MFA's). We zetten op dit moment ambtelijke capaciteit in op onder andere de volgende preventieve activiteiten (niet-limitatief):

- We voeren het gehele integraal huisvestingsplan onderwijsaccommodaties uit.
- We zorgen daarmee voor voldoende huisvestingscapaciteit en een adequate huisvestingssituatie van het onderwijs en kinderopvang.
- We voeren de verordening onderwijshuisvesting uit.
- We regisseren het Op Overeenstemming Gerichte Overleg (OOGO) uit met de onderwijskoepels.
- We ondersteunen bij de bestuurlijke overleggen met de onderwijskoepels.
- We regisseren het onderwijs aan nieuwkomers via het ISK.
- We verzorgen de advisering omtrent de vaststelling van de jaarrekeningen en begrotingen van de koepels richting onze gemeenteraad.
- We regisseren meerdere MFA's en ondersteunen de stichtingen bij het bepalen van de meerjarenstrategie voor beheer en onderhoud en exploitatie van de gebouwen.
- We regisseren het (aanbesteden van) onderhoud van de buitensportaccommodaties.
- We adviseren het bestuur over vervanging van velden en of over de nieuwe aanleg daarvan, w.o. kunstgrasvelden.
- We regisseren de vragen richting onze bestuur van de sportverenigingen.
- We regisseren het beleid op de maatschappelijke accommodaties.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld dat we enkel beleidsmatig nog aandacht besteden aan de wettelijke (maatwerk)voorzieningen op het gebied van maatschappelijke accommodaties. Dit betekent dat voornoemde werkzaamheden niet meer of nihil kunnen worden uitgevoerd.

Wettelijke taak van de gemeente

Onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvestingscapaciteit en een adequate huisvestingssituatie van het onderwijs in de gemeente. Dit geldt voor het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Het middelbaar beroepsonderwijs kent geen gemeentelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de eerste inrichting van onderwijsleerpakketten en/of meubilair bij uitbreidingen door autonome ontwikkelingen.

Sportaccommodaties

Er is geen harde wettelijke verplichting om in sportaccommodaties te investeren, maar op grond van de Wmo, de gezondheidswetgeving, Sportakkoorden en financiële regelingen is het wel van belang om hierin te investeren.

MFA's

Er is geen wet die gemeenten verplicht om in MFA's te investeren. Wel kan een gemeente kiezen om via de Wmo, Jeugdwet of andere beleidskaders voorzieningen in een MFA te huisvesten, bijvoorbeeld een buurthuis, bibliotheek of sportzaal. MFA's kunnen onderdeel zijn van maatschappelijk vastgoedbeleid, waarbij de gemeente kijkt naar hoe voorzieningen efficiënt kunnen worden gehuisvest.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op de niet wettelijke taken. Strikt wettelijke verplichtingen, in dit geval onderwijshuisvesting, zijn niet opgenomen in dit ombuigingsvoorstel.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als de gemeente niet meer investeert in preventie maatschappelijke accommodaties (zoals sport en MFA's) dan zijn de volgende risico's aanwezig:

- Meer eenzaamheid en minder sociale samenhang en toename sociaal isolement.
- Mogelijke juridische bezwaren.
- Geen stimulering meer om te sporten en te bewegen, met gezondheidsrisico's
- Toename kans op overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten.
- Op langere termijn daardoor hogere zorgkosten en meer beroep op Wmo-voorzieningen.
- Geen regie en onderhoud meer op de sportaccommodaties, waardoor vrijwilligers alle taken op zich moeten nemen.
- Risico op verwaarlozing accommodaties.
- Voortbestaan sportaccommodaties komt op het spel te staan.
- Verdwijnen van sportvoorzieningen in onze gemeente, waardoor de sociale cohesie en leefbaarheid zal verslechteren.
- Minder activiteiten voor jongeren, waardoor risico op overlast toeneemt.

- Door het mogelijk verdwijnen van sport- en MFA voorzieningen in onze kernen, worden deze minder aantrekkelijk om te wonen.

Niet investeren in preventie via sportaccommodaties en MFA's leidt zowel op korte als lange termijn tot minder beweging, meer gezondheidsproblemen, minder sociale cohesie en grotere maatschappelijke kosten. Een sterke sport- en ontmoetingsinfrastructuur helpt onze inwoners gezond, sociaal actief en betrokken bij de samenleving te blijven.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als we de huidige werkzaamheden in deze preventiemaatregelen terugbrengen naar nul of sterk minimaliseren, dan zal de formatie afnemen. Dit betreft veelal medewerkers met vaste contracten. Door deze organisatorische verandering zullen de maatschappelijke gevolgen hoog zijn. En er zal een verstoorde samenwerking met ketenpartners ontstaan. Samenwerking tussen de scholen, GGD en welzijnsorganisatie, culturele- en sportorganisaties wordt minder effectief. Want zonder preventieve voorzieningen en de regie daarop vanuit de gemeente kunnen zij weinig meer doen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000
Aantal FTE	0,72 (schaal 10)	0,72 (schaal 10)	0,72 (schaal 10)	0,72 (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)

74. Meedoen en Gezondheid

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Ntb
Grootboeknummer	Ntb
Kostensoort	Ntb
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) wordt gericht, onder meer ter uitvoering van de raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de Kadernota Sociaal Domein (en uitvoeringsplannen) geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen Cultuur, Frysk, sportstimulering, maatschappelijke accommodaties. Hiervoor wordt formatie ingezet binnen de ambtelijke organisatie om de raads- en collegedoelen te behalen.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op het onderdeel: Meedoen en Gezondheid (preventie Wmo en Gezondheid). We zetten op dit moment ambtelijke capaciteit in op onder andere de volgende preventieve activiteiten (niet-limitatief):

- Algemene voorzieningen (welzijnsinstelling, opbouwwerk, jongerenwerk, FRiZA/IZA)
- SPUK GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord)
- Intensiveren Meedoen-locaties (algemene dagvoorzieningen/inloop)
- Ontwikkelen integrale visie op preventie sociaal domein.
- Valpreventie door gerichte beweeg- en balansprogramma's aan te bieden.
- Activiteiten t.b.v. groepen met grote gezondheidsachterstanden, zoals kinderen en mensen met een lage sociaaleconomische status.
- Inzet op de drie speerpunten die veel ziektelast veroorzaken: roken, overgewicht in relatie tot ongezonde eet- en beweeggewoonten en problematisch alcoholgebruik.
- Mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld dat we enkel beleidsmatig nog aandacht besteden aan de wettelijke (maatwerk)voorzieningen op het gebied van Meedoen en Gezondheid. Dit betekent dat voornoemde werkzaamheden niet meer of nihil kunnen worden uitgevoerd.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben binnen de Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet een brede verantwoordelijkheid voor preventie, maar de mate waarin wij verplicht zijn te investeren in preventieve activiteiten verschilt per wet. In de onderstaande tabel daartoe een samenvatting:

Wet	Verplichte investering in preventie?	Mate van verplichting
Jeugdwet	✓ Ja	Gemeenten moeten preventieve jeugdhulp organiseren.
Wmo 2015	⚠ Beperkt	Gemeenten moeten zelfredzaamheid en participatie bevorderen, maar zijn niet verplicht om specifieke preventieve maatregelen te nemen.
Participatiewet	✗ Nee	Geen expliciete preventieverplichting, maar wel inzet op arbeidsinschakeling.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op de niet wettelijke taken. Strikt wettelijke verplichtingen, in dit geval de (maatwerk)voorzieningen binnen het sociaal domein, zijn niet opgenomen in dit ombuigingsvoorstel.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog.

Toelichting: Als de gemeente niet meer investeert in preventie dan zijn de volgende risico's aanwezig:

- Toename van hulpvragen en problemen
- Vergroting van sociale ongelijkheid
- Meer eenzaamheid en minder sociale samenhang
- Hogere zorgkosten op de lange termijn
- Meer instroom in zwaardere voorzieningen
- Financiële druk op andere domeinen
- Meer druk op zorg en hulpverlening
- Mogelijke juridische bezwaren
- Overbelasting mantelzorgers
- Vermindering zelfredzaamheid en participatie
- Meer overgewicht en ongezonde leefstijl

Bezuinigen op preventie binnen de Wmo en Gezondheid lijkt op korte termijn geld te besparen, maar leidt op zowel korte als lange termijn tot hoge zorgkosten en grotere sociale problemen. Investeren in preventie, zoals welzijnswerk, mantelzorgondersteuning en ontmoetingsplekken, helpt inwoners langer zelfstandig te blijven en voorkomt zwaardere zorgvragen. Dit heeft als gevolg dat de reeds opgelegde taakstelling binnen de Wmo niet volledig gerealiseerd kan worden.

Daarnaast heeft het als gevolg dat de middelen die de gemeente ontvangt uit Specifieke Uitkeringen, zoals GALA en IZA, (gedeeltelijk) terugbetaald moeten worden.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als we de huidige werkzaamheden in de preventiemaatregelen terugbrengen naar nul of sterk minimaliseren, dan zal de formatie afnemen. Dit betreft veelal medewerkers met vaste contracten.

Ook is het risico dan aanwezig dat we geconfronteerd worden met meer complexe hulpvragen. Dat leidt weer tot toename van bureaucratische lasten, zwaardere trajecten vereisen meer rapportages, indicaties en verantwoording. De uitgaven binnen de gespecialiseerde jeugdzorg zullen toenemen. Er zal een verstoorde samenwerking met ketenpartners ontstaan, zoals de zorgwereld. Samenwerking tussen de scholen, GGD en welzijnsorganisatie, culturele- en sportorganisaties wordt minder effectief. Want zonder preventieve voorzieningen en de regie daarop vanuit de gemeente kunnen zij weinig meer doen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 103.000	€ 103.000	€ 103.000	€ 103.000
Aantal FTE	0,86 (schaal 10)	0,86 (schaal 10)	0,86 (schaal 10)	0,86 (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 103.000	€ 103.000	€ 103.000	€ 103.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

75. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600097 en 600099
Kostensoort	4343100
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het budget voor preventie zijn er middelen die tot op heden niet volledig worden benut. Dit komt doordat dit geld is gereserveerd voor het programma 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO). In het Meerjarenplan 2 (MJP2) 2023 is vastgesteld om OKO uit te voeren, maar alleen binnen de bestaande budgetten voor jeugd.

Er is onderzocht welke budgetten beschikbaar gesteld kunnen worden voor OKO. Dit ombuigingsvoorstel hangt dan ook samen met andere ombuigingsvoorstellen. In de startnotitie zijn de kaders vastgesteld voor de visie op opvoeden en opgroeien, die in januari 2025 aan de raad wordt voorgelegd. Een van de uitgangspunten van de visie is de inzet op preventie. OKO is een preventief programma dat helpt voorkomen dat jongeren zwaardere (en duurdere) jeugdhulp nodig hebben of dat hun problemen verergeren.

Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om deze budgetten niet in te zetten voor OKO, maar structureel te verlagen in de begroting. Dit betekent een besparing van € 60.000 op het totale OKO budget van € 163.000. Deze besparing heeft als gevolg dat de beoogde beweging binnen OKO, zoals vastgesteld in de startnotitie en uitgewerkt in de visie, in het geding komt. Omdat OKO zich op dit moment in de opstartfase bevindt, is op dit moment niet exact aan te geven welke activiteiten niet door kunnen gaan. Wel is duidelijk dat er concessies nodig zullen zijn in de verdere uitwerking, met een resterend budget van € 103.000. Dat kan ertoe leiden dat bepaalde preventieve interventies worden beperkt of zelfs wegvallen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is wettelijk verplicht om zich in te zetten voor preventie. OKO is een programma dat hierin bijdraagt. Preventieve activiteiten en interventies vallen onder de jeugdwet, en gemeenten mogen zelf bepalen hoe ze dit vormgeven. Hierdoor is het mogelijk om deze ombuiging voor te stellen. De Commissie van Deskundigen Rijk | VNG Hervormingsagenda Jeugd geeft volgende adviezen voor de meerwaarde en betekenis van de Hervormingsagenda:

- Creëer en versterk lokale steunstructuren; benut de natuurlijke omgevingen van jongeren en ouders, bijvoorbeeld de school;
- Leg noodzaak en minimumniveau aan basisvoorzieningen vast in de wet.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: In het algemeen geldt dat bezuinigen in preventie kan leiden tot een grotere vraag naar specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Indien de vraag naar specialistische zorg toeneemt zullen deze kosten voor de gemeente ook toenemen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Bij het programma OKO zijn verschillende organisaties betrokken, waaronder welzijnsorganisaties en scholen. Omdat meerdere ombuigingsvoorstellen invloed hebben op OKO, zijn deze organisaties met één gezamenlijke brief geïnformeerd over de bezuinigingsopgave van de gemeente en de geformuleerde ombuigingsvoorstellen binnen het programma.	

76. Opvoeden en opgroeien

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) wordt gericht, onder meer ter uitvoering van de raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de Kadernota Sociaal Domein (en uitvoeringsplannen) geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen Cultuur, Frysk, sportstimulering, maatschappelijke accommodaties. Hiervoor wordt formatie ingezet binnen de ambtelijke organisatie om de raads- en collegedoelen te behalen.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op het onderdeel: opvoeden en opgroeien (preventie Jeugd). We zetten op dit moment ambtelijke capaciteit in op onder andere de volgende preventieve activiteiten (niet-limitatief):

- Lokale uitvoering Hervormingsagenda jeugd
- (Lokale) Inzet visie opvoeden en opgroeien (preventie staat centraal)
- Algemene preventie, onderwijsachterstanden en specifieke preventie (kansrijke start, VVE en peuteropvang)
- Thuiszitters (voorkomen thuiszittende kinderen)
- Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)
- Buurtgezinnen
- LEJA (lokale educatieve jeugd agenda) agenda
- Jongerencentrum Casa Caleidoscoop

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld dat we enkel beleidsmatig nog aandacht besteden aan de wettelijke (maatwerk)voorzieningen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Dit betekent dat voornoemde werkzaamheden niet meer of nihil kunnen worden uitgevoerd.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten hebben binnen de Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet een brede verantwoordelijkheid voor preventie, maar de mate waarin wij verplicht zijn te investeren in preventieve activiteiten verschilt per wet. In de onderstaande tabel daartoe een samenvatting:

Wet	Verplichte investering in preventie?	Mate van verplichting
Jeugdwet	✓ Ja	Gemeenten moeten preventieve jeugdhulp organiseren.
Wmo 2015	⚠ Beperkt	Gemeenten moeten zelfredzaamheid en participatie bevorderen, maar zijn niet verplicht om specifieke preventieve maatregelen te nemen.
Participatiewet	✗ Nee	Geen expliciete preventieverplichting, maar wel inzet op arbeidsinschakeling.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op de niet wettelijke taken. Strikt wettelijke verplichtingen, in dit geval de (maatwerk)voorzieningen binnen het sociaal domein, zijn niet opgenomen in dit ombuigingsvoorstel.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als de gemeente niet meer investeert in preventie dan zijn de volgende, niet-limitatieve- risico's aanwezig:

- Toename van hulpvragen en problemen
- Vergroting van sociale ongelijkheid
- Meer eenzaamheid en minder sociale samenhang
- Hogere zorgkosten op de lange termijn
- Meer instroom in zwaardere voorzieningen
- Financiële druk op andere domeinen
- Meer druk op zorg en hulpverlening
- Mogelijke juridische bezwaren

Stoppen met preventie lijkt op korte termijn een bezuiniging, maar veroorzaakt op (middel)lange termijn hogere kosten en grotere sociale problemen. Door te investeren in vroegsignalering en lichte hulp, voorkomt de gemeente zwaardere jeugdzorg en maatschappelijke schade.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als we de huidige werkzaamheden in de preventiemaatregelen terugbrengen naar nul of sterk minimaliseren, dan zal de formatie afnemen. Dit betreft veelal medewerkers met vaste contracten.

Ook is het risico dan aanwezig dat we geconfronteerd worden met meer complexe hulpvragen. Dat leidt weer tot toename van bureaucratische lasten, zwaardere trajecten vereisen meer rapportages, indicaties en verantwoording. De uitgaven binnen de gespecialiseerde jeugdzorg zullen toenemen. Er zal een verstoorde samenwerking met ketenpartners ontstaan, zoals de zorgwereld. Samenwerking tussen de scholen, GGD en

welzijnsorganisatie, culturele- en sportorganisaties wordt minder effectief. Want zonder preventieve voorzieningen en de regie daarop vanuit de gemeente kunnen zij weinig meer doen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 231.000	€ 231.000	€ 231.000	€ 231.000
Aantal FTE	1,92 (schaal 10)	1,92 (schaal 10)	1,92 (schaal 10)	1,92 (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 231.000	€ 231.000	€ 231.000	€ 231.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

77. Peuteropvangbudget en OAB-SPUK middelen

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Grootboeknummer	600098
Kostensoort	4424020
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente ontvangt een Specifieke Uitkering (SPUK) om het gemeentelijk beleid rondom onderwijsachterstanden (OAB) uit te voeren. Een onderdeel daarvan is het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De hoogte van de OAB-SPUK middelen is gebaseerd op de achterstandsscore, die het CBS berekent. Dit betreft een wettelijke taak. Sinds 2016 ontvangen gemeenten zogenaamde 'Asscher middelen' om ervoor te zorgen dat alle peuters twee dagdelen per week naar de peuteropvang kunnen gaan. De benodigde middelen hiervoor zijn opgenomen in de begroting.

Dit ombuigingsvoorstel stelt voor om een deel van het peuteropvangbudget niet in te zetten voor OKO en een uitvoeringsplan gericht op het jonge kind, maar structureel te verlagen in de begroting. Dit bespaart € 200.000 op een bedrag van € 909.000 wat structureel in de begroting staat voor de peuteropvang. Dit heeft echter als gevolg dat de beoogde beweging naar preventie, zoals vastgesteld in de startnotitie en uitgewerkt in de visie, in het geding komt. OKO bevindt zich op dit moment in de opstartfase. Er kan dus niet aangegeven worden welke activiteiten specifiek niet doorgaan, maar het raakt vooral de ondersteuning van jonge kinderen met een zwaardere ondersteuningsbehoefte. Er dienen in ieder geval concessies gedaan te worden in de verdere uitwerking, waarbij € 163.000 beschikbaar is voor OKO.

In dit ombuigingsvoorstel zijn niet alle beschikbare middelen voor peuteropvang en VVE opgenomen, omdat er rekening moet worden gehouden met stijgende tarieven en 10% korting op de OAB-middelen en de wettelijke taak rondom de gemeente op dit gebied.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren op het gebied van peuteropvang en VVE. Net als scholen hebben gemeenten de taak om onderwijsachterstanden tegen te gaan. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de vroeg- en voorschoolse educatie voor kinderen van 2 tot 6 jaar die risico lopen op een onderwijsachterstand.

Daarnaast is de gemeente wettelijk verplicht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties om afspraken te maken over:

- Het bevorderen van integratie.
- Het voorkomen van segregatie.
- Het bestrijden van onderwijsachterstanden.
- De inschrijving en toelating van voorzieningen.

Dit ombuigingsvoorstel zorgt ervoor dat er voldoende middelen beschikbaar blijven om VVE en peuteropvang aan te bieden, waardoor de gemeente aan de wettelijke verplichting blijft voldoen.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: met dit ombuigingsvoorstel is het risico dat de verwijzingen voor (duurdere) specialistische jeugdhulp toeneemt. In het algemeen geldt dat bezuinigen in preventie kan leiden tot een grotere vraag naar specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Indien de vraag naar specialistische zorg toeneemt zullen deze kosten voor de gemeente ook toenemen. Preventie is essentieel om te voorkomen dat jeugdigen en jongeren (grotere) problemen krijgen. Beginnende problemen kunnen zo in goede banen worden geleid en de kans op herhaling wordt verminderd. Op die manier verbeteren we de individuele levens van jeugdigen en zorgen we dat jeugdigen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijft de jeugdhulp zo toegankelijk voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties. Door te investeren in de basis kan een grote doelgroep worden bereikt. Dit helpt om de behoefte aan dure, intensieve zorg te verminderen, wat zowel voor het welzijn van jeugdigen als financieel positief is.

Na het vaststellen van de Visie op opvoeden en opgroeien kan het uitvoeringsplan opvoeden en opgroeien uitgewerkt worden. Onderdeel daarvan is de ondersteuning van jonge kinderen met een zorg/ondersteuningsbehoefte. In lijn met de bevindingen tot nu toe is het raadzaam om de pedagogische basisvoorzieningen te versterken vanuit het oogpunt integraliteit, normaliseren en zo-thuisnabij-mogelijk. Dit is in lijn met de kadernota en het hoofdlijnenakkoord. Met dit ombuigingsvoorstel kan hier minder inzet op gepleegd worden.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal FTE	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
--------------------------	------	------	------	------

Verlaging lasten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeurscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Bij het programma OKO zijn verschillende organisaties betrokken, waaronder welzijnsorganisaties en scholen. Omdat meerdere ombuigingsvoorstellen invloed hebben op OKO, zijn deze organisaties met één gezamenlijke brief geïnformeerd over de bezuinigingsopgave van de gemeente en de geformuleerde ombuigingsvoorstellen binnen het programma.	

78. Preventief aanbod jeugd

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600099
Kostensoort	4424007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen zwaarte 20 worden er preventieve interventies ingezet. Deze worden uitgevoerd door de GGD, omdat zij over deze specifieke expertise beschikken. Dit ombuigingsvoorstel gaat over het stoppen van preventieve interventies. De gemeente Heerenveen neemt de volgende producten af bij de GGD:

1. VoorZorg
2. Preventieve pedagogische opvoedondersteuning
3. ½'tjes peuteropvang
4. Preventiewerk JIDS en 0-12 jaar

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om te stoppen met de vier preventieve interventies. Dit bespaart € 351.000. Dit heeft als gevolg dat de beoogde beweging, zoals vastgesteld in de startnotitie en uitgewerkt in de visie, in het geding komt. Jeugdigen en opvoeders kunnen geen beroep doen op professionals over lichte opvoedingsvragen en vroegsignalering komt in het geding.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom preventie. Met dit ombuigingsvoorstel wordt het preventieve veld teruggebracht naar een minimum. De Commissie van Deskundigen Rijk | VNG Hervormingsagenda Jeugd heeft over de meerwaarde en betekenis van de Hervormingsagenda onder andere de volgende adviezen geformuleerd:

- Creëer en versterk lokale steunstructuren; benut de natuurlijke omgevingen van jongeren en ouders, bijvoorbeeld de school;
- Leg noodzaak en minimumniveau aan basisvoorzieningen vast in de wet.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting:

- In algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is.

- De GGD jeugdverpleegkundigen zijn onderdeel van het JIDS. Rondom preventie in de school zijn ook provinciale afspraken gemaakt over deze inzet. We zijn als gemeente dus een verplichting aangegaan.
- Maatschappelijk werk was ook onderdeel van het JIDS. Begin 2024 is maatschappelijk werk hier mee gestopt in verband met bezuiniging. Hiermee is de methodiek op spanning komen te staan en kunnen niet alle (hulp)vragen beantwoord worden. Wanneer ook de GGD komt te vervallen zal JIDS niet voortgezet kunnen worden.
- De aanvullende taken van de GGD zijn gericht op preventie. In onze gemeente kunnen ouders alleen maar bij de pedagoog van de GGD terecht voor opvoedingsvragen zonder verwijzing. Als de GGD wegvalt in het preventieve veld moeten ouders en jeugdigen een beroep doen op specialistische jeugdhulp.
- Het gehele aanvullend pakket is gericht op preventie. Preventie is essentieel om te voorkomen dat jeugdigen en jongeren (grotere) problemen krijgen. Beginnende problemen kunnen zo in goede banen worden geleid en de kans op herhaling wordt verminderd. Op die manier verbeteren we de individuele levens van jeugdigen en zorgen we dat jeugdigen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijft de jeugdhulp zo toegankelijk voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties. Door te investeren in de basis kan een grote doelgroep worden bereikt. Dit helpt om de behoefte aan dure, intensieve zorg te verminderen, wat zowel voor het welzijn van jeugdigen als financieel positief is.
- De vraag neemt niet af. Benodigde hulp (via TJG of huisarts doorverwezen) moet nu in het specialistisch kader worden geleverd. Dat is duurder dan preventieve inzet. Dit leidt tot een verschuiving van kosten van deze subsidie naar (open einde) specialistische jeugdhulp, waardoor 0.5 fte nodig is om deze werkzaamheden op te pakken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Het schrappen van dergelijke preventieve voorzieningen vanuit de GGD betekent dat de vragen hierover rechtstreeks bij TJG binnenkomen. Dit heeft invloed op het aantal meldingen bij het TJG. De inschatting is dat dit voor ongeveer 0,5 fte extra werk met zich mee zal brengen (schaal 10).

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 351.000	€ 351.000	€ 351.000	€ 351.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	+ €50.000	+ € 50.000	+ € 50.000	+ € 50.000
Aantal Fte	+ 0,5 fte (schaal 10)	+ 0,5 fte (schaal 10)	+ 0,5 fte (schaal 10)	+ 0,5 fte (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 301.000	€ 301.000	€ 301.000	€ 301.000

Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-----------------	-----	-----	-----	-----

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): GGD Fryslân	

79. Regulier onderhoud sportaccommodaties

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.2 Sportaccommodaties
Grootboeknummer	Divers
Kostensoort	4343023
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente voert het regulier onderhoud uit op de sportvelden, voor bijvoorbeeld voetbal, hockey, kaatsen en korfbal. Dit onderhoud is sober en doelmatig en wordt op een basisniveau uitgevoerd. Beleidsmatig kan gekozen worden om bijvoorbeeld velden uit het onderhoud te halen, om sportaccommodaties samen te voegen of om het onderhoud helemaal bij de verenigingen te laten.

Uit het versnipperingsonderzoek in 2021 (wordt geactualiseerd in 2025) blijken geen efficiënte mogelijkheden voor het uit het onderhoud halen van velden op een sportaccommodatie of om sportaccommodaties/ sportverenigingen samen te voegen. Dit levert geen besparing op. Aangezien we op basisniveau onderhouden zit hier ook geen besparing in.

Er is wel een keuze om het onderhoud als gemeente niet meer te doen en volledig bij de sportverenigingen te laten en hierdoor een ombuiging te realiseren, waarbij het totale budget voor regulier onderhoud van sportaccommodaties vrijvalt. Met dit ombuigingsvoorstel wordt een taakstelling van € 450.000 structureel opgenomen vanaf 2026. Dit is het regulier onderhoudsbudget waarvoor derden ingehuurd worden, nog los van de investeringen en voorziening in groot onderhoud van onze sportvelden.

Daarnaast is in dit voorstel € 525.000 meegenomen voor dotatie voorziening groot onderhoud sportvelden, de overige € 75.000 dotatie is meegenomen in het voorstel aanpassen dotatie voorziening sportvelden.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom het onderhoud aan sportvelden. Maar als eigenaar van de velden dragen wij wel de verantwoordelijkheid. Het beheer kan worden overgedragen aan een sportvereniging of een stichting.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: verenigingen hebben geen middelen om het onderhoud zelf te doen. Het risico is aanzienlijk dat sportvoorzieningen verdwijnen in onze gemeente. Dit staat haaks op het diverse beleid van de gemeente. Er zijn minder mogelijkheden om te sporten en bewegen en te ontmoeten. Dit heeft veel impact op de inwoners die bijvoorbeeld een uitlaatklep of een sociale plek missen, met alle gevolgen van dien. Er is daarnaast sprake van een forse kapitaalvernietiging.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: door de verwachte grote onrust vergt dit in eerste instantie meer personele inzet. De besparing zit in de toekomst vooral op de afdeling Realisatie & Wijkbeheer.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): verenigingen	

80. Sociaal Medische Indicatie (SMI)

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.3 - Inkomensregelingen
Grootboeknummer	600129
Kostensoort	4423014
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De regeling voor een sociaal medische indicatie biedt ouders de mogelijkheid om tijdelijk kinderopvang mogelijk te maken en hiervoor een financiële tegemoetkoming te ontvangen. Er zijn ouders die geen gebruik kunnen maken van kinderopvangtoeslag, terwijl dat wel nodig is. Dit zijn (alleenstaande) ouders die, als gevolg van sociaal-medische redenen, geen of beperkt recht hebben op kinderopvangtoeslag waardoor zij geen gebruik kunnen maken van kinderopvang. Dit kan bijvoorbeeld gelden voor gezinnen met ouders met lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen, of in sociale crisissituaties.

De kinderen moeten tussen 0 en 12 jaar oud zijn. Voor deze kinderen is opvang via een SMI mogelijk om de ouder(s) (tijdelijk) te ontlasten of het ondersteunen bij de ontwikkeling van het kind. De SMI levert dan een bijdrage aan het herstellen van de balans in het gezin en kan toegewerkt worden naar een structurele oplossing voor het gezin. Op dit moment betreft het 32 ouders. De inzet van SMI heeft een preventieve werking. Met relatief 'lichte' inzet kan er gewerkt worden naar balans en herstel binnen het gezin en wordt voorkomen dat situaties escaleren en bijvoorbeeld ook de veiligheid van kinderen in het geding komt.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de SMI-regeling stop te zetten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom SMI. Gemeenten hebben de vrijheid om lokaal invulling te geven aan SMI, inclusief het bepalen van indicatiestelling, criteria en uitvoering. De regels voor deze regeling zijn vastgelegd in de verordening en beleidsregels. De kosten worden gedekt uit de budgetten van bijzondere bijstand.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Indicatie is bedoeld om een gezond opvoedklimaat te bevorderen en ouders te ontlasten. Als de SMI wordt stopgezet, dan valt deze ondersteuning weg.

De inzet van SMI heeft een preventieve werking en draagt bij aan het versterken van de pedagogische basis. Het versterken van de pedagogische basis betekent dat je de invloed van beschermende of versterkende factoren in de omgeving van kinderen en jongeren

vergroot. Een investering in de pedagogische basis is gericht op de positieve ontwikkeling van alle kinderen en jongeren. In algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Preventie is essentieel om te voorkomen dat jeugdigen en jongeren (grotere) problemen krijgen. Beginnende problemen kunnen zo in goede banen worden geleid en de kans op herhaling wordt verminderd. Op die manier verbeteren we de individuele levens van jeugdigen en zorgen we dat jeugdigen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijft de jeugdhulp zo toegankelijk voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties. Door te investeren in de basis kan een grote doelgroep worden bereikt. Dit helpt om de behoefte aan dure, intensieve zorg te verminderen, wat zowel voor het welzijn van jeugdigen als financieel positief is.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: er zijn geen organisatorische gevolgen. Wel zijn er incidentele werkzaamheden voor het informeren van de huidige 32 ouders en intrekken van beleid. Structureel blijft de problematiek bestaan, waardoor de (aan)vragen vanuit de doelgroep niet zullen verdwijnen.

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): de ouders die op dit moment gebruik maken van deze regeling.	

81. Sportstimulering

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering
Grootboeknummer	600070
Kostensoort	4425004
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Wat doen buurtsportcoaches?

De inzet van de buurtsportcoaches draagt bij aan de doelstellingen in het Gezond en Actief Leven Akkoord om toe te werken naar een gezonde samenleving en zijn een essentiële component in de hele beweging van zorg naar gezondheid en preventie. De buurtsportcoaches stimuleren en organiseren sport- en beweegactiviteiten in de wijken en dorpen voor inwoners van jong tot oud. Ze werken samen met scholen, sportverenigingen en andere organisaties om bewoners te motiveren voor een gezonde leefstijl. Ze spelen een belangrijke rol in het bevorderen van de sociale cohesie en gezondheid in de wijken en dorpen. Ze hebben een grote rol in de diverse sportnetwerken. Daarnaast doen zij activiteiten zoals de mega-sportdag, sportsnuffelweken, wijkgerichte activiteiten sport/spel. Onderzoek en monitoring. Stimuleren beweegparticipatie etc.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om te stoppen met de inzet van buurtsportcoaches. Er blijft een klein budget beschikbaar voor sportstimulering, zonder buurtsportcoaches.

Een greep uit: bereik/doelgroep/activiteiten 2023

- 0-4 jaar: Pietengym Akkrum, Ukkepukvoetbal, megasportdag totaal 150 deelnemers
- 4-12 jaar: Lage SES wijken naschoolse activiteiten, scholen survival run, Thialf schaatsfestijn, opening pumptrack, sprintchallenge, ouder en kind gymnastiek, street wise cup, Fryske sport op scholen, school sporttoernooien, boartstermiddei Jubbega, indoor Slingeraap Akkrum, spikerspulwike sportdag, tennisweken, judoklassen, mega sportdag totaal 6000+ deelnemers.
- Jongeren vanaf 12 jaar: In samenwerking met jongerenwerk Caleidoscoop jongeren stimuleren te bewegen/sporten. Evenement: adventure Trail totaal 1000+ deelnemers.
- Volwassenen:
 - Welzijn op Recept, Fiets mee, wandel mee, zwem mee 20+ deelnemers
 - Participatiefonds 18+
 - 40+ deelnemers
 - Ouderen: Project doortrappen, beweeg- en ontmoetdag, vitaliteitsmaand

- Aangepast sporten: Dagbesteding de Spil, 6 deelnemers.

Historie taakstellingen en aanpak

In 2021 is tot een ombuiging van € 100.000 besloten. Deze is vanaf 2023 geëffectueerd, en in verband met afbouw is de € 100.000 in 2025 volledig verwerkt.

Vanaf 2024 zijn hierboven nog keuzes gemaakt om bepaalde activiteiten ten laste van de Specifieke Uitkering GALA te brengen. Ook dit is een bezuinigingsmaatregel geweest.

Extra vanaf 2024 quick-wins SPUK GALA (bezuiniging)

- 0,50 fte buurtsportcoaches wordt ingezet ten laste van valpreventie circa 50K = bezuiniging
- Extra verplichting coördinator sport en gezondheid (gaat ten laste van budget Buurtsportcoaches
- Afname kosten buurtsportcoaches (deel wegstrepen SPUK tegen begroting) van 104K in 2024 oplopend tot 165K (in 2027). Kosten worden verlegd van gemeente naar scholen. Zij betalen zelf daarmee het bewegingsonderwijs (vakleerkracht). Het is nog een lopend traject tot 2027. Om dit te realiseren zijn de buurtsportcoaches in dienst gekomen van Sport Fryslan. Zij hebben afspraken gemaakt met het onderwijs.

Wat doen andere gemeenten en benchmark

Benchmark op onderdeel sportstimulering is niet goed te vergelijken met de referentiegemeenten. Kijkend naar bijvoorbeeld een goed vergelijkbare gemeente als Smallerland, geven zij op hetzelfde taakveld 0,0 euro per inwoner uit voor sportstimulering. Dit klopt niet. Zij hebben dit namelijk ondergebracht in het sportbedrijf. Het is onduidelijk op welk taakveld dat is belast. Dit haalt het gemiddelde van de referentiegemeenten naar beneden. Qua inzet van buurtsportcoaches zitten wij gemiddeld in vergelijking met andere gemeenten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen harde wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom sport. De gemeentewet geeft gemeenten de bevoegdheid om hun eigen beleid te voeren, inclusief sport- en beweegbeleid. Sport wordt gezien als een lokale aangelegenheid en gemeenten hebben de vrijheid om dit in te vullen (het niveau waarop). Want gemeenten hebben op basis van verschillende wetten en beleidskaders wel een taak op het gebied van sport en bewegen.

In Nederland is de verplichting voor gemeenten om actief beleid te voeren op het gebied van sport en beweging vastgelegd in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Deze wet verplicht gemeenten om te zorgen voor een samenhangend lokaal beleid voor welzijn en maatschappelijke participatie, waar sport en beweging een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarnaast speelt de Jeugdwet een rol, die gemeenten verplicht om zorg te bieden voor de gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen, wat ook kan worden gekoppeld aan sport- en beweegactiviteiten.

Gemeenten krijgen op basis van deze wetten de ruimte om lokaal beleid te ontwikkelen dat aansluit bij de behoeften van hun inwoners, waaronder het bevorderen van sport en

beweging. Het specifieke beleid kan variëren per gemeente, maar de verplichting om actief beleid te voeren is dus wel wettelijk vastgelegd.

Verder zijn er ook aanvullende richtlijnen en programma's, zoals het Nationaal Sport Akkoord, dat gemeenten ondersteunt en aanspoort om sport en bewegen binnen hun beleid te integreren.

Kortom, gemeenten zijn niet wettelijk verplicht om specifiek sportbeleid te voeren, maar op basis van de Wmo, de Jeugdwet en ook de Omgevingswet wordt van de gemeente wel verwacht dat wij sport en bewegen faciliteren als middel voor gezondheid en participatie. En daarbij spelen de buurtsportcoaches een wezenlijke rol.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting:

- Langjarige afspraken met partners (Sport Fryslân)
- Onderwijs kan afspraken niet nakomen
- Aanslag op USP stad van sport / topsport komt in geding
- Aanslag op breedtesport
- Heerenveen scoort hoger dan landelijk in de sportparticipatie, zeker bij de 4-12 jaar. En scoort beter op de motorische ontwikkeling. Vorig jaar was er een school waar 98% van de leerlingen lid was van een sportvereniging. Pedagogische karakter vervalt hier ook mee.
- Nu nog wettelijke verplichting vanuit SPUK. SPUK is niet toereikend.
- Beweging van zorg naar gezondheid komt onder druk (zij zijn essentieel onderdeel van beweging van zorg naar gezondheid en preventie. Kosten maatwerk stijgen op termijn.
- Heerenveen is geen sportgemeente (imagoverlies) meer;
- Hoger risico op mentale gezondheidsproblemen;
- Risico op meer probleemgedrag en schooluitval;
- Risico op meer jongeren in de jeugdzorg.

Toelichting op impact stoppen buurtsportcoaches: de buurtsportcoaches worden ingezet vanuit diverse beleidsterreinen en dragen positief bij aan het sport- en beweeggedrag van inwoners. Vooral van kwetsbare inwoners. De kracht van sport wordt als middel ingezet om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan door de focus op preventie en vitaliteit. Daarnaast zijn buurtsportcoaches vaak aanjager van verbinding tussen diverse beleidsterreinen en maatschappelijke partijen in de gemeente.

Bezuinigingen op sport lijkt op korte termijn voor de hand te liggen, maar leidt op langere termijn tot hogere zorgkosten, minder sociale samenhang (denk aan verdwijnen bestaande sportaccommodaties) en economische schade. Heerenveen heeft sport in zijn DNA; dit niet meer voldoende ondersteunen betekent inleveren op leefbaarheid, gezondheid en economische kracht.

Effecten op de langere termijn onderstaande effecten naar verloop van tijd waar te nemen zullen zijn:

- Vitaliteit van onze inwoners in het geding;
- Percentage overgewicht en obesitas zal toenemen;
- Eenzaamheid neemt toe, mentale gezondheid neemt af;
- De kans dat de doelstelling uit het programma 'zorgtransitie': "In 2030 voldoet 75% van de doelgroep 18+ aan de combinorm sport en bewegen", zal worden behaald neemt significant af.
- De kans dat de doelstelling uit het pva GALA/SPUK: "In 2040 zijn er meer kinderen, jongeren en volwassenen in de Gemeente Heerenveen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname).", zal worden behaald neemt significant af.
- Onderaan de streep zal het percentage van inwoners dat langdurig (ernstig) beperkt wordt in het dagelijks leven door gezondheidsproblemen toenemen. De druk op de gezondheidszorg wordt groter. Staat dus haaks op de beweging van zorg naar gezondheid.

In algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit opneemdereregelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Subsidie moet afgebouwd worden over meerdere kalenderjaren. Buurtsportcoaches krijgen dan ontslag bij Stichting Sport Fryslân.

Afhankelijk van de werkzaamheden die overblijven binnen het gehele sport- en beweegbeleid gelet op andere voorstellen, is de ambtelijke interne inzet gedurende het kalenderjaar voor specifiek de subsidierelatie BSC's circa 100 uur, wat 0,05 fte schaal 8 is. Nieuwe sport-/beweegbeleid staat hiermee ter discussie (buurtsportcoaches zijn essentieel onderdeel van het sport-/beweegbeleid) en sportnetwerk.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Aantal Fte	0,05 (schaal 8)	0,05 (schaal 8)	0,05 (schaal 8)	0,05 (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Sport Fryslân en de buurtsportcoaches	

82. Sportstimulering en cultuur

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) wordt gericht, onder meer ter uitvoering van de raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de Kadernota Sociaal Domein (en uitvoeringsplannen) geïnvesteerd in preventieve activiteiten. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen Cultuur, Frysk, sportstimulering, maatschappelijke accommodaties. Hiervoor wordt formatie ingezet binnen de ambtelijke organisatie om de raads- en collegedoelen te behalen.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op het onderdeel: sportstimulering en cultuur (w.o. Frysk). We zetten op dit moment ambtelijke capaciteit in op onder andere de volgende preventieve activiteiten (niet-limitatief):

Sport en bewegen

- We verrichten verenigingsonderzoeken onder de 115 verenigingen.
- We huldigen onze Nationale Kampioenen.
- We regisseren activiteiten om de sociale sportveiligheid te versterken
- We ondersteunen de innovatie van nieuwe sporten.
- We werken aan een herijkte sportstimulerings nota.
- We bieden subsidies aan en voeren regie op onder andere Sport Fryslân en Topsport Noord voor de inzet en activiteiten van buurtsportcoaches.
- We regisseren de buurtsportcoaches vanuit ons sportstimuleringsbeleid
- We regisseren een clubondersteuner en coördinator sport, preventie en gezondheid
- We zorgen ervoor dat het Lokaal Sport Akkoord II wordt uitgevoerd.
- We werken samen met de Vereniging Sport en Gemeenten in Fries verband.
- We hebben een aanvraag opgesteld voor een internationaal sportproject met andere Europese gemeenten.
- We regisseren gezonde sportevenementen.

Cultuur

- We regisseren de gewenste indeling, de deelname van beoogde culturele partners en andere initiatiefnemers en de financiële haalbaarheid voor de verbouwing en verduurzaming van de Heerenveense School.
- We regisseren onze Mienskijsbibliotheek met drie vestigingen, aan onze grote kunst en culturele instellingen voor cultuureducatie en cultuurhistorie en incidentele culturele activiteiten voor amateurkunst.
- We regisseren Stichting Historie Heerenveen.
- We regisseur het huis van de democratie met daarin mogelijk (een deel) het gemeentehuis en de bibliotheek.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld dat we enkel beleidsmatig nog aandacht besteden aan de wettelijke (maatwerk)voorzieningen op het gebied van sportstimulering en cultuur. Dit betekent dat voornoemde werkzaamheden niet meer of nihil kunnen worden uitgevoerd.

Wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten zijn niet direct verplicht om in sportstimulering te investeren, maar we worden wel geacht sport en bewegen te bevorderen als onderdeel van ons gezondheids- en welzijnsbeleid. Want in Nederland is de verplichting voor gemeenten om actief beleid te voeren op het gebied van sport en beweging vastgelegd in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Deze wet verplicht gemeenten om te zorgen voor een samenhangend lokaal beleid voor welzijn en maatschappelijke participatie, waar sport en beweging een belangrijk onderdeel van uitmaakt. Daarnaast speelt de Jeugdwet een rol, die gemeenten verplicht om zorg te bieden voor de gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen, wat ook kan worden gekoppeld aan sport- en beweegactiviteiten.

Naast de intrinsieke waarde van sport en cultuur draagt het bij aan de fysieke en mentale gezondheid van inwoners van Heerenveen. En levert als voorliggend een bijdrage aan het afschalen van (dure) zorg.

De gemeente heeft beleidsvrijheid over cultuurinvesteringen. Er is geen wettelijke plicht om te investeren in culturele voorzieningen. Toch hebben gemeenten wel een belangrijke rol in de financiering van bibliotheken (volgens de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, Wsob, verplichting) en musea, theaters en cultuurparticipatie. Er is dan een wettelijke taak om te zorgen voor en het financieren van een goede openbare bibliotheekvoorziening. Dit betekent dat we verantwoordelijk zijn voor het faciliteren en financieren van een basisbibliotheek in onze gemeente. Via Bestuursakkoorden cultuur wordt gestimuleerd dat gemeenten blijven investeren in cultuur.

Maatschappelijke accommodaties worden gebruikt door diverse partners en dienen als voorziening in het voorliggende veld.

Dit ombuigingsvoorstel richt zich op de niet wettelijke taken. Strikt wettelijke verplichtingen, in dit geval een goede openbare bibliotheekvoorziening, zijn niet opgenomen in dit ombuigingsvoorstel.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting:

Sportstimulering

Als een gemeente stopt met investeren in preventieve sportstimulering, kunnen op de korte en lange termijn verschillende negatieve gevolgen ontstaan, zowel op individueel als maatschappelijk niveau, zoals bijvoorbeeld:

- Toename van obesitas en chronische ziekten.
- Slechtere mentale gezondheid.
- Hogere zorgkosten.
- Minder sociale cohesie.
- Toename van jeugdproblematiek.
- Lagere productiviteit, want een ongezonde bevolking leidt tot meer ziekteverzuim.
- Achteruitgang van sportverenigingen.

Door niet meer te investeren in sportstimulering, verleggen wij de kosten naar de toekomst. Wat nu wordt bespaard, komt later vaak dubbel zo hard terug in de vorm van hogere zorgkosten en maatschappelijke problemen.

Culturele voorzieningen en activiteiten

Als een gemeente stopt met investeren in preventie op het gebied van culturele voorzieningen en activiteiten, kunnen de gevolgen op meerdere niveaus merkbaar zijn. Dit raakt niet alleen de inwoners en culturele instellingen, maar heeft ook bredere maatschappelijke en economische effecten.

- Verminderde toegankelijkheid omdat inwoners met een lager inkomen minder kunnen deelnemen aan cultuur.
- Afname van culturele diversiteit omdat kleinschalige initiatieven en minder commerciële kunstvormen verdwijnen.
- Minder sociale cohesie want culturele evenementen en activiteiten brengen inwoners samen.
- Minder ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren want kunst en cultuur stimuleren creativiteit, kritisch denken en sociale vaardigheden.
- Teruglopende werkgelegenheid in de cultuursector want minder of geen gemeentelijke steun kan leiden tot banenverlies bij culturele instellingen
- Haalbaarheid Cultuurhuis en Huis van de Democratie komt in gedrang, want er is geen inzet meer mogelijk vanuit de ambtelijke organisatie.
- Verdwijnen van culturele- en sportvoorzieningen in onze gemeente, waardoor de sociale cohesie en leefbaarheid zal verslechteren.
- Aantrekkingskracht van Heerenveen neemt af omdat een rijk sportief en cultureel aanbod onze gemeente mede aantrekkelijk maakt om in te wonen, te werken en te investeren.
- Net als bij sport en gezondheid geldt dat minder investeren in preventie leidt tot hogere kosten later, bijvoorbeeld door een toename in eenzaamheid en verveling onder jongeren.

Bezuinigingen op culturele preventie lijken op korte termijn een besparing, maar kunnen op langere termijn leiden tot een minder aantrekkelijke, minder verbonden en minder economisch vitale gemeente Heerenveen.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Hoog

Toelichting: Als we de huidige werkzaamheden in de preventiemaatregelen terugbrengen naar nul of sterk minimaliseren, dan zal de formatie afnemen. Dit betreft veelal medewerkers met vaste contracten. De eerder genoemde activiteiten en inzet zullen dan niet meer mogelijk zijn met de nodige genoemde maatschappelijk gevolgen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 224.000	€ 224.000	€ 224.000	€ 224.000
Aantal Fte	1,86 (schaal 10)	1,86 (schaal 10)	1,86 (schaal 10)	1,86 (schaal 10)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 224.000	€ 224.000	€ 224.000	€ 224.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
X	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): medewerkers van de gemeentelijke organisatie	

83. Subsidie stichting Chris en Voorkom

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600097
Kostensoort	4425008
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Chris en Voorkom is een landelijke organisatie die jongeren sterk maakt door interventies gericht op jongeren zelf, en op de context waarin ze opgroeien. De stichting biedt:

- preventie-, weerbaarheids- en leefstijlprogramma's op scholen, kerken en verenigingen;
- een luisterend oor via anonieme telefoon, chat en mail;
- deskundigheidsbevordering aan pastorale (jeugd)medewerkers, leerkrachten, jeugdzorgprofessionals, ouders, jeugdwerkers, (sport)docenten, etc.

De stichting ontvangt van de gemeente Heerenveen een jaarlijkse subsidie met als doel het verzorgen van leefstijlinterventies en workshops voor jongeren in het kader van mentale weerbaarheid, levensstijl en verslavingspreventie. Daarnaast verzorgen zij interventies gericht op ouders van jongeren en deskundigheidsbevordering gericht op professionals.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom preventie. Preventieve activiteiten en interventies voor jeugd en hun ouders vallen onder de jeugdwet. De omvang en de vorm van deze preventieve inzet is vrij voor de gemeenten. De Commissie van Deskundigen Rijk|VNG Hervormingsagenda Jeugd heeft over de meerwaarde en betekenis van de Hervormingsagenda onder andere de volgende adviezen geformuleerd:

- Creëer en versterk lokale steunstructuren; benut de natuurlijke omgevingen van jongeren en ouders, bijvoorbeeld de school;
- Leg noodzaak en minimumniveau aan basisvoorzieningen vast in de wet.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstreking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: in algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Bij onvoldoende beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen hebben ouders en jeugdigen geen andere keus dan een beroep te doen op specialistische jeugdhulp of problemen verergeren/escaleren. Het gevolg van dit ombuigingsvoorstel is dat er geen preventieve inzet plaatsvindt op het voorkomen van middelengebruik en OKO.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidie heeft geen structurele organisatorische impact. Dit is een gemiddelde subsidieaanvraag waar qua normeringen standaard 5 uur per jaar voor staat. Dit is 0,003 fte gebaseerd op schaal 8.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 52.936	€ 52.936	€ 52.936	€ 52.936
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 243	€ 243	€ 243	€ 243
Aantal Fte	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 53.179	€ 53.179	€ 53.179	€ 53.179
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen,

zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): stichting Chris en Voorkom	

84. Subsidie Oranjewoudfestival (OWF)

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Taakveld	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Grootboeknummer	600076
Kostensoort	4425007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het Oranjewoud Festival is een meerdaags klassiek muziekfestival dat jaarlijks plaatsvindt in Oranjewoud. Het festival combineert klassieke muziek met een ongedwongen sfeer in de natuur, waarbij topmusici en opkomend talent optreden op bijzondere locaties, zoals landgoederen, tuinen en openluchtpodia. Naast concerten biedt het festival ook interactieve en innovatieve muziekervaringen, waarbij klassieke muziek op verrassende manieren wordt gepresenteerd. Het trekt zowel liefhebbers van klassieke muziek als een breder publiek dat op een toegankelijke manier kennis wil maken met het genre.

Met dat ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de subsidie van het Oranjewoudfestival stop te zetten. Het is geen wettelijke taak en we bieden ook geen structurele steun aan andere festivals.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom de subsidiëring van een festival.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: minder cultuurinzet, kans op minder aantrekkelijk programmering festival en dus daarbij behorende uitstraling/minder bezoekers. Kans op dat het festival in de toekomst zal moeten stoppen of alleen nog het publiek aanspreekt die vertrouwd is met klassieke muziek. De subsidie voor het Oranjewoudfestival richt zich vooral op het bereiken van nieuwe doelgroepen voor het festival door op een laagdrempelige en vernieuwende manier kennis te maken met klassieke muziek en zelf muziek maken. Onze subsidie richt zich hierop, maar ook de provinciale subsidie en de landelijke subsidie. Voor de landelijke subsidie is het van belang dat we als gemeente en provincie financieel voldoende matchen. Hier is eerder met de provincie en de gemeente onderling afstemming over geweest. Wanneer de subsidie vervalt zullen andere subsidies ook verlaagd worden of vervallen waardoor het festival mogelijk in de toekomst niet meer financieel mogelijk is.

Concreet betekent dit dat bij het schrappen van de subsidie vanuit onze gemeente er voor een periode van drie jaar er in ieder geval ook € 100.000 minder rijksgegeld beschikbaar is voor de organisatie van het Oranjewoudfestival en komen we hierbij onze afspraak met de provincie niet na.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: gaat hier om standaard subsidie aanvraag en afhandeling. Dit is dan een reductie van 0,003 FTE (schaal 8).

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 243	€ 243	€ 243	€ 243
Aantal FTE	0,003	0,003	0,003	0,003

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 30.243	€ 30.243	€ 30.243	€ 30.243
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Oranjewoudfestival	

85. Subsidie sportproject jongeren

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600097
Kostensoort	4425008
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) en SC Heerenveen ontvangen subsidie voor een sportproject met jongeren die te maken hebben met verslavingsproblematiek. Deze subsidies bedragen respectievelijk € 48.000 en € 31.000.

Wanneer jongeren een langere periode geen vaste dagbesteding hebben, zijn er verschillende risico's. Het meest voorkomende is het hebben van een verstoord dag/nachtritme en toegeven aan verslavingsgevoeligheid. Hierbij kun je denken aan drank-, drugs, en/of gameverslaving. Om dit soort problematiek vroegtijdig te signaleren dan wel te voorkomen, is het belangrijk om te weten voor o.a. gemeente Heerenveen, Caleidoscoop, WhatteFeen politie, leerplichtambtenaar, Jongeren Punt, Zienn, MindUp! VNN, de verschillende ROC's, woonbegeleiding zoals BaanPlus en Spatieplus en de overige groeiende partners uit het netwerk om welke jongeren het gaat.

Daarom is sinds 2011 het Sportproject gestart. Vanuit een laagdrempelige manier worden jongeren begeleid en in kaart gebracht. De problematieken en ambities van deze jongeren kunnen in het project achterhaald worden en hierdoor kan heroriëntatie op school/ werk of doorverwijzing naar hulpverleningsinstanties gestimuleerd worden.

Het project is destijds gestart specifiek gericht op een probleemwijk in Heerenveen, genaamd de Beugel. Welzijnsorganisaties, gemeente en woningbouwcoöperaties zijn hierbij betrokken geweest en gaven destijds aan diverse problemen te hebben gesignaleerd. De afgelopen zeven jaar is het project succesvol ingezet in de hele Gemeente Heerenveen en zijn er diverse jongeren weer gere-integreerd in de samenleving. Met als doelstelling terugkeren naar een beroepsopleiding, betaalde baan, vrijwilligerswerk of een hulpverleningstraject. De doelgroep zijn kwetsbare jongeren van 17 t/m 27 jaar.

Doelstelling:

- gezondheidsbevordering
- (leefstijl)gedrag van de doelgroep.
- creëren van een omgeving die het gewenste gedrag van de doelgroep ondersteunt en stimuleert
- duidelijkere visie op een beroep (school/werk)

Bovengenoemde doelstellingen kunnen gerealiseerd worden door in het programma zowel aandacht te besteden aan de leefstijlonderwerpen zoals roken, alcohol, voeding en beweging. Het inzetten van een sportactiviteit (bewegen) zal voor meer effect zorgen. Het samenbrengen van de groep zal zorgen voor het stimuleren van sociale vaardigheden. Naast de groepsactiviteiten zal er veel individuele aandacht zijn voor de leerdoelen en ontwikkelingen van de jongeren.

Per jaar wordt 52 weken lang sport aangeboden, met uitzondering van drie weken zomer en twee weken kerstvakantie. Het ontbijt en begeleiding van VNN loopt het hele jaar door.

De week ziet er als volgt uit:

Dag	Activiteit	Begeleiding
Dinsdag 9:30 – 12:00	Ontbijt in stadion en sport. Sport betreft fitness of andere sport.	Sportstad/ VNN/sc Heerenveen
Donderdag 11:00 – 12:00	Teamsport	Sportstad/ VNN/ Sc Heerenveen

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om deze subsidies stop te zetten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom preventie. Preventieve activiteiten en interventies voor jeugd en hun ouders vallen onder de jeugdwet. De omvang en de vorm van deze preventieve inzet is vrij voor de gemeenten en hierbij is geen ondergrens bepaald. De Commissie van Deskundigen Rijk|VNG Hervormingsagenda Jeugd heeft over de meerwaarde en betekenis van de Hervormingsagenda onder andere de volgende adviezen geformuleerd:

- Creëer en versterk lokale steunstructuren; benut de natuurlijke omgevingen van jongeren en ouders, bijvoorbeeld de school;
- Leg noodzaak en minimumniveau aan basisvoorzieningen vast in de wet.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt

verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: in algemene zin geldt dat bezuinigen op preventie een opwaartse druk geeft op de specialistische zorg. Voor specialistische zorg geldt dat dit open einde regelingen zijn en dat daarin geen begrenzing mogelijk is. Bij onvoldoende beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen hebben ouders en jeugdigen geen andere keus dan een beroep te doen op specialistische jeugdhulp of problemen verergeren/escaleren. Het gevolg van dit ombuigingsvoorstel is dat er geen preventieve inzet plaatsvindt op het voorkomen van middelengebruik en OKO.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidie heeft geen structurele organisatorische impact. Dit is een gemiddelde subsidieaanvraag waar qua normeringen standaard 5 uur per jaar voor staat. Voor twee subsidies bedraagt dit 0,006 FTE (schaal 8).

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 486	€ 486	€ 486	€ 486
Aantal FTE	0,006	0,006	0,006	0,006

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 79.486	€ 79.486	€ 79.486	€ 79.486
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): VNN en sc Heerenveen	

86. Subsidie Topsport Noord

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering
Grootboeknummer	600070
Kostensoort	4425003
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

TeamNL Centrum Noord is het Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) in Heerenveen; CTO's vormen vanaf 2009 gezamenlijk dé topsportinfrastructuur in Nederland. TeamNL Centrum Noord in Heerenveen biedt ondersteuning, begeleiding en faciliteiten aan topsporters/talenten binnen diverse kernsporten en aan sporttalenten in Noord-Nederland. Een belangrijk taak van TeamNL Centrum Noord is het huisvesten van topsporters/talenten zodat zij zich kunnen richten op trainen en studeren. TeamNL Centrum Noord biedt zodoende aan gemiddeld 125 tot 150 topsporters en sporttalenten huisvesting; via zelfstandig wonen, begeleid wonen of bij gastgezinnen. Voor de training van de topsporters in Heerenveen huurt TeamNL Centrum Noord diverse en uiteenlopende topsportaccommodaties en -voorzieningen van IJssstadion Thialf BV en Sportstad Heerenveen BV. De focus van TeamNL Centrum Noord is voornamelijk gericht op de nationale topsport als het gaat om langebaanschaatsen, shorttrack, inline skaten, turnen, zwemmen en judo. Topsport Noord werkt samen met sportbonden, onderwijsinstellingen (ook in Heerenveen gevestigde onderwijsinstelling als CIOs en LOOT scholen), regionale overheden en het bedrijfsleven om een sterke topsportinfrastructuur te realiseren, en heeft nauwe banden met overheden, onderwijs, medische professionals en het bedrijfsleven.

De gemeente Heerenveen verleent jaarlijks een subsidie van € 51.000 aan Topsport Noord als bijdrage voor de exploitatie. Naast de gemeente leveren ook de drie Noordelijke provincies, diverse gemeenten en andere partners een financiële bijdrage.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om een subsidie te verstrekken. Er moet wel rekening worden gehouden met de afbouw van de subsidie, rekening houdende met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit is belangrijk, aangezien het een wettelijke taak van de gemeente is om subsidies op een verantwoorde manier af te bouwen.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als

de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: Redelijk

Toelichting: het stopzetten van de subsidie kan gevolgen hebben voor de organisatie/ het bestaansrecht van Topsport Noord en daarmee mogelijk ook het vertrek uit Heerenveen. Dit heeft directe gevolgen:

- Het kan de sportstimulering in Heerenveen verminderen. Naast de economische waarde (huisvesting, gebruik accommodaties) zijn topsporters/talenten ook een boegbeeld voor breedtesporters en draagt dus indirect bij aan de beweging van zorg naar gezondheid en sociale cohesie.
- Topsport Noord levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van (top)sport accommodaties in Heerenveen zoals de topsport turnhal en Thialf. De turnbond (KNGU) heeft zich meerjarig aan turnen verbonden in Heerenveen in samenwerking met Topsport Noord. Daarnaast is Thialf een belangrijke opleidingsplek voor schaatsters (talenten) vanuit Topsport Noord.
- Het Innovatielab Thialf komt in het geding. Innovatielab is een samenwerking tussen Thialf, Sportstad en Topsport Noord.
- Het verlies van de topsportstatus van Heerenveen (speelt een cruciale rol bij het aantrekken van sporters, evenementen en het versterken van de lokale economie, zoals de huisvesting en het onderwijs).
- De economische impact voor onze samenleving zal voelbaar worden indien Topsport Noord uit Heerenveen vertrekt.

Daarnaast zijn er afspraken tussen de gemeente, de provincies en de landelijke overheid die de topsport agenda ondersteunen. Het stopzetten van de subsidie zou de samenwerking en de sportinfrastructuur in het Noorden kunnen ondermijnen, met negatieve gevolgen voor de hele regio.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: Laag

Toelichting: Het stopzetten van de subsidie heeft een summiere impact op de personele capaciteit. Dit is een gemiddelde subsidieaanvraag waar qua normeringen standaard 5 uur per jaar voor staat. Dit is 0,003 FTE gebaseerd op schaal 8.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
----------------------	------	------	------	------

Verlaging lasten	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000
Verhoging baten	-	-	-	-

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 243	€ 243	€ 243	€ 243
Aantal Fte	0,003 fte (schaal 8)	0,003 fte (schaal 8)	0,003 fte (schaal 8)	0,003 fte (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 51.243	€ 51.243	€ 51.243	€ 51.243
Verhoging baten	-	-	-	-

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Topsport Noord	

87. Subsidie Utingeradeelhal

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.2 Sportaccommodaties
Grootboeknummer	600069
Kostensoort	4425006
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De Utingeradeelhal (UT-hal) is een sporthal. Vrijwilligers uit Akkrum exploiteren de UT-hal in Akkrum vanuit een stichting. De gemeente Heerenveen is eigenaar van deze hal. Door middel van een subsidie wordt de stichting ondersteund door de gemeente. De subsidie betreft zo'n €25.000 per jaar. Dit is ongeveer 1-op-1 de huur die de stichting aan ons overmaakt. Het is daarmee een kasrondje en feitelijk geen ombuiging (huurinkomsten vallen weg). In de UT-hal wordt allerlei sport en cultuur beoefend door verenigingen en inwoners uit Akkrum en omstreken.

Op 1 januari 2018 is de huurovereenkomst met 10 jaar verlengd, waarbij de huurprijs met € 6.000 is verhoogd. Tegelijkertijd is de subsidie met € 9.000 verlaagd. Binnen de gemeente zijn er geen vergelijkbare constructies beschikbaar. In de meeste gevallen is een sporthal niet eigendom van de gemeente, wat het moeilijk maakt om deze te verkopen vanwege het gebrek aan directe interesse op de markt in Akkrum. Dit is in 2018 onderzocht.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om subsidie te verstrekken ter ondersteuning van de UT-hal.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt

verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Het stopzetten van de subsidie zorgt er hoogstwaarschijnlijk voor dat de stichting de hal niet meer kan exploiteren. Een belangrijke voorziening verdwijnt in Akkrum, of de gemeente moet het zelf doen – waar geen ruimte voor is. Dit staat haaks op verschillende lange termijn doelen zoals een herkenbaar sportprofiel. Het zorgt voor veel onrust bij de stichting, het dorp en gebruikers. Voor de mate van bezetting in de UT-hal is geen logisch alternatief in omliggende dorpen of in Akkrum zelf. Wanneer de sportvoorziening verdwijnt uit Akkrum, dan kan het maatschappelijke gevolg als hoog worden beoordeeld.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: redelijk

Toelichting: Als de stichting geen subsidie meer ontvangt bestaat het risico dat de stichting de huur niet meer kan betalen en het huurcontract opzegt. Op dat moment komt het gebouw in zijn geheel terug bij de gemeente. De gemeente heeft dan de keuze om te slopen, te verkopen of zelf de exploitatie te doen. De mate van impact is afhankelijk van de keuze die wordt gemaakt, waarbij op korte termijn slopen of verkopen onwaarschijnlijk is.

Dit is een gemiddelde subsidieaanvraag waar qua normeringen standaard 5 uur per jaar voor staat. Dit is 0,003 fte gebaseerd op schaal 8.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 243	€ 243	€ 243	€ 243
Aantal Fte	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)	0,003 (schaal 8)

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 25.243	€ 25.243	€ 25.243	€ 25.243
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het

betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Stichting sport- en activiteitenhal Utingeradeel.	

88. Subsidiebudget Leefbaarheid en Meedoen stap 1

Basisgegevens

Domeinen	Mens & Maatschappij en Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	600109
Kostensoort	4425011
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Voor Leefbaarheid en Meedoen is er op dit moment een subsidiebudget van €71.000 per jaar. Dit is bedoeld voor eenmalige subsidies voor sport- en cultuuractiviteiten die bijdragen aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en de sociale cohesie versterken. Dit budget ondersteunt uiteenlopende initiatieven die zowel sociale verbinding als culturele en sportieve participatie bevorderen.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om dit subsidiebudget te halveren (stap 1).

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om waarderingssubsidies te verstrekken; dit is een keuze op lokaal beleid. De huidige algemene subsidieverordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Als het subsidiebudget wordt gehalveerd, blijft er beperkte ondersteuning beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven, maar kunnen minder aanvragen worden gehonoreerd. Dit kan leiden tot meer concurrentie om middelen en teleurstelling bij aanvragers. Tegelijkertijd blijft er enige ondersteuning behouden.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het halveren van het subsidiebudget zal naar verwachting geen invloed hebben op de personele capaciteit, gezien de minimale tijdsbesteding aan de subsidieverlening. Tegelijkertijd kan het wel leiden tot meer vragen van subsidieaanvragers wanneer het budget al besteed is in een jaar, wat eenmalig extra inspanning van medewerkers kan vereisen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): aanvragers die ieder jaar een subsidie aanvragen.	

89. Subsidiebudget Leefbaarheid en Meedoen stap 2

Basisgegevens

Domeinen	Mens & Maatschappij en Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	600109
Kostensoort	4425011
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het subsidiebudget van €71.000 per jaar is momenteel bedoeld voor eenmalige subsidies voor sport- en cultuuractiviteiten die bijdragen aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en de sociale cohesie versterken. Dit budget ondersteunt uiteenlopende initiatieven die zowel sociale verbinding als culturele en sportieve participatie bevorderen.

Met het ombuigingsvoorstel 'Subsidiebudget Leefbaarheid en Meedoen Stap 1' wordt reeds voorgesteld om het subsidiebudget te halveren. Met voorliggend voorstel wordt voorgesteld om het gehele subsidiebudget stop te zetten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om waarderingssubsidies te verstrekken; dit is een keuze op lokaal beleid. De huidige algemene subsidieverordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Met voorliggend voorstel wordt voorgesteld om het gehele subsidiebudget stop te zetten. Dit betekent dat verenigingen, maatschappelijke organisaties en initiatieven niet langer een beroep kunnen doen op deze ondersteuning en aangewezen zijn op andere financieringsbronnen, zoals fondsenwerving, bijdragen van inwoners of externe subsidies. Het beëindigen van deze regeling zal onvermijdelijk gevolgen hebben voor de initiatieven die hiervan afhankelijk zijn en kan impact hebben op de sociale en maatschappelijke dynamiek in dorpen en wijken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidies zal naar verwachting geen invloed hebben op de personele capaciteit, gezien de minimale tijdsbesteding aan de subsidieverlening. Tegelijkertijd kan het beëindigen van subsidies wel leiden tot meer vragen van subsidieaanvragers, wat eenmalig extra inspanning van medewerkers kan vereisen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): aanvragers die ieder jaar een subsidie aanvragen.	

90. Subsidiebudget LHBTIQ en emancipatiebeleid

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Grootboeknummer	600109
Kostensoort	4425007
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In Heerenveen vertaalt de focus op inclusiviteit en de ondersteuning van de regenbooggemeente, onder andere in financiële bijdragen aan Regenboogbelang Heerenveen. Regenboogbelang Heerenveen verzorgt voorlichting, communicatie, ontmoetingsactiviteiten, de regenboogweek, samenwerking met het netwerk en zichtbaarheid in de openbare ruimte. Daarnaast is er een budget beschikbaar voor het stimuleren van lokale initiatieven die eraan bijdragen dat alle inwoners er mogen zijn en mee moeten kunnen doen.

Het huidige budget LHBTIQ en emancipatiebeleid bedraagt € 34.000 (Subsidie Regenboog Belang Heerenveen € 27.000 + uitvoeringsbudget lokale initiatieven € 7.000).

De gemeenteraad heeft een uitvoeringsplan hierover vastgesteld. Om de basis uit te kunnen voeren is € 20.000 nodig. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- € 3.500 communicatie en bewustwording
- € 1.500 contacten onderhouden met externe partijen
- € 10.000 trainingen en voorlichtingen (minimaal 15x per jaar)
- € 5.000 algemeen, bijv. organiseren regenboogweek, ontmoetingsavonden, etc.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om het budget met € 14.000 te verlagen. Dit betekent een verlaging van de bijdrage aan Regenboogbelang Heerenveen (RBH) met € 7.000 en een verlaging van het uitvoeringsbudget lokale initiatieven met € 7.000.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting rondom dit onderwerp. Wel heeft de gemeente de verplichting rondom gelijke behandeling van inwoners.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt

rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het resterende budget is nog steeds voldoende om in te zetten op voorlichting, communicatie, het organiseren van ontmoetingsactiviteiten, de regenboogweek en de samenwerking met het netwerk. Er is alleen geen ruimte meer om extra activiteiten op te pakken, zoals nieuwe initiatieven voor zichtbaarheid in de openbare ruimte en nieuwe lokale initiatieven.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: niet van toepassing. Verlagen van de middelen betekent niet dat de werkzaamheden veranderen die vastgelegd zijn in uitvoeringsplannen door de raad.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke

communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): Regenboogbelang Heerenveen	

91. Subsidiebudget Maak het! stap 1

Basisgegevens

Domeinen	Mens & Maatschappij en Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	600222
Kostensoort	4425012
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment is er een jaarlijks subsidiebudget van € 63.000 beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven die eenmalige financiële ondersteuning nodig hebben. Dit budget speelt een belangrijke rol in het versterken van de leefbaarheid in wijken en dorpen en draagt bij aan sociale cohesie door initiatieven te ondersteunen die gemeenschappen samenbrengen. Het wordt veelvuldig gebruikt en is de enige regeling van deze aard die beschikbaar is voor initiatieven zoals verduurzamingsprojecten van dorpshuizen en andere maatschappelijke activiteiten.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om dit subsidiebudget te halveren (stap 1).

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om subsidies te verstrekken; dit is een keuze op lokaal beleid. De huidige algemene subsidieverordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Als het subsidiebudget wordt gehalveerd, blijft er beperkte ondersteuning beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven, maar kunnen minder aanvragen worden gehonoreerd. Dit kan leiden tot meer concurrentie om middelen en teleurstelling bij aanvragers. Tegelijkertijd blijft er enige ondersteuning behouden.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het halveren van het subsidiebudget zal naar verwachting geen invloed hebben op de personele capaciteit, gezien de minimale tijdsbesteding aan de subsidieverlening. Tegelijkertijd kan het wel leiden tot meer vragen van subsidieaanvragers wanneer het budget al besteed is in een jaar, wat eenmalig extra inspanning van medewerkers kan vereisen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): aanvragers die ieder jaar een subsidie aanvragen.	

92. Subsidiebudget Maak het! stap 2

Basisgegevens

Domeinen	Mens & Maatschappij en Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	600222
Kostensoort	4425012
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Op dit moment is er een jaarlijks subsidiebudget van € 63.000 beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven die eenmalige financiële ondersteuning nodig hebben. Dit budget speelt een belangrijke rol in het versterken van de leefbaarheid in wijken en dorpen en draagt bij aan sociale cohesie door initiatieven te ondersteunen die gemeenschappen samenbrengen. Het wordt veelvuldig gebruikt en is de enige regeling van deze aard die beschikbaar is voor initiatieven zoals verduurzamingsprojecten van dorpshuizen en andere maatschappelijke activiteiten.

Met het ombuigingsvoorstel 'Subsidiebudget Maak het! Stap 1' wordt reeds voorgesteld om het subsidiebudget te halveren. Met voorliggend voorstel wordt voorgesteld om het gehele subsidiebudget stop te zetten.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om subsidies te verstrekken; dit is een keuze op lokaal beleid. De huidige algemene subsidieverordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: Met voorliggend voorstel wordt voorgesteld om het gehele subsidiebudget stop te zetten. Dit betekent dat maatschappelijke organisaties en initiatieven niet langer een beroep kunnen doen op deze ondersteuning en aangewezen zijn op andere financieringsbronnen, zoals fondsenwerving, bijdragen van inwoners of externe subsidies. Het beëindigen van deze regeling zal onvermijdelijk gevolgen hebben voor de initiatieven die hiervan afhankelijk zijn en kan impact hebben op de sociale en maatschappelijke dynamiek in dorpen en wijken.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidies zal naar verwachting geen invloed hebben op de personele capaciteit, gezien de minimale tijdsbesteding aan de subsidieverlening.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie

	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): aanvragers die ieder jaar een subsidie aanvragen.	

93. Technische ombuigingen Mens & Maatschappij

Basisgegevens

Domein	Mens & Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

In het kader van de uitvoering van de onderzoeksrichtingen die de raad heeft vastgesteld bij de perspectiefnota 2024, hebben de werkgroepen een uitgebreide analyse van alle budgetten uitgevoerd. Hierbij is een onderschrijdingsanalyse gemaakt, waarbij is gekeken naar begrotingsposten die structureel minder worden benut dan oorspronkelijk begroot. Uit deze analyse blijkt dat er mogelijkheden zijn voor technische besparingen zonder inhoudelijke gevolgen. Dit houdt in dat er niets verandert in de activiteiten of werkwijze, maar dat budgetten worden afgestemd op de daadwerkelijke uitgaven en ontwikkelingen. Omdat deze besparingen geen invloed hebben op de uitvoering of dienstverlening, zijn ze gebundeld in één ombuigingsvoorstel. De voorgestelde wijzigingen voor het domein Mens & Maatschappij worden weergegeven in onderstaande tabel.

Bedragen in euro's

	2026	2027	2028	2029
1. Ophoging baten voorstellingen Posthuis (654000)	200.000	200.000	200.000	200.000
2. Verhogen lasten voorstellingen Posthuis (654000)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
3. Vrijvallen budget trajecten POMP (600133)	11.000	11.000	11.000	11.000
4. Outreachend jongerenwerk V.N.N. verlagen (600097)	8.000	8.000	8.000	8.000
5. SC Heerenveen-sportproject (600133)	4.000	4.000	4.000	4.000
6. Projectleiding CJG in de School (600099)	13.000	13.000	13.000	13.000
7. Experimenten (600222)	50.000	50.000	50.000	50.000
8. Subsidie Vereniging Humanitas BOR	7.000	7.000	7.000	7.000
9. Subsidie Cosbo	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal	198.000	198.000	198.000	198.000

1. De werkelijk gerealiseerde baten voor voorstellingen bij het Posthuis zijn in 2024 en 2023 hoger dan de begrote baten. Daarom wordt voorgesteld deze structureel met € 200.000 te verhogen.
2. De lasten voor de voorstellingen in het Posthuis stijgen doordat er meer uitkoopsommen (financiële afspraken/recette artiesten) moeten worden betaald door groei in aantal voorstellingen. De lasten waren in 2024 en 2023 te laag begroot.
3. Er is € 11.000 opgenomen op dit grootboeknummer voor trajecten POMP. Het project is inmiddels gestopt en is opgegaan in een ander project en reguliere dienstverlening.
4. De werkelijke lasten zijn lager dan begroot voor Outreachend jongerenwerk Verslavingszorg Noord Nederland. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag met € 8.000 te verlagen.
5. De werkelijke lasten zijn lager dan begroot voor SC Heerenveen- sportproject. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag met € 4.000 te verlagen.
6. De werkelijke lasten zijn lager dan begroot voor Projectleiding CJG in de School. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag met € 13.000 te verlagen.
7. Dit is een budget dat uit het vorige hoofdlijnenakkoord komt. In 2024 zijn hier geen uitgaven op gedaan. Het budget is voor het voortzetten van experimenten om te leren van verschillende vormen (Zoals Maak Het en Buitengewoon De Greiden). Daarom wordt voorgesteld dit bedrag met € 50.000 te verlagen.
8. Subsidie Vereniging Humanitas BOR: Dit wordt in het vervolg provinciaal geregeld via het SDF.
9. Subsidie Cosbo: deze subsidie is gestopt per 2024 en daarom is het budget niet meer nodig.

Wettelijke taak van de gemeente

Niet van toepassing

Maatschappelijke gevolgen

Niet van toepassing

Organisatorische gevolgen

Niet van toepassing

Financieel effect

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000
Verhoging baten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
--------------------------	------	------	------	------

Verlaging lasten	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000
Verhoging baten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

94. Uitstroompremie

Basisgegevens

Domein	Mens en Maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	6.5 Arbeidsparticipatie
Grootboeknummer	600133
Kostensoort	4422015
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Het college kan op dit moment eenmalig een uitstroompremie toekennen aan een persoon die een periode van tenminste 6 maanden is uitgestroomd naar algemeen geaccepteerde arbeid en geen recht meer heeft op een uitkering en een aaneengesloten periode van 12 maanden of langer op een uitkering van college aangewezen is.

De raad heeft dit nieuwe beleid vorig jaar vastgesteld in het raadsdebat over bestaanszekerheid.

Werken hoort te lonen. Toch brengt werken soms extra kosten met zich mee. Met de uitstroompremie kunnen inwoners extra kosten opvangen. Het kan zijn dat er dan dingen veranderen in hun situatie. Meer reiskosten bijvoorbeeld, werkkleding, veranderingen in toeslagen, of dat er extra kinderopvang nodig is. De uitstroompremie is bedoeld als beloning voor het zetten van de stap naar betaald werk. En om te zorgen dat er meer financiële zekerheid is voor de inwoner.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om te stoppen met de uitstroompremie.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom uitstroompremie.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Het schrappen van de uitstroompremie heeft minimale gevolgen voor een kleine doelgroep. In het eerste half jaar 2024 zijn er tot nu toe 6 mensen die aan de voorwaarden voldeden en een premie hebben ontvangen. Onze inschatting is dat er jaarlijks maximaal 40 in aanmerking komen. De uitstroompremie betreft een eenmalige vergoeding die op aanvraag en onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend en wordt niet periodiek uitgekeerd. Er zijn daarom geen mensen die structureel afhankelijk zijn van deze regeling.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Het schrappen van budgetten of activiteiten heeft een minimale impact op het functioneren van de organisatie. De werkdruk voor medewerkers blijft gelijk of wordt slechts beperkt beïnvloed. Er is bij de invoering van de uitstroompremie geen extra formatie toegekend. Het schrappen leidt niet tot significante gevolgen voor het moreel of de betrokkenheid van medewerkers.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

95. Dotatie voorziening sportvelden

Basisgegevens

Domein	Mens en maatschappij
Thema	Sociale leefomgeving
Taakveld	5.2 Sportaccommodaties
Grootboeknummer	651900
Kostensoort	4608520
Koppeling met Raadsagenda	Nee
Koppeling met hoofdlijnenakkoord	Ja

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

De gemeente beschikt over een voorziening voor het uitvoeren van groot onderhoud aan sportvelden. Dit zijn werkzaamheden zoals de topplaagrenovatie voor kunstgrasvelden. In 2021 is deze voorziening geactualiseerd via het raadsvoorstel 'Beheerdocument Breedtesportvelden'. Jaarlijks wordt hier een vastgesteld bedrag in gestort.

Gebaseerd op onze ervaringen lijkt er enige ruimte om de jaarlijkse dotatie te verlagen. Dit komt voornamelijk omdat we ervaren dat de levensduur van onze kunstgrasvoetbalvelden iets langer blijkt te zijn dan de standaard 10 jaar (door onder andere goed onderhoud), waardoor investeringen kunnen worden uitgesteld. Ook andere sportaccommodaties zijn over het algemeen in goede staat. Hierdoor verschuift een deel naar na 2036, buiten de huidige voorziening (die in 2026 opnieuw wordt geactualiseerd).

Een verlaging van de jaarlijkse dotatie met €75.000 is haalbaar en biedt nog steeds voldoende financiële ruimte om de geplande investeringen te doen. Hierbij zijn wel enkele aandachtspunten:

- De standaard levensduur van kunstgrasvelden in de markt blijft 10 jaar. Op basis van onze ervaring verlengen we dit naar 12 jaar voor velden met SBR-infill. Onze huidige velden hebben echter kurk-infill, wat enige risico's met zich meebrengt.
- Forse prijsstijgingen of kosten door milieusanering worden hiermee niet meer opgevangen.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente heeft niet een wettelijke verplichting om werkzaamheden uit te voeren rondom het onderhoud aan sportvelden.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: Met deze aanpassing blijft het niveau van onze sportvelden op een acceptabel niveau.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: geen verschil met de huidige situatie.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
X	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): niet van toepassing	

96. Waarderingssubsidies

Basisgegevens

Domeinen	Mens & Maatschappij en Leefomgeving
Thema	Diverse
Taakveld	Diverse
Grootboeknummer	Diverse
Kostensoort	Diverse
Koppeling met Raadsagenda	Ja
Koppeling met Hoofdlijnenakkoord	Nee

Omschrijving van het ombuigingsvoorstel

Waarderingssubsidies zijn financiële bijdragen die een gemeente verstrekt aan organisaties of verenigingen als blijk van waardering voor hun maatschappelijke inzet. Deze subsidies zijn vaak bedoeld om activiteiten te ondersteunen die bijdragen aan het welzijn van inwoners, de sociale samenhang, of andere algemenere gemeentelijke doelen, zoals sport, cultuur, of vrijwilligerswerk.

Het verschil met andere vormen van subsidie, zoals projectsubsidies, is dat waarderingssubsidies meestal niet gekoppeld zijn aan een specifiek project of doel. Ze dienen vooral als een algemene bijdrage om de activiteiten van een organisatie mogelijk te maken of te stimuleren. De hoogte van de subsidie kan afhankelijk zijn van factoren zoals het aantal leden, de impact van de activiteiten of de mate waarin de organisatie bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelen.

Omdat het verstrekken van waarderingssubsidies geen wettelijke verplichting is, kan elke gemeente zelf bepalen of en hoe zij deze subsidies toekent. Dit maakt het een beleidsmatige keuze die vaak in de gemeentelijke begroting wordt opgenomen.

Met dit ombuigingsvoorstel wordt voorgesteld om de in onderstaande tabel opgenomen waarderingssubsidies stop te zetten.

Gesubsidieerde instelling	Bedrag
Scouting Van Maasdijk	€ 1.000
Zomerspelweken Jubbega - Hoornsterzwaag	€ 4.000
Tienerclub Aldeboarn	€ 4.000
Jongerencentrum STAJ Akkrum	€ 2.000
Scouting Polaris	€ 1.000
Jeugdraad De Regenboog	€ 1.000
Stichting Lets Sport	€ 3.000
Spikerspulwike Akkrum	€ 3.000
St. Stjoer	€ 7.000
Subsidie Heerenveens Skûtsje	€ 2.000

Subsidie Skûtsje Akkrum	€ 2.000
Subsidie Samen onderweg	€ 3.000
Humanitas	€ 5.000
Senioren café	€ 1.000
Stg. Present	€ 6.000
Alzheimer cafe	€ 2.000
Stichting MOM	€ 2.000
Muziekkorpsen	€ 16.000
Concert 4-5 koren CVF, TK en COV	€ 1.000
Stichting werkgroep Heerenveen	€ 1.000
Subs.Cult.act. kwetsbare inwoners	€ 16.000
Herdenking 4-5 Raad van Kerken Heerenveen	€ 1.000
Stifting Akkrum Ald en Nij	€ 1.000
Stifting Aldheidkeamer U. Bottema	€ 1.000
Subsidie Bevorderen Amateurkunst	€ 38.000
Stichting Urgente noden	€ 9.000
Lokale Educatieve Jeugdagenda (voorheen subsidie voor Projectleiding CJG in de School)	€ 20.000
Totaal	€ 153.000

De waarderingssubsidies zijn in één ombuigingsvoorstel gekoppeld, omdat deze niet direct gekoppeld zijn aan specifieke beleidsdoelen of programma's. Door ze als een geheel te beoordelen, kan een gelijkwaardige afweging worden gemaakt voor alle waarderingssubsidies, wat zorgt voor consistentie en transparantie in het besluitvormingsproces.

Daarentegen zijn subsidies die gekoppeld zijn aan specifieke beleidsdoelen of programma's afzonderlijk opgenomen als ombuigingsvoorstel, omdat de impact van bezuinigingen of wijzigingen in die gevallen direct verbonden is met het betreffende beleid.

Wettelijke taak van de gemeente

De gemeente is niet wettelijk verplicht om waarderingssubsidies te verstrekken; dit is een keuze op lokaal beleid. De huidige algemene subsidieverordening van de gemeente Heerenveen is [hier](#) te vinden.

Beleidsvrijheid en afbouw van subsidies

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het verlagen of stopzetten van subsidies. Daarbij moeten zij wel aan regels voldoen. Er moet een redelijke afbouwtermijn worden gehanteerd. Zo kunnen ontvangers zich tijdig voorbereiden op de vermindering of verlies van de subsidie. De gemeenteraad besluit over het verlagen of stopzetten van subsidies. Als de raad hierover heeft besloten, wordt de afbouw zorgvuldig vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, de hoogte van het subsidiebedrag, langlopende verplichtingen en geldende wet- en regelgeving.

De betrokken partijen worden voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad over de ombuigingsvoorstellen geïnformeerd. Na het besluit over de ombuigingsvoorstellen

krijgen de partijen waarvan de gemeenteraad de subsidie wil aanpassen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgenomen aanpassing. De definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling van de Themabegroting 2026 in november 2025 en hierna volgt verdere communicatie aan de betrokken partijen over het genomen besluit en de gevolgen voor de subsidieverstrekking.

Maatschappelijke gevolgen

Classificatie: hoog

Toelichting: het stoppen van waarderingssubsidies, hoewel op korte termijn misschien een bezuinigingsmaatregel, heeft grote maatschappelijke gevolgen. Deze subsidies fungeren als een essentieel instrument voor stichtingen en verenigingen die afhankelijk zijn van deze financiering om hun activiteiten te kunnen blijven uitvoeren. De impact van het stopzetten van deze subsidies is sterk afhankelijk van de aard en de omvang van de betrokken organisaties, maar de gevolgen voor de samenleving kunnen aanzienlijk zijn.

1. Verlies van maatschappelijke initiatieven

Een belangrijk gevolg van het stopzetten van waarderingssubsidies is dat bepaalde stichtingen of verenigingen hun jaarlijkse begroting niet meer rond kunnen krijgen. Dit kan ertoe leiden dat ze hun activiteiten moeten staken. Veel van deze organisaties zijn actief in de sociale sector en bieden cruciale ondersteuning aan kwetsbare groepen in de samenleving, zoals ouderen, jongeren of mensen met een beperking. Het verdwijnen van hun initiatieven kan een verlies betekenen van waardevolle maatschappelijke diensten, die zonder deze subsidies moeilijk in stand te houden zijn.

2. Vermindering van ontmoetingsactiviteiten

Naast de maatschappelijke initiatieven, organiseren veel stichtingen en verenigingen ook ontmoetingsactiviteiten die belangrijk zijn voor de sociale cohesie binnen de samenleving. Deze activiteiten dragen bij aan het versterken van onderlinge relaties en het bevorderen van welzijn van inwoners.

3. Weerstand en kritiek

Het is te verwachten dat er weerstand en kritiek zal komen van de betrokken stichtingen, verenigingen en de gemeenschappen die afhankelijk zijn van hun activiteiten.

Conclusie

Het stopzetten van waarderingssubsidies kan verregaande maatschappelijke gevolgen hebben, vooral voor de organisaties die afhankelijk zijn van deze steun om hun activiteiten uit te voeren. Het verlies van financiële middelen zal in veel gevallen leiden tot het wegvallen van belangrijke initiatieven en ontmoetingsactiviteiten die bijdragen aan de sociale cohesie en het welzijn binnen de samenleving.

Organisatorische gevolgen

Classificatie: laag

Toelichting: het stopzetten van de subsidies zal naar verwachting geen invloed hebben op de personele capaciteit, gezien de minimale tijdsbesteding aan de subsidieverlening. Tegelijkertijd kan het beëindigen van subsidies wel leiden tot meer vragen van subsidieaanvragers, wat eenmalig extra inspanning van medewerkers kan vereisen.

Financiële effecten

Effecten exploitatie	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Effecten formatie	2026	2027	2028	2029
Effect op formatie in €	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal Fte	0	0	0	0

Totaal financieel effect	2026	2027	2028	2029
Verlaging lasten	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000
Verhoging baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De structurele lastenverlaging wordt per 2026 verwerkt in de begroting. Eventuele kosten die voortkomen uit de afbouw van subsidies worden als incidentele kosten opgenomen in de begroting, zodat de bezuinigingen op een verantwoorde manier kunnen worden doorgevoerd.

Communicatie

In samenwerking met de griffie en het communicatieteam verzorgen we de algemene communicatie rondom de gemeenteraadsbesluitvorming over alle ombuigingsvoorstellen, zowel vóór als na de besluitvorming. Daarnaast is per ombuigingsvoorstel vastgesteld welke communicatie nodig is voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, afhankelijk van de impact en de betrokken doelgroepen. Zo communiceren we op maat. In de onderstaande tabel wordt aangegeven of en hoe er gecommuniceerd is over het betreffende ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming. Er wordt enkel extern gecommuniceerd indien het ombuigingsvoorstel is opgenomen in het voorkeursscenario.

Wijze van communiceren over dit ombuigingsvoorstel voorafgaand aan besluitvorming	
	Geen aanvullende communicatie
	Interne communicatie (bijvoorbeeld intranetbericht of bijeenkomst)
X	Externe communicatie (bijvoorbeeld telefonisch contact, mail, brief of bijeenkomst)
Geïnformeerde(n): subsidieontvangers	